

Kaisma Vallavalitsus

Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise
hindamise aruanne

Töö teostaja:

Miracon Grupp OÜ
Leegi 9, 50109 Tartu
Tel. +372 53 446 215
info@miracongrupp.ee
www.miracongrupp.ee

Kaisma-Tartu 2007

Sisukord

1. SISSEJUHATUS	4
2. HINDAMISTULEMUSTE KOKKUVÕTE	5
3. KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE EESMÄRK JA ULATUS	7
3.1. ÜLDPLANEERINGU KOOSTAMISE ALUS	7
3.2. KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE EESMÄRK JA ULATUS	8
4. MÕJUTATAVA TERRITOORIUMI LÜHIÜLEVAADE	11
4.1 AJALOO LINE TAUST.	11
4.2 GEOGRAAFILINE ASEND.	11
4.3 LOODUSKESKKOND.	12
4.4 LOODUSKAITSESEADUSEST TULENEVAD PIIRANGUD KAITSEALUSTE LOODUSOBJEKTIDE KAITSEKS.	14
4.5 TEHISKESKKOND	16
4.6 SOTSIAAL-MAJANDUSLIK KESKKOND	17
5. ÜLDPLANEERINGU SEOTUS ASJAKOHA STE STRATEEGILISTE PLANEERIMISDOKUMENTIDEGA	19
5.1. EUROOPA LIIDU KÕRGEMAD RUUMILISE ARENGU DOKUMENDID	19
5.2. EESTI VABARIIGI PLANEERINGUDOKUMENDID	21
5.3. MAAKONDLIKU JA KOHALIKU TÄHTSUSEGA DOKUMENDID	22
6. ÜLDPLANEERINGUGA KAVANDATAVATE TEGEVUSTE KIRJELDUS	26
6.1. ÜLDPLANEERINGU ÜLDISED PÕHIMÕTTED NING MAAKASUTUSSTRATEEGIA	26
6.2. MAA- JA VEEALADE ÜLDISED KASUTAMIS-, ARENDAMIS- JA EHITAMISTINGIMUSED	26
6.3. ÜLDPLANEERINGUGA KAVANDATUD TEGEVUSED MAAKASUTUSE JUHTFUNKTSIOONIDE KAUPA	27
7. ALTERNATIIVSETE PLANEERINGULAHENDUSTE KIRJELDUS JA VÕRDLEMINE	34
7.1 ALTERNATIIVIDE KIRJELDAMINE	34
7.2 ALTERNATIIVIDE VÕRDLEMINE NING ALTERNATIIVIDEGA KAASNEVAD KESKKONNAMÕJUD	34
7.3 PARIM ALTERNATIIV	38
8. ÜLDPLANEERINGUGA KAVANDATAVATE TEGEVUSTEGA KAASNEVAD KESKKONNAMÕJUD NING LEEVENDUSMEETMED	39
8.1 KAVANDATAVA TEGEVUSEGA KAASNEVAD KESKKONNAMÕJUD	39
8.1.1 Väikeelamumaa	39
8.1.2 Kaubandus-, teenindus- ja büroohoone maa	40
8.1.3 Tootmismaa	41
8.1.4 Üldkasutatava hoone maa	41
8.1.5 Liiklusmaa ja liiklust korraldava ja teenindava ehitise maa	42
8.1.6 Jäätmeäitluse maa	42
8.1.7 Kalmistu maa	42
8.1.8 Põllumajandusmaa	43
8.1.9 Metsamajandusmaa	43
8.1.10 Mäetööstusmaa	43
8.1.11 Tingimused elamuehituseks olemasoleval metsa- ja põllumaa	44
8.1.12 Miljööväärtuslikud hoonestusalad	44
8.1.13 Väärtuslikud põllumaad	44
8.1.14 Väärtuslikud maastikud ja kohaliku tähtsusega maastikuelemendid	44
8.1.15 Roheline võrgustik	45
8.1.16 Kaitstavad loodusobjektid (looduskaitseadus § 4)	45
8.1.17 Kinnismälestised	46
8.1.18 Teede asukoht ning liikluskorralduse üldised põhimõtted	46
8.1.19 Elektrivõrk	46
8.1.20 Tänavavalgustus	47
8.1.21 Kanalisatsiooni- ja veevõrk	47
8.1.22 Tuletõrje veevõtukohad	47
8.1.23 Puhke- ja virgestusalad	47

8.1.24 Ranna ja kalda piiranguvööndi ning ehituskeeluvööndi täpsustamine	48
8.1.25 Üldiste riigikaitseliste vajaduste tagamine.....	49
8.2 LEEVENDAVAD MEETMED	49
8.3 ERINEVATE MÕJUDE OMAVAHELISED SEOSSED NING VÕIMALIK PIIRIÜLENE KESKKONNAMÕJU	57
9. ÜLEVAADE RASKUSTEST, MIS ILMNESID ARUANDE KOOSTAMISEL	59
10. STRATEEGILISE PLANEERIMISDOKUMENDI ELLUVIIMISEGA KAASNEVA KESKKONNAMÕJU SEIREKS KAVANDATUD MEETMED JA INDIKAATORID	60
LISA 1 – KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ALGATAMINE	64
LISA 2 – KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE PROGRAMM	65
LISA 3 – KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE PROGRAMMI HEAKSKIITMISE KORRALDUS.....	78
LISA 4 – KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ARUANDE AVALIKU ARUTELU PROTOKOLL JA OSALEJATE NIMEKIRI	80
LISA 5 – KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ARUANDE HEAKSKIITMISE OTSUS	87

1. Sissejuhatus

Keskkonnamõju strateegilist hindamist teostatakse strateegilisele planeerimisdokumendile – Kaisma valla üldplaneeringule, mis koostatakse Kaisma valla haldusterritooriumile, määratleb Kaisma valla ruumilise arengu põhimõtted, on aluseks detailplaneeringute koostamisele ja ehitustegevusele ning määrab maakasutuse sihtotstarbed ja piirangud.

Üldplaneeringu koostamine algatati Kaisma Vallavolikogu otsusega nr. 21, 17. oktoobril 2006. aastal. Keskkonnamõju strateegiline hindamine algatati algatati Kaisma vallavolikogu otsusega nr. 21 17. oktoobril 2006. Otsus kehtestati juhindudes „Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse” § 22 lõige 1 punktist 31, „Planeerimisseaduse” § 10 lõikest 4 ja „Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse” § 35 lõikest 1 ning Kaisma Vallavolikogu 16. 08. 2005. a. määrusest nr. 11 „Kaisma valla 2006. aasta eelarve koostamise prioriteetide kinnitamine”.

Hetkel Kaisma vallal puudub kehtiv üldplaneering.

Keskkonnamõju strateegiline hindamine teostati ning keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne koostati vastavalt Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele.

Üldplaneeringu koostamisega tegeles töögrupp:

- ⇒ Andres Metsoja – Kaisma vallavanem
- ⇒ Margus Pikkor – Abivallavanem
- ⇒ Selma Ustav – Kaisma Vallavolikogu esimees
- ⇒ Ülo Kannelmäe – A&L Management Eesti AS juhataja
- ⇒ Sven Aadla – A&L Management Eesti AS vanemkonsultant
- ⇒ Mihkel Meidla – Miracon Grupp OÜ konsultant
- ⇒ Raido Roop – Miracon Grupp OÜ konsultant

Keskkonnamõju strateegilist hindamist teostas OÜ Miracon Grupp. Projektis osalesid:

- ⇒ Mihkel Meidla – KSH töörühma juht
- ⇒ Aivar Roop – Miracon Grupp OÜ keskkonnaspetsialist
- ⇒ Raido Roop – Miracon Grupp OÜ keskkonnaspetsialist

Keskkonnamõju strateegilise hindamise programm on heakskiidetud Pärnumaa keskkonnateenistuse poolt 5. juuni 2007 korraldusega nr 38-3-1/26544-2.

2. Hindamistulemuste kokkuvõte

Keskkonnamõju strateegiline hindamine algatati Kaisma vallavolikogu otsusega nr. 21 17. oktoobril 2006. Otsus kehtestati juhindudes „Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse” § 22 lõige 1 punktist 31, „Planeerimisseaduse” § 10 lõikest 4 ja „Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse” § 35 lõikest 1 ning Kaisma Vallavolikogu 16. 08. 2005. a. määrusest nr. 11 „Kaisma valla 2006. aasta eelarve koostamise prioriteetide kinnitamine”.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus vaadeldi üldplaneeringuga kavandatavate tegevuste mõju looduskeskkonnale, tehiskeskkonnale ja sotsiaal-majanduslikule keskkonnale. Mõju avaldumist vaadeldi keskkonnamõju strateegilise hindamise programmis esitatud keskkonnaelementide lõikes. Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimise peamisteks eesmärkideks oli üldplaneeringu koostamisel ja kehtestamisel arvestada keskkonnakaalutlustega, tagada kõrge kvaliteediline keskkonnakaitse ning edendada säästvat arengut.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus käsitleti järgnevaid alternatiive:

Alternatiiv I: Kaisma vallale koostatakse üldplaneering, millega võetakse suund looduskeskkonna säilimisele ja majandustegevuse tasakaalustatud arengule. Säilitatakse kõik olemasolevad looduslikult ja ajaloolis-kultuuriliselt väärtuslikud alad ning puhke- ja turismialade arendamisega tagatakse alade parem eksponeerimine. Olemasolevate keskuste ja väljakujunenud kompaktse hoonestusega aladel ja nende ümbruses lubatakse laiendada ehitustegevust ning luua uusi elamu- ja ettevõtlusalasid, mis võimaldaksid parendada valla sotsiaal-majanduslikku olukorda.

Alternatiiv II: Kaisma vallale koostatakse üldplaneering, mis suunab põhirõhu olemasoleva looduskeskkonna säilitamisele. Oluliselt laiendatakse roheline võrgustiku tugialasid ja koridore ning seatakse rangemad piirangud ehitustegevusele, eriti olemasoleval metsa- ja põllumaal. Keelustatakse elamu- ja tootmisalade senisest ulatuslikum laiendamine ning minimaalset ehitustegevust lubatakse olemasolevates keskustes. Samuti piiratakse teede ja kommunikatsioonide arendamist seni puutumata aladel.

Null-alternatiiv: Kaisma vallale ei koostata ega kehtestata üldplaneeringut. Vallal puuduvad ruumilise arengu eesmärgid ning maakasutuse üldpõhimõtted. Puuduvad täpsemad maakasutus- ja ehitustingimused ning määratud pole maakasutusfunktsioonid. Ehitustegevus toimub detailplaneeringute alusel, mille lähtetingimused väljastab vallavolikogu maakonnaplaneeringu alusel. Arengut suunavad erinevad teeplaneeringud, arengukavad ning õigusaktid.

Üldplaneeringu elluviimise võimalike arengualternatiivide võrdlemise tulemustel on hädavajalik üldplaneeringu koostamine ja kehtestamine. Parimaks osutus alternatiiv I, mille elluviimine avaldab nõrka negatiivset mõju looduskeskkonnale, kuid tõstab oluliselt elukvaliteeti ning loob võimalused majandusarenguks.

Üldplaneeringu elluviimisega tekkivate võimalike negatiivsete keskkonnamõjude vältimiseks pakutakse välja järgnevad leevendusmeetmed (tagavad kõrgetasemelise keskkonnakaitse ning säästva arengu edendamise):

- ⇒ tagada pidev metsade hooldamine vastavalt metsamajanduskavadele ning vältida metsaaluste prügi maha paneku kohtade tekkimist (nn. omaloodud prügilad);
- ⇒ uute elamu-, tootmis-, kaubandus-, teenindus ja ühiskondlike alade arendamisel ja planeerimisel taotleda puhta looduskeskkonna (olemasolev looduslik pinnas ja haljastus) maksimaalse võimaliku säilitamisega (sh. rohevõrgustiku puutumatuse tagamisega);
- ⇒ loobuda Kulli uuselamuala planeerimisest, kuna ala asub suures osas väärtuslikul põllumaal (boniteediga üle 50 hindepunkti – kõrge väärtusega);
- ⇒ Liina ja Järve hooajalise elamu maade planeerimisel korrektselt lahendada reoveekäitlus, et vältida võimalikku negatiivset mõju Kaisma Suurjärvele (Natura 2000);
- ⇒ Loidemaa tootmisala detailplaneering kooskõlastada Pärnumaa Keskkonnateenistusega, vältimaks lähedalasuva vääriselupaiga ja suure maakondliku tähtsusega rohevõrgustiku koridori kahjustamist;
- ⇒ suure keskkonnakoormusega ettevõtete rajamise puhul on vajalik rakendada reovee eelpuhastust (lokaalsed reoveepuhastuslahendid) enne reovee ühiskanalisisatsiooni laskmist;
- ⇒ sõnnikukäitlemisel põllumajanduslikus tootmises tuleb tagada keskkonnakaitseliste nõuete täitmine ja vee, õhu vms reostuse tekkimise vältimine;
- ⇒ põllumaade (sh. väärtuslike põllumaade) sihtotstarbelisel kasutamisel vältida üleliigset väetiste kasutamist, mis võib põhjustada lähedalasuvate veekogude eutrofeerumist ning pinnase- ja põhjavee reostust;
- ⇒ Kaisma Suurjärve eutrofeerumise peatamise kava koostamine;
- ⇒ korrastatud maastikupildi ning visuaalse miljöö säilimise nimel tuleb niita põllupeenraid ning hetkel aktiivsest põllumajanduslikust kasutusest väljas olevaid alasid;
- ⇒ Metsaküla laskeala rajamisel on vajalik koostada detailplaneering ning kaaluda keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimise vajadust;
- ⇒ turismimajanduse arendamisel arvestada väärtuslike maastike ja looduslike vaatamisväärsuste koormustaluvusega, et ei ületataks objektide taluvuspiiri;
- ⇒ avalike supluskohtade, puhkealade, telkimis- ja lõkkeplatside juurde viivad teed peavad olema avaliku kasutusega ning lahendatud peab olema parkimine ning jäätmekäitlus.
- ⇒ Kaaluda küladevahelise matkaraja mitte rajamist ning küsida seisukohta Pärnumaa Keskkonnateenistusest ja Riikliku Looduskaitsekeskuse Pärnu-Viljandi regioonilt.

Võimalikku piiriülest keskkonnamõju Kaisma valla üldplaneeringu elluviimisega ei kaasne, kuna üldplaneeringu elluviimisega määratakse ära maakasutuse üldpõhimõtted ning seatakse sellised tingimused ehitus- ja arendustegevuseks, mis hoiavad võimalikud ulatuslikud mõjud ohjes. Kaisma valda ei ole planeeritud ulatuslikku tööstust ning tootmistegevust, mis võiks piiriülest mõju tekitada.

3. Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärk ja ulatus

3.1. Üldplaneeringu koostamise alus

Üldplaneeringu koostamise aluseks on Planeerimisseaduse § 8, mis määrab üldplaneeringu eesmärgid. Üldplaneering on dokument, mis määrab:

- ⇒ omavalitsuse ruumilise arengu põhimõtted;
- ⇒ säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimused, arvestades keskkonnakaalutlustega;
- ⇒ tiheasustusalad ja detailplaneeringu koostamise kohustusega alad ja juhud;
- ⇒ maa- ja veealade üldised kasutamise- ja ehitustingimused;
- ⇒ miljööväärtuslike hoonestusalade, väärtuslike põllumaade, parkide, haljasalade, maastikkude ning maastiku üksikelementide ja looduskoosluste kaitse- ja kasutamistingimused;
- ⇒ roheline võrgustiku täpsed piirid ning tingimused nende alade kasutamiseks;
- ⇒ teede ja tänavate ning põhiliste tehnovõrkude ja trasside asukohad ning liikluskorralduse üldised põhimõtted;
- ⇒ puhke- ja virgestusalad;
- ⇒ ranna ja kalda piiranguvööndi täpsustused;
- ⇒ looduskaitse tingimuste täpsustamise ja täiendavate kaitsealade ja üksikobjektide kaitse alla võtmise vajaduse;
- ⇒ kuritegevusriskide ennetamise vajaduse;
- ⇒ muudest õigusaktidest tulenevate täiendavate piirangute tingimuste kajastamise planeeringus.

Üldplaneering on strateegiline planeerimisdokument, mis peab sündima kaalutlusotsusena ning kajastama kõigi ühiskonna huvigruppide vajadusi ning ühtlasi järgima säästva arengu põhimõtteid ning arvestama võimalike negatiivsete keskkonnamõjude esilekerkimisega.

3.2. Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärk ja ulatus

Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärk on Kaisma valla üldplaneeringu elluviimisel võimalike mõjude väljaselgitamine, et seeläbi edendada säästvat arengut ning tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse. Keskkonnamõju strateegiline hindamine peaks abistama vallavolikogul teha otsust üldplaneeringu kehtestamise kohta.

Keskkonnamõju strateegiline hindamine hõlmab üldplaneeringust tulenevate võimalike keskkonnamõjude analüüsi Kaisma valla haldusterritooriumil, kuna üldplaneering teostati Kaisma valla kohta ning riigipiiri ülest olulist mõju pole ette näha. Keskkonnamõju strateegilise hindamise ühe tulemusena pakutakse välja leevendusmeetmed võimalike keskkonnamõjude ohjamiseks.

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimisel on seatud järgmised üldised eesmärgid:

- ⇒ üldplaneeringu koostamisel ja kehtestamisel arvestada keskkonnakaalutlustega;
- ⇒ tagada kõrgekvaliteediline keskkonnakaitse;
- ⇒ edendada säästvat arengut.

Tabel 1. Kaisma valla territooriumi spetsiifikat arvestades on seatud konkreetsemad eesmärgid.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise valdkond	Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärgid
Looduskeskkond: ⇒ Õhukvaliteet ⇒ Pinnavesi ⇒ Põhjaveevarud ja -kvaliteet ⇒ Roheline võrgustik (kohalik maakonnatasand ning riiklik tasand) ⇒ Looduslikud maastikud (metsad, sood ja rabad, Suurjärve maastikud) ⇒ Bioloogiline mitmekesisus ja populatsioonid (taimestik ja loomastik) ⇒ Natura 2000 alad ⇒ Kaitsealuste liikide kasvukohad ning vääriselupaigad ⇒ Kaitsealused looduse üksikobjektid ⇒ Pärandmaastikud (sh. poollooduslikud kooslused, väärtuslikud põllumaad) ⇒ Muld ja pinnased ⇒ Maardlate paiknemine ja kasutuselevõtt/kasutamine (kruus, turvas, dolomiit)	⇒ Vältida õhukvaliteedi halvenemist. ⇒ Vältida pinnase ning pinna- ja põhjavee saastumist. ⇒ Vältida reostusest ja liigsest tarbimisest tingitud veevarude kahjustamist. ⇒ Säilitada ja vajadusel taastada veekogude hea seisund. ⇒ Vältida rohevõrgustiku kahjustumist. ⇒ Vältida looduslike maastike kahjustumist. ⇒ Bioloogilise mitmekesisuse säilitamine ja nõuetekohane kaitse. ⇒ Kaitsealadele, kaitsealustele liikidele ja kaitstavatele objektidele tekkivate (võimalike) negatiivsete mõjude vältimine. ⇒ Soodustada looduskaitsealade arengut. ⇒ Säilitada väärtuslikke maastikke. ⇒ Tagada Natura 2000 alade puutumatus. ⇒ Pärandmaastike kaitse tagamine ⇒ Hoonete ja rajatiste ehitamisel arvestada geoloogilise ehituse iseärasustega, et minimaliseerida mulla ja pinnakatte kahjustumist. ⇒ Kasutada maavarasid säästlikult.

Sotsiaal- majanduslik keskkond: ⇒ Tootmine (sh. põllumajandus) ⇒ Teenused (sh. turismiteenused) ⇒ Ettevõtluskeskkonna arengutingimused ⇒ Tööhõive ⇒ Inimeste tervis ⇒ Erinevate rahvastikugruppide sotsiaalsed vajadused, vara ja üldine heaolu ⇒ Kultuuripärandi säilimine	⇒ Soodustada mitmekülgse ettevõtluse arengut erinevates piirkondades. ⇒ Arendada infrastruktuuri. ⇒ Tagada laialdane tööhõive. ⇒ Võimaldada kõigile avalike teenuste kättesaadavus. ⇒ Soodustada turismi. ⇒ Tagada tootmise jätkusuutlikkus ning vähendada tootmisest tulenevaid kahjulikke mõjutusi. ⇒ Tagada looduskeskne elukeskkond. ⇒ Säilitada olemasolevaid kultuurilise ja ajaloolise väärtusega kohti. ⇒ Arendada välja piisav spordi- ja puhkerajatiste võrgustik ning võimaldada aktiivset vaba aja veetmist. ⇒ Tagada kultuuripärandi kaitse.
Tehiskeskkond: ⇒ Maakasutus (erinevate maakasutustüüpide ruumiline paiknemine, võimalike tiheasustusalade planeerimine ning Pärnu ja Vändra kui oluliste keskuste mõju) ⇒ Infrastruktuur, infrastruktuurivõrgustike rekonstrueerimine ja rajamine (kergliikluskoridoride rajamine ning teede laiendamine ja asfalteerimine) ⇒ Liikumiskoridorid ja transport ⇒ Asustusstruktuur ⇒ Miljööväärtuslikud alad ⇒ Jäätmemajandus	⇒ Soodustada võimalikult keskkonnasõbraliku maakasutust, samas arvestades valla arenguvajadustega. ⇒ Tagada tehnovõrkude uuendamine ja arendamine. ⇒ Tagada hoonete ehitamisel arhitektuuriline sobivus keskkonda ning arvestada visuaalsete mõjutustega. ⇒ Parandada vallasiseseid ühendusteid. ⇒ Vältida hoonestuse liigset tihenemist. ⇒ Tagada miljööväärtuslike alade säilimine. ⇒ Korraldada jäätmekäitlust.

KSH läbiviimisel teostati järgnevad tööd:

- ⇒ koondati lähtematerjalid ning analüüsiti hetkeolukorda, kasutades olemasolevaid strateegiadokumente (sh. Kaisma valla arengukava 2007-2015 ning üldplaneeringu eskiislahendust);
- ⇒ viidi läbi kaardianalüüs (üldplaneeringu kaardid, Maa-ameti kaardirakendus, EELIS);
- ⇒ kirjeldati üldplaneeringuga kavandatavaid tegevusi ja võrreldi võimalikke alternatiivseid lahendusi;
- ⇒ analüüsiti üldplaneeringuga kavandatavate tegevuste vastavust kõrgemale arendusdokumentatsioonile ning õigusaktidele;
- ⇒ hinnati üldplaneeringuga kavandatavate tegevustega kaasnevaid võimalikke keskkonnamõjusid üldnimetatud keskkondade ja elementide võtmes ning määratleti mõju ulatus;
- ⇒ analüüsiti üldplaneeringuga kavandatavaid muudatusi senises maakasutuses ning töötati välja leevendusmeetmed võimalike mõjude ohjamiseks ning hilisemate seiremeetmete rakendamiseks;

- ⇒ kirjeldati võimalikke keskkonnaprobleeme, mis tekivad üldplaneeringu puudumisel;
- ⇒ osaleti töökoosolekutel üldplaneeringu koostajatega;
- ⇒ koostati KSH aruanne vastavalt „Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele”.

4. Mõjutatava territooriumi lühiülevaade

4.1 Ajalooline taust.

Kaisma külad paigutusid juba kujunemisjärgus metsade ja suurte soomassiivide olemasolu tõttu hajali. Seetõttu ei andnud ala kihelkonna mõõtu välja ning Kaisma on algselt kuulunud Korbe-Kiörbe-Korbe (praegune Pärnu-Jaagupi) kihelkonna koosseisu. 16. sajandi algul moodustas Korbe seega Pärnu-Jaagupi kihelkonna lääneosa. Korbe ajaloo seiskohalt on oluline märkida, et ordu ja piiskopi valduste vaheliseks piiriks sai Sauga jõgi ning sood, mis asuvad Kargu, Kõnnu ja Eidapere vahel.

1253. aasta toomkapiitli reorganiseerimise käigus määras piiskop Heinrich toomkapiitlile mitmed sissetulekuid toovad maa-alad. Reorganiseerimise alusel kinnitas paavst Aleksander IV 60 adramaad Saare-Lääne toomkapiitlile “in loco qui nominatur Korbe”. 1270. aasta paiku toimus nimetatud loovutuste jagamine kiriklikeks sissetulekukohtadeks. Selle tulemusena eristati toomkapiitlile kuuluvate valduste koosseisus ka Kergu ja Kaisma küla.

1545. aastal lahutasid poolakad kihelkonna Läänemaast ning sellega pandi alus piirkonna liitumisele Liivimaaga. Tänu Liivimaa talurahvaseaduste mõjule kaotati peale 1819. aastat talukohad ning juriidiliste üksustena loodi talurahvakogukonnad - vallad, mis rühmitati mõisate kaupa. Riimiküla aladele moodustati Anna mõis. Kaismal liideti mõisaga Lõo küla kolm talu ja kolm Krahvi talu.

Kaisma vald moodustati 1866. aasta vallaseaduse tulemusena, mis aga nägi ette väikeste valdade liitmist teiste valdadega. 1880. aasta andmete järgi moodustasid Pärnu-Jaagupi Kaisma, Kergu, Kõnnu kui ka Pööravere vald. 19. sajandi lõpul toimus juba varem ühendatud Kargu ja Kõnnu valdade liitmine Kaisma ja Viluverega, ent 1919. aastal lahutati Viluverest uuesti Kaismast.

Praeguste halduspiiridega Kaisma vald tekkis 1939. aasta reformi tulemusel. Lõplikult taastati Kaisma vald omavalitsusliku üksusena 19. detsembril 1991. aastal.

4.2 Geograafiline asend.

Kaisma vald asub 60 km kaugusel Pärnu linnast ning on Pärnumaa põhjapoolseim vald. Vald paikneb maakonna põhjapiiril (piirneb Raplamaa Kehtna vallaga). Idas piirneb Kaisma vald Vändra vallaga, lõunas Tori ja Tootsi vallaga ning läänes Halinga vallaga, loodes Märjamaa vallaga.

Valla pindala on 18 398,2 ha ning sellest üle 50% moodustab metsamaa, mis kuulub suures osas riigile. Kaisma maastikupilti ilmestab Kaisma Suurjärv pindalaga 134ha, järve keskmine sügavus on 1,8, suurim 2,1 meetrit.

4.3 Looduskeskkond.

Geoloogia:

Kaisma valla aluskorra moodustavad kristalsed tard- ja moondekivimid. Nendel lasuvad 170 miljoni aasta jooksul settinud Ediacara, Kambriumi, Ordoviitsiumi ja Siluri ladestud. Kaisma vald paikneb Siluri ladestu, Wenlock'i ladestiku avamusel. Aluspõhja nooremas osas, Wenlock'i ladestikus, levivad peamiselt lubjakivi, mergel ja dolomiit. Kaisma vald jääb kahe suure aluspõhja reljeefivormi piirimaile. Valla läänepoolsem osa jääb Lääne-Eesti nõo piiresse ja idapoolsem külg Põhja-Eesti lavamaale. Pinnakatte moodustavad õhukesed Kvaternaari setted, mille paksus on alla 10 meetri. Pinnavormidest on enam levinud madal- ja siirdesoo tasandikud ning rähksed ja kivised saviliiva ja liivsavi tasandikud. Esineb ka veesettelisi liiva- ja savitasandikke, rähkseid paetasandikke ning liivaseid küngastikke ja vallistikke. Muldkatte moodustavad valdavalt soomullad ning leostunud mullad ja leostunud gleimullad

Maavarad:

Maavaradest leidub Kaisma valla territooriumil turvast ja dolomiiti ning märkimisväärsed on põhjaveevarud. Uuritud on dolomiidi varusid ning on toimunud dolomiidi- ja turbamaardlate kaardistamine. Piiritletud on Aruniidu (754,5 ha, osaliselt ka Vändra vallas), Kaisma (1329,6 ha, osaliselt ka Halinga vallas), Laianiidu (2002,70 ha, osaliselt ka Vändra ja Kehtna valdades), Nõlvasoo (1084,43 ha, osaliselt ka Kehtna vallas) ja Pööravere (1297,2 ha, osaliselt ka Are ja Vändra valdades) turbamaardla. Ainus dolomiidimaardla on Kaisma, mille pindala on 83,19 ha. Kaisma vallas hõlmab mäetööstusmaa 816,3 ha (s.o. ~4,5%) valla territooriumist. Hetkel kaevandatakse peamiselt turvast, seda teostab AS Tootsi Turvas Aruniidu maardlast. Vallas on varem kaevandatud ka täitekruusa ning valmistatud purustatud graniitkillustikku.

Pinna ja põhjaveed:

Kaisma valla territoorium jaotub kahe valgala vahel: valla läänepoolsest osast suubuvad kraavid Are jõgikonda ning idapoolsest osast Matsalu vesikonda. Vallast voolavad läbi kaks jõge: Enge ja Nurtu. Enge jõgi saab alguse Kaisma Suurjärvest ja suubub Velise jõkke., Enge jõe pikkus on 36 km ning valgala 232 ruutkilomeetrit. Nurtu jõgi algab Järvakandi alevist 5 km kirde pool ja suubub Velise jõkke. Nurtu jõe pikkus on 36 km ning valgala 199 ruutkilomeetrit.

Valla territooriumil asuv suurim seisuveekogu on Kaisma Suurjärv pindalaga 134 ha. Järve keskmine sügavus on väike, kõigest 1,8 m. Maksimalne sügavus küündib 2,1 meetrini. Järv paikneb Kaismast loode poole jääval soostunud tasandikul. Vettpidavaks kihiks on savikas moreen, mida katavad liiv ja turvas. Järve põhi on mudane, eriti põhjaosas, kus tumepruuni muda paksus on üle kahe meetri. Järv on nõrga läbivooluga. Sissevool toimub peamiselt idast, kus järve suubub heinamaalt algav alaliselt voolav oja. Kaisma Suurjärvest voolab välja Enge jõgi.

Valla veevarustuse seisukohalt on oluline tähtsus põhjaveel. Enamus puurkaeve on rajatud Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekompleksi, Jaagurahu-Jaani veekihti. Nimetatud veekihti rajatud kaevude sügavus jääb vahemikku 20 – 70 meetrit. Nende puurkaevude põhjavee tootlikus varieerub suhteliselt suurtes piirides. Erideebet jääb vahemiku 0,92 – 6,58 l/s*m. Jaagurahu – Jaani veekihi vesi

vastab kvaliteedilt sotsiaalministri määrusele nr 82 „Joogivee kvaliteedi- ja kontrolli nõuded ning analüüsimeetodid”

Kergu koolimaja juures paiknev 200 m sügavune puurkaev, kust ammutatakse vett sügavamal paiknevast Raikküla – Adavere veekihi Eesti Geoloogiakeskkuse poolt 2003. aastal koostatud uuringu „Tervisele ohutu joogiveeallika valik Are, Audru, Halinga, Kaisma, Koonga Lavassaare, Tori ja Tõstamaa valla asulates” kohaselt on Kergu kooli puurkaevu vesi tervisele kahjulik loodusliku normatiivsest kõrgema fluorisisalduse tõttu. Hetkel on kaev aktiivses kasutuses kuid puurkaevust ei ammutata joogivett vaid olmevett koolimaja tarbeks. Teiste valla omandisse kuuluvatest puurkaevudest pärineva veekvaliteediga probleeme ei täheldatud. Tsentraalvesi jõuab 3 pumplast 78 pereni, kuid tsentraalne kanalisatsioon toimib vaid Kergu mitmekorterilistes elamutes (32 korterit) ning Kaisma külas paiknevas ridaelamus (8 korterit).

Metsad:

Kaisma valla pindalast on metsaga kaetud üle 50 %. Suurem osa metsast kuulub riigile. Metsade üldine kvaliteet on rahuldav, kuid kuna suured ja väärtuslikud metsamassiivid puuduvad, on huvi metsamaa ja selle majandamise vastu suhteliselt tagasihoidlik. Täpsem ülevaade puidu tagavaradest valla territooriumil puudub, see-eest on piirkonnas palju puhkuseks sobivaid metsi.

Kaitstavad loodusobjektid:

Arametsa tamm – Tegemist on halvas seisus, hävimisohus puuga. Tamm on seest õõnes ning kuivamas. Puu ümbermõõt on 5,2 m (1,3 meetri kõrguselt) ning kõrgus 18m.

Kivimurru rändrahn – Tegemist on Metsküla külas asuva kaitsealuse rändrahnuga, mille mõõtmed on 6,0x5,0x4,0 meetrit.

Paisu talu tamm – Tegemist on Metsküla külas asuva tammega. Puu ümbermõõt on 4,71m ja kõrgus 20 meetrit. Puu on halvas seisus, kuivamas.

Peedi talu mänd – Mänd asub Kaisma külas. Mänd on rahuldavas seisus. Mõned oksad kuivanud. Puu ümbermõõt on 3,92m ning kõrgus 11m.

Sohu mänd - Tegemist on Sohu külas asuva kolmeharulise männiga. Puu on rahuldavas seisus, kuid leidub üksikuid kuivi oksi. Puu kõrgus on 4,20m ning kõrgus 19m.

Ämmamägi kui hoiuala võeti kaitse alla 22.04.2004. Kaitseala pindala on ~42 ha ning see paikneb täielikult Kaisma vallas. Tegemist on ka Natura 2000 alaga, mille kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi – vanade laialehiste metsade (9020*) kaitse.

Nõlvasoo hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide – huumustoiteliste järvede ja järvikute (3160), rabade (7110*), rikutud, kuid taastumisvõimeliste rabade (7120), rohunditerikaste kuusikute (9050), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse.

Kaisma hoiuala - Kaisma hoiuala, mille kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide – vähe- kuni keskoiteliste kalgiveeliste järvede (3140), rabade (7110*), siirde- ja õõtsiksoode (7140), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) ning II lisas nimetatud liikide – vingerja (*Misgurnus fossilis*), kauni kuldkinga (*Cypripedium calceolus*) ja eesti soojumika (*Saussurea alpina* ssp. *esthonica*) elupaikade kaitse, samuti nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud liikide ja [I lisas nimetamata] rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Liigid, kelle elupaiku kaitstakse, on must-toonekurg (*Ciconia nigra*), laululuik (*Cygnus cygnus*), herilaseviu (*Pernis apivorus*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), soo-loorkull (*Circus pygargus*), kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), laanepüü (*Bonasa bonasia*), teder (*Tetrao tetrix*), metsis (*Tetrao urogallus*), sookurg (*Grus grus*), rüüt (*Pluvialis apricaria*), mustviires (*Chlidonias niger*), kassikakk (*Bubo bubo*), händkakk (*Strix uralensis*), musträhn (*Dryocopus martius*) ja öösorr (*Caprimulgus europaeus*).

Kõnnu park – Park võeti kaitse alla 1961. aastal. Hetkel on tegemist uuendamata kaitse-eeskirjaga pargiga, mille 6,2 ha suurusel alal kehtivad piiranguvöödi kaitsetingimused.

Kergu looduskaitseala - Kergu looduskaitseala võeti kaitse alla, et kaitsta elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab I lisas. Need elupaigatüübid on rohunditerikkad kuusikud (9050)2 ning soostuvad ja soolehtmetsad (9080*). Kaitseala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele kaheks sihtkaitsevööndiks.

Taarikõnnu looduskaitseala - Taarikõnnu looduskaitsealaga võeti kaitse alla Taarikõnnu raba (Põrguraba), Laianiidu raba ja Lõo (Aruniidu) raba maastikukompleks ning seal esinevate kaitsealuste liikide elupaigad.

Kaitsealal on keelatud puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine. Kaitsealal on keelatud jalgrattaga sõitmine väljaspool teid ja radu ning mootorsõidukitega sõitmine ja nende parkimine väljaspool selleks määratud teid ja parklaid, välja arvatud järelevalve-, teadus- ja päästetöödel ning selle määrusega lubatud metsa- ja põllumajandustöödel.

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- ⇒ maakorralduskava kinnitamine;
- ⇒ katastriüksuse kõlvikute piiride ja pindala muutmine;
- ⇒ metsamajandamiskava väljastamine;
- ⇒ detail- ja üldplaneeringu kehtestamine;
- ⇒ projekteerimistingimuste väljastamine.

4.4 Looduskaitseseadusest tulenevad piirangud kaitsealuste loodusobjektide kaitseks.

Looduskaitseseaduse § 4 kohaselt on kaitstavad loodusobjektid:

- ⇒ kaitsealad;
- ⇒ hoiualad;
- ⇒ kaitsealused liigid, kivistised ja mineraalid;

- ⇒ püsielupaigad;
- ⇒ kaitstavad looduse üksikobjektid;
- ⇒ kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid.

Looduskaitseseaduse § 14 kohaselt on kaitsealal, hoiualal, püsielupaigas ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekuta keelatud :

- ⇒ muuta katastriüksuse kõlvikute piire või kõlviku sihtotstarvet;
- ⇒ koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- ⇒ väljastada metsamajandamiskava;
- ⇒ kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- ⇒ anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- ⇒ anda projekteerimistingimusi;
- ⇒ anda ehitusluba;
- ⇒ rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks.

Sihtkaitsevöönd on Looduskaitseseaduse § 30 kohaselt kaitseala maa- või veeala seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks. Sihtkaitsevööndis asuvaid loodusvarasid ei arvestata tarbimisvarudena.

Kui kaitse-eeskirjaga ei sätestata teisiti, on sihtkaitsevööndis keelatud:

- ⇒ majandustegevus;
- ⇒ loodusvarade kasutamine;
- ⇒ uute ehitiste püstitamine;
- ⇒ inimeste viibimine kaitsealuste liikide elupaigas, kasvukohas ja rändlindude koondumispaigas;
- ⇒ sõiduki, maastikusõiduki või ujuvvahendiga sõitmine;
- ⇒ telkimine, lõkke tegemine ja rahvaürituse korraldamine.

Piiranguvöönd on Looduskaitseseaduse § 30 kohaselt kaitseala maa- või veeala, kus majandustegevus on lubatud, arvestades käesoleva seadusega sätestatud kitsendusi.

Kui kaitse-eeskirjaga ei sätestata teisiti, on piiranguvööndis keelatud:

- ⇒ veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine;
- ⇒ uue maaparandussüsteemi rajamine;
- ⇒ maavara kaevandamine;
- ⇒ puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- ⇒ uuendusraie;
- ⇒ maastikukaitseala eritüübina kaitstavates parkides, arboreetumites ja puistutes puuvõrade või põõsaste kujundamine, puittaimestiku istutustööd ja raie ilma kaitseala valitseja nõusolekuta;
- ⇒ biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine;
- ⇒ ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise, püstitamine ning rahvuspargis ehitise väliskonstruktsioonide muutmine;
- ⇒ jahipidamine ja kalapüük;

- ⇒ sõidukiga, maastikusõidukiga või ujuvvahendiga sõitmine, välja arvatud liinirajatiste hooldamiseks vajalikeks töödeks ja maatulundusmaal metsamajandustöödeks või põllumajandustöödeks;
- ⇒ telkimine, lõkketegemine ja rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja poolt tähistamata kohas;
- ⇒ roo varumine külmumata pinnasel.

Hoiuala moodustatakse Looduskaitseaduse § 32 kohaselt loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku soodsa seisundi tagamiseks, kui see ei ole tagatud muul Looduskaitseadusega sätestatud viisil.

Hoiualal on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati, ning kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi.

Hoiualal on keelatud metsaraie, kui see võib rikkuda kaitstava elupaiga struktuuri ja funktsioone ning ohustada elupaigale tüüpiliste liikide säilimist.

Metsaseaduse kohase metsateatise menetlemisel tuleb arvestada hoiuala kehtestamise eesmärki. Hoiuala valitseja võib kohustada:

- ⇒ tegema kavandatavat metsaraiet kindlaks määratud ajal;
- ⇒ kasutama kavandatava raie korral kindlaks määratud tehnoloogiat.

Hoiualal kavandatava tegevuse mõju elupaikade ja liikide seisundile hinnatakse keskkonnamõju hindamise käigus või looduskaitseaduse §-s 33 sätestatud korras.

Vastavalt looduskaitseaduse paragrahv 4 lõikele 6 on kaitstav looduse üksikobjekt teadusliku, esteetilise või ajaloolis-kultuurilise väärtusega elus või eluta loodusobjekt, nagu puu, allikas, rändrahn, juga, kärestik, pank, ahang, paljand, koobas, karst või nende rühm, mida kaitstakse looduskaitseaduse alusel. Looduse üksikobjekti kaitse alla võtmise otsuse jõustumisel moodustub selle ümber 50 meetri raadiuses piiranguvöönd, kui kaitse alla võtmise otsusega ei kehtestata piiranguvööndi väiksemat ulatust.

4.5 Tehiskeskkond

Teed:

Kaisma valla teedevõrk on võrdlemisi tihe, seda läbivad riigimaanteed ja raudtee. Valla erinevate piirkondade ühendamisel (nii inimeste kui kaupade vedu) on esikohal autotransport.

Kaisma valla vallateede kogupikkus on 34,6km, erateid on 51,4 km. Koos metskonna teedega on kohalikke teid 110,5 km. Vallateed on mustkatteta, mustkattega on vaid riigimaanteed: Kergu-Aluste, Kergu – Järvakandi – Rapla.

Kommunikatsioonid:

Kaisma vallas pole maagaasi torustikke. Elekter on olemas kõikjal peale Rahkama küla, kus ei ole ühtegi elanikku.

Interneti püsiühendus on 2003. aasta kevadest olemas Kaisma vallamajas, koolimajas ja raamatukogus. Avaliku internetipunkti püsiühenduse teenust saavad kasutada kõik valla elanikud, nimetatud koht asub raamatukogus. Võimalus püsiühenduse saamiseks on kõigil vallaelanikel olemas, teenuse pakkujaid on mitu (Radionet, Eesti Energia Kõu, Külatee 2).

Post ja side:

Kaisma valla ainuke sidejaoskond asub Kaisma külas, see teenindab kogu valla territooriumi. Valla territoorium on postisidega erinevalt kindlustatud. Sidejaoskonna ümbruses asuvatele elanikele on postiteenused hästi kättesaadavad, kuid valla äärealadel on olukord halvem.

Elanike varustatus telefonidega on rahuldav, lauatelefoni leviulatuse ja ühenduse kvaliteedi parandamisel ei näe vald enam suuremat vajadust, kuna mobiiltelefon levib peaaegu igal pool ning suuremaid jõupingutusi tehakse pigem interneti püsiühenduse saavutamiseks.

4.6 Sotsiaal-majanduslik keskkond

Tööhõive:

Seisuga 01.01.2001 oli Kaisma vallas töötajate arv kokku 275 ehk 645st elanikust 42,6%. Oma talus töötas 8 inimest, oma abimajapidamises 53 inimest, omaettevõtlusega tegeles 41 inimest, registreeritud vabakutselisi vallas ei olnud. Valda iseloomustab kõrge pendelränne, kogu valla töötajatest töötab väljaspool valda asuvates ettevõtetes 74 inimest (11,5%). Mittetöötavaid ja mitteõppivaid inimesi on valla tööealisest elanikkonnast (vanusevahemikus 16-62 eluaastat) kokku 59, nende hulka on loetud ka I ja II grupi invaliidid ja lapsehoolduspuhkusel olevad vanemad.. Registreeritud töötute arv oli seisuga 01.06.2003 kaks.

Ettevõtlus:

Vallas on olemas ettevõtluseks vajalik infrastruktuur - tootmishooned, elektrienergia, head transporditingimused. Kaisma vallas on reaalsetelt tegutsevaid ettevõtteid 11: Kaisma OÜ; EGR Grupp OÜ; Janno Lang'i Jaht ja Mööbel; Kalju Metsoja puhkeküla ja laager; KV Transport OÜ; Peep ja Iivo transport OÜ; M.T. Autokoda OÜ; Olari MODUS OÜ; TJ Kaubandus OÜ; Lata OÜ; Randemor OÜ; Palkmeister OÜ, Egger & Ko OÜ. Suurimaks ettevõtteks on OÜ Kaisma, mille peamiseks tegevusalaks on põllumajandustootmine. Vallas tegeldakse metsatööstuse, palkmajade ehitusega, transpordiga ning puhkemajandusega.

Kool:

Kaisma vallas on üks kool – Kergu Põhikool, milles 2006. aasta seisuga õppis 42 last. Õpetajaid on 6. Olemas on ka Kergu Põhikool-lasteaia arengukava 2006-2009. Alates 2009. õppeaastast reorganiseeritaks põhikool-lasteaed algkool-lasteaiaks.

Koolis on I-IX klass, klassikomplekte 5, liidetud on I ja II klass, III ja IV klass, V ja VII klass ning V ja VIII klass, eraldi toimub õppetöö IX klassis, üks õpilane õpib koduõppel abiõppe õppekava järgi (Kergu Põhikool-lasteaed arengukava 2006-2009).

Toimuvad jalg- ja korvpallitreeningud ning tegeletakse tuletõrje-spordiga. Vallas on korrastatud suusarajad.

Lasteaed:

Kergu kooliga samas majas asub lasteaed, kus 2006. aasta seisuga käib 11 last. Lasteaias töötavad õpetaja ja õpetaja abi. Mujal valdades käis sama aasta seisuga 4 last.

Kultuur:

Kaisma vallas Kergu külas asub raamatukogu. Lugejate arv on 234 (seisuga 21.08.2003), töötajaid on 1.

Kaisma vallas ainus kultuurihoone on Kaisma Kultuurimaja, mis on Kaisma valla omand. Kultuurimajas on 1 palgaline töötaja ja ringijuhid. Kultuurimaja juures tegutseb naisansambel ja aeroobikarühm "Kapriis" naistele. Koos käivad eakate laulusõprade ring, laste tantsuring, haridus- ja kultuuriselts „Kõre“, toimuvad jumalateenistused.

5. Üldplaneeringu seotus asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega

5.1. Euroopa Liidu kõrgemad ruumilise arengu dokumendid

Euroopa Ruumilise Arengu Perspektiiv (European Spatial Development Perspective - ESDP). Euroopa ruumilise arengu perspektiiv on juhend Euroopa Komisjoni määruse 97/150/EK järgimiseks, mis on välja töötatud Euroopa Konsultatiivse Foorumi poolt 1999. aastal. ESDP peamiseks ruumilise arengu eesmärgiks on Euroopa Liidu territooriumi tasakaalustatud ja jätkusuutlik areng, mis tagatakse liikmesmaade koostööga (sealhulgas uute ja vanade riikide koostööga) ruumiliste arengustrateegiate väljatöötamisel, arvestades kohalikke olusid ja eripärasid. Riigid peaksid keskkonnakaitseliste piirangutega püüdma vältida Euroopa killustumist ning tükeldamist olemasolevate ja planeeritavate transpordikoridoridega, arendama territooriumit komplekselt, tagama üldise veeringe säästva majandamise.

Toonitatakse maapiirkondade maakasutusstrateegiate väljatöötamise vajalikkust ja ruraalsete alade mitmekesistamise vajalikkust, et vältida uute liikmesriikide kiirest majanduskasvust tingitud regionaalseid lõhesid ning maapiirkondade mahajäämist. Jätkusuutliku ja tervikliku sünergilise arengu aluseks on maapiirkondade ja linnade vaheline koostöö, mistõttu on vajalik perifeersete ja kohati marginaliseerunud maapiirkondade maakasutusstrateegiate väljatöötamine koostöös lähedalasuvate linnadega. Ühe eesmärgina käsitletakse linn-maa suhete tasakaalustatud süsteemi arendamist. Oluline on olemasoleva arengupotentsiaali toetamine infrastruktuuri ja teadmiste kättesaadavuse parandamise abil ning erinevate kohalike eripärade ja oludega arvestamine läbi loodus- ja kultuuripärandi kaitse. Regionaalse konkurentsivõime tõstmiseks maapiirkondades on vajalik väikeste ja keskmise suurusega linnade teeninduse miinimumtaseme säilitamine.

Kaisma valla üldplaneeringu koostamisel on arvestatud valla kohaliku taseme tõmbekeskuse tähtsusega ning ka väljaspool valla piire asuva tõmbekeskuste Vändra, Järvakandi ja Pärnu-Jaagupiga. Maakasutusstrateegia väljatöötamisel on eesmärgiks olnud arendada välja mitmekülgne ja jätkusuutlik elukeskkond: kohapealsed töötamisvõimalused (oluline turism ja põllumajandus); infrastruktuur; elamupiirkonnad; vaba aja veetmise võimalused; pargid ning puhkealad (sh. matkarajad).

1992. alustati Läänemere ümbrust hõlmava dokumendi „**Visioonid ja strateegiad Läänemere regioonis**” (“**Visions and Strategies around the Baltic 2010/ VASAB 2010**”) väljatöötamist. Koostöös osalesid: Soome, Rootsi, Norra, Taani, Saksa, Poola, Valgevene, Venemaa (Peterburi linn, Kaliningradi ja Leningradi oblastid), Leedu, Läti ja Eesti. Eesmärgiks oli Läänemere piirkonna identiteedi tugevdamine ning ruumiliste struktuuride väljatöötamine, konkureerimaks globaalses majanduses teiste regioonidega. 1994. aastaks valmis ühine kontseptsioon - “*Common Vision of Strategic Spatial Development of the Baltic Sea Region*”.

Visioonis kirjeldatakse ruumilisi struktuure läbi kolme põhielemendi:

- ⇒ linnade ja linnaliste asulate süsteem (pärlid/*pearls*);
- ⇒ linnu ja asulaid omavahel ühendavad infrastruktuuri võrgustikud (nöörid/*strings*);
- ⇒ ning teatud maakasutusega alad (lapid/*patches*).

Erinevate funktsioonidega ja maakasutusega alade säilitamise eesmärk keskendub eriti maapiirkondade mitmekesistamise ja tugevdamise temaatikale, et oleks tagatud looduslikult ja kultuuriliselt meeldiva ning elujõulise elukeskkonna säilimine. Ühtne väärtuslike loodus- ja kultuuralade võrk toetab dünaamilist ja tasakaalustatud elukvaliteeti.

Eesmärgid elukvaliteeti parandavate kompensatsioonialade arengus on:

- ⇒ maapiirkondade mitmesuguse omavahelise koostöö edendamine, vähendamaks nende ja keskuste vahelisi erinevusi;
- ⇒ rahvusvahelise transpordivõrgustiku loomine läbi Läänemere regiooni;
- ⇒ rannikualade ja saarte integreeritud areng;
- ⇒ pöörata erilist tähelepanu rannikualade kaitsele ja arendamisele;
- ⇒ Läänemeremaade loodus(kaitse)- ja puhkealade võrgustiku loomine.

Kaisma valla arengu kavandamisel on oluline nn. lappide põhielement, kuna vald koosneb enamuses looduslikest aladest (metsad, sood, haljasalad), kus inimtegevuse mõju on vähene. Oluline on tagada Kaisma valla säilimine looduslähedast elukeskkonda pakkuva omavalitsusena, mis loodusturismi arendamisel tagab vallale konkurentsivõime. Jätkusuutliku majanduse ja piirkonna üldise tugevuse säilimiseks on tähtis koostöö ning nn. nööride elemendi arendamine, mille läbi ollakse osa suuremast koostöövõrgust. Arengu planeerimisel on oluline koostöö naaberomavalitsustega, mis valla väikest tulubaasi arvestades on hädatarvilik.

Natura 2000 on üle-euroopaline kaitstavate alade võrgustik, mille eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitse. Euroopa Liidu liikmesmaana peab Eesti korraldama Natura 2000 aladel loodusväärtuste säilimise. Natura 2000 võrgustik jaguneb kaheks: linnudirektiiviks (direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta) ja loodusdirektiiviks (direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ja loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta).

Linnudirektiivi eesmärk on kaitsta kõiki linde tapmise ja püüdmise eest, piirata lindude küttimist ja nendega (samuti nende kehaosade ning neist valmistatud esemetega) kaubitsemist. Direktiivi kohaselt tuleb moodustada üle-euroopaliselt ohustatud liikide ja rändliikide elupaikade kaitseks spetsiaalsed linnualad. Kuigi direktiivi järgi on kõik linnud, samuti nende munad, pesad ja elupaigad kaitstud, on siiski direktiivi lisades kirjas nii liigid, mida tuleb kaitsta, kui ka liigid, mida võib küttida ja millega võib kaubitseda.

Loodusdirektiivi eesmärgiks on ohustatud looma- ja taimeliikide ning nende elupaigatüüpide ja kasvukohti kaitstes aidata kaasa looduse mitmekesisuse säilimisele ning taastamisele. Kaitset nõudvad elupaigatüübid, taimede ja loomade loetelu on toodud loodusdirektiivi lisades.

Kaisma valla üldplaneeringu elluviimisega säilitatakse kõigi valla territooriumil asuvate Natura 2000 alade puutumatuse ning tagatakse keskkonnakaitse.

5.2. Eesti Vabariigi planeeringudokumendid

Säästev Eesti 21 eesmärk on Eesti riigi ja ühiskonna arendamine strateegia aastani 2030, sihiga ühendada globaalsest konkurentsist tulenevad edukusenõuded säästva arengu põhimõtete ja Eesti traditsiooniliste väärtuste säilitamisega. Tegu on kogu ühiskonnaelu haarava arengukavaga, mitte üksnes ökoloogilistele küsimustele suunatud strateegiaga.

Säästev Eesti 21 dokumendis esitatud peamised eesmärgid on:

- ⇒ Eesti kultuuriruumi elujõulisus – Mida püütakse saavutada läbi rahvuskeelse hariduse, rahvuskeelel põhinev kultuuriloom (sh teadus), rahvuskeelse suhtlemise ning rahvuslike kultuuriväärtuste ja käitumismallide funktsionaalsus igapäevases elukorralduses ja kõigis eluvaldkondades.
- ⇒ Heaolu kasv – Mida püütakse saavutada läbi majandusliku jõukuse, turvalisema elukeskkonna ja mitmekesisemate võimalustega.
- ⇒ Sidus ühiskond – Eesmärgiks on vältida suuri erinevusi Eesti eri piirkondade vahel. Vajalik on kokkulepitud tegutsemise eelkõige neis sotsiaalelu valdkondades, kus on olemas oht pikaajaliste vastasseisude/tõrjutuse kujunemiseks – põlvkonniti edasikanduv vaesus, hariduslik tõrjutus, perifeersete elupiirkondade mahajäämus jms.
- ⇒ Ökoloogiline tasakaal – Üldiseks eesmärgiks on looduse isetaastumisvõimega arvestamine looduskasutuse planeerimisel lülitamine looduskasutusse. Eesmärgiks on saavutada olukord, kus inimene ei käsitle keskkonda kui kaitset vajavate objektide kogumit, vaid kui tervikut, mille osaks ta ise on. Sihiks on looduse kui väärtuse ning kui ühiskonna keskse arengueessursi kooskõitlus Eesti üldise edenemise kontekstis.

Kaisma valla üldplaneeringuga kavandatu aitab ellu viia Säästev Eesti 21 püstitatud eesmäärke: tagatakse ajaloo- ja kultuuriväärtuste säilimine (kinnismälestised), tagatakse kaitstavate loodusobjektide ja looduslike maastike säilimine ja ökoloogiliste süsteemide toimimine, ettevõtlus-, elamu-, ja ühiskondlike alade arendamisega luuakse eeldused üldise heaolu kasvuks.

Üleriigiline planeering Eesti 2010 (heaks kiidetud ja selle elluviimise tegevuskava kinnitatud Vabariigi valitsuse 19. septembri 2000.a. korraldusega nr. 770-k) on aluseks kõigile Eesti Vabariigi territooriumil koostatavatele strateegilistele planeerimisdokumentidele, kuna planeering sätestab riigi üldised arengusuunad ning seab aluspõhimõtted maakasutuse reguleerimisele ja planeerimisele. Planeeringu koostamisel on arvestatud Euroopa Liidu planeerimisdokumentatsiooniga ning ruumilise planeerimise heade tavadega.

Riikliku planeeringuga on seatud kesksed arengueesmärgid, mida täpsustatakse valdkonnapõhiste (asustus, transpordiühendused, energeetika ning roheline võrgustik) eesmärkidega:

- ⇒ Inimese põhivajaduste rahuldamise ruumiline tagamine.
- ⇒ Eesti asustussüsteemi- ja maastikustruktuuri väärtuste säilitamine ja edasiarendamine.

- ⇒ Asustuse ruumiline tasakaalustamine.
- ⇒ Eesti hea ruumiline sidumine Euroopaga.
- ⇒ Looduskeskkonna hea seisundi säilitamine ja parandamine.

Kaisma valla üldplaneeringu koostamisel on kinni peetud Üleriigilises planeeringus Eesti 2010 sätestatud nõuetest ning kavandatav areng vastab arengueesmärkides soovitud. Planeeringuga on kavandatud säilitada looduskeskkonna hea seisund (rohevõrk, kaitstavad loodusobjektid, järved, sood ja rabad), samas luues piisavad võimalused ka elamumajanduse ja ettevõtluse arenemiseks.

5.3. Maakondliku ja kohaliku tähtsusega dokumendid

Pärnumaa maakonnaplaneeringu eesmärgiks on formuleerida maakonna arengusuunad, tsoneerida piirkonnad kasutusalade järgi ning võimaluse piires täita valdade üldplaneeringu funktsioone, kuni valdadel neid veel ei ole.

Maakonnaplaneeringuga püstitati kaheksa põhieesmärki:

- ⇒ hariduse kvaliteetsus;
- ⇒ kultuuri mitmekülsus;
- ⇒ sotsiaalne turvalisus;
- ⇒ maa-asustuse elujõulisus;
- ⇒ arenev ettevõtlus;
- ⇒ tehniline infrastruktuur;
- ⇒ avatus ja atraktiivsus;
- ⇒ keskkonna ökoloogiline puhtus.

Kaisma valla seisukohast on oluline turismi arenguvisioon, mis näeb ette tervet maakonda hõlmavat taludevõrku, kus pakutakse talupuhkust eelkõige suurlinnadest pärit peredele. Lisaks pakutakse eksklusiivse turismitootena suurte metsade aladel jahiretki. Kaisma valla üldplaneering seab piisavad tingimused looduskeskkonna säilimiseks, samas loob planeeritavate alade näol eeldused asustuse, ettevõtluse ja infrastruktuuri jätkusuutlikkuseks.

Pärnu maakonnaplaneeringu teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”. Maakonnaplaneeringu teemaplaneering määrab asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused ning loob eeldused keskkonnakaitseks põhjendatuma ruumistruktuuri kujunemiseks ja säästvaks arenguks Pärnumaal. Planeeringu koostamisel on lähtutud kogu Pärnumaad haarava looduskompleksi tasakaalustatud toimimisest ja maastikupildi pikaajalisest säilimisest. Keskkonnatingimuste määramisel on tuginetud loodusressursside ja erinevate infrastruktuuride paiknemise ruumianalüüsile.

Kaisma vallas paiknevad väärtuslikud maastikud:

- ⇒ Lavassaare - Tootsi kitsarööpmeline raudtee on maakondliku tähtsusega väärtuslik maastik (kaunis teelõik). Raudtee kulgeb Lavassaare vanast asulast läbi turbaväljade ning looduslike raba- ja metsaalade Tootsi. Raudtee on AS Tootsi Turvas omanduses ja seda kasutatakse Lavassaare turbaväljadelt kaevandatud freesturba transportimiseks Tootsi briketivabrikusse.

- ⇒ Pärnu-Jaagupi - Kergu tee: maakondliku tähtsusega väärtuslik maastik (kaunis teelõik). Tee lookleb läbi küla- ja metsamaastiku. Anelema külas paiknevad talud suhteliselt tihedalt, vahetult tee ääres. Mõisakülas jäävad tee äärde ajaloomälestised: Mõisaküla ja Mooritsa talu kivist almed. Lehu ja Metsavere külade vahele jääb Avasalu soo. Kergu on tihedasti maantee ääres paiknev ja hästi korrastatud hoonestusega küla, kus asub Kergu Püha Sinaida Kannataja apostliku õigeusu kirik.
- ⇒ Kaisma järvede maastik: paikneb valla loodeosas. Suurema osa alast hõlmavad madalamad metsad ja soised tasandikud ning Kaisma järved. Lääneosas maapind kerkib ja moodustab Pööravere mõisa juures paekõviku, mille pinnakate on nii õhuke, et kohati ulatub paas maapinnale. Endistele mõisapõldudele jääb Pööravere küla üksikute maantee ääres paiknevate taludega.

Rohelise võrgustiku struktuuriüksustest jääb Kaisma valda neli tugiala, mis on ühendatud teiste tugialadega viie koridori kaudu. Pärnu maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” on määratud soovitusel, mida tuleks arvestada rohevõrgu aladel tegevuste kavandamisel.

Tugialadel tuleb jälgida järgmisi suuniseid:

- ⇒ tugialade terviklikkuse säilitamine;
- ⇒ haruldaste taimekoosluste säilitamine;
- ⇒ vääriselupaikade säilitamine;
- ⇒ pool-looduslike koosluste hooldamine;
- ⇒ karjäärade bioloogiline rekultiveerimine;
- ⇒ veekogude ja nende kaldaalade looduslikkuse säilitamine;
- ⇒ rikutud veekogudel looduslikkuse taastamine;
- ⇒ veekogude vee omadusi halvendavate tegevuste vältimine;
- ⇒ ehituskeeluvööndi maksimaalse laiuse tagamine;
- ⇒ allikate veerežiimi säilitamine;
- ⇒ pinnavormide säilitamine;
- ⇒ ökoturismi (rajatise ja tegevust) soosimine;
- ⇒ looduse õpperadade süsteemi kavandamine.

Koridorides tuleb jälgida järgmisi suuniseid:

- ⇒ koridori lõikavatele maanteedele migratsioonikoridoride planeerimine;
- ⇒ teede ehitamisel negatiivsete pinnavormide säilitamine;
- ⇒ sildade ehitamisel liikide migratsiooniks sobivate läbipääsude kavandamine;
- ⇒ veekogu tõkestamisel elustiku migratsiooni võimaluste hindamine;
- ⇒ koridore lõikavad elektriliinid on soovitatav asendada kaabelliinidega;
- ⇒ poollooduslike koosluste hooldamine;
- ⇒ rikutud veekogude looduslikkuse taastamine;
- ⇒ vääriselupaikade ja haruldaste taimekoosluste säilitamine.

Matsalu alamvesikonna veemajanduskava. Keskkonnamõju strateegilise hindamise ajal pole veemajanduskava veel lõplikult valminud. Alates 12. juulist 2007 on dokumendi eelnõu kolme kuu jooksul avalikul väljapanekul, kus kõik soovijad saavad tehtud tööga tutvuda. Antud alamvesikonna veemajanduskava eesmärk on planeerida vee kaitse ja kasutamise abinõusid. Lisaks annab ülevaate inimtegevuse mõjust veele, hinnangu veekogude seisundile,

majandusanalüüsi, vee majandamise eesmärgid ja meetmekava eesmärkide elluviimiseks. Veemajanduskava koostajad juhivad tähelepanu sellele, et Kaisma suletud prügilad on korrastamata ja suure keskkonnariskiga.

Kaisma vallas asub Matsalu alamvesikonna suuruselt teine järv – Kaisma Suurjärv (135,5ha) Kaisma Suurjärv kuulub keskmise karedusega ning kihistumata järvede hulka. 2004. aastal tehtud uuringu kohaselt on Kaisma Suurjärve ökoloogiline seisund hea. Vajalik on Kaisma Suurjärve eutrofeerumise peatamise kava koostamine.

Pärnu alamvesikonna veemajanduskava on oluline ja keskne administratiivse juhtimise tööriist. Veemajanduskava peab sisaldama endas veemajandamise eesmärgid alamvesikonnas, ülevaadet veekogudest, inimtegevusest tulenevat mõju, hinnangut veekogudele ja veekasutuse majanduslikku analüüsi.

Veemajanduskava, selles määratletud kohustusi, ülesandeid ja eesmärgid tuleb arvestada kohaliku omavalitsusüksuse ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavas, üld- ja detailplaneeringute koostamisel või nende ülevaatamisel ja muutmisel.

Veemajanduskava käsitleb järgmisi põhieesmärgid:

- ⇒ kogu elanikkonna varustamine ohutu joogiveega;
- ⇒ põhjavee kvaliteedi ja hulga tagamine;
- ⇒ pinnaveekogude võimalikult looduslähedase seisundi säilitamine sõltuvalt veekogu tüübist ja kasutamisest;
- ⇒ veekeskkonnaga seotud vee-elustiku mitmekesisuse säilimine;
- ⇒ rannikumere ja ranniku väärtuse säilitamine;
- ⇒ veevarude kasutamise võimalused ja -piirangud on selgelt määratletud ning toetavad säästlikku majandusarengut.

Pärnu maakonna jäätmekava. Maakonna jäätmekava on maakonna jäätmehoolduse arengukava, mis koostatakse üleriigilise jäätmekava alusel ning on aluseks omavalitsuste jäätmekavade koostamisel. Pärnumaa jäätmekava on koostatud koordineerimaks jäätmekäitluse alast tegevust Pärnu maakonnas aastatel 2005-2010.

Jäätmekava kohaselt moodustavad Kaisma valla jäätmed 0,55% kogu Pärnumaal tekitatud jäätmete hulgast.

Jäätmekavas jõuti pärast analüüsi Kaisma valla seisukohalt oluliste järeldusteni:

- ⇒ Pärnu maakonna jäätmekäitluse edasiseks arendamiseks on kohalikul omavalitsusel vaja tihendada koostööd oma haldusala elanike ja asutustega. Jäätmekäitluse-alaste ürituste algatamine ning vastava teabe levitamine on kohaliku omavalitsuse kohustus. Jäätmetekitajad on osanikud jäätmekäitlussüsteemis ning selle süsteemi parandamine saab toimuda ainult läbi ühistegevuse.
- ⇒ Tuleb tõhustada koostööd keskkonnateenistuse, kohalike omavalitsuste ja jäätmekäitlusteenuseid pakkuvate ettevõtete vahel.
- ⇒ Alternatiivina korraldatud jäätmeveole võib kaaluda võimalust hajaasustuses teatud piirkonna tarbeks rajada kokkukandepunkt, kus paikneb suuremahuline (3-5 m³) konteiner segaolmejäätmete kogumiseks.

Jäätmekava tegemisel läbiviidud uuringu kohaselt on 2002. aastal suletud Kaisma prügila suure reostusohuga.

Kaisma valla arengukava 2007-2015 on strateegiline dokument, mis suunab valla arengut tervikliku ja jätkusuutliku arengu võtmes. Arengukava on terviklik tegevusjuhis, mis sisaldab Kaisma valla visiooni aastaks 2020, strateegiaid ja tegevuskava ajaperioodiks 2007-2015. Arengukava on ühtlasi kohaliku omavalitsuse, ettevõtjate ja elanike kokkulepe tulevikku liikumise suundadest ja prioriteetidest. Arengukava koosseisu kuuluvates tegevuskavas on välja toodud tegevused koos teostaja, ajagraafiku, finantseerimisallika ja hinnangulise maksumusega.

Kaisma valla prioriteediks on terviklik ja jätkusuutlik areng, mis hõlmab endas looduskeskkonna säästlikumat kasutamist, elukvaliteedi parandamist sotsiaalsfääri, infrastruktuuri ja avalike teenuste arendamise kaudu, ettevõtluskeskkonna arendamist ja kultuurielu edendamist. Valla väiksust arvestades võib kogu eelneva saavutamine muutuda raskeks. Kuna vallaelanike arv väheneb pidevalt ning samuti pole näha vallaeelarve hüppelist kasvu, siis näeb Kaisma vald ühe olulise suunana koostööd Vändra vallaga. Prioriteediks on konkreetse koostöölepe saavutamine Vändra vallaga, mis aitaks vähendada probleeme hariduse, tervishoiu, transpordi ja ettevõtluse vallas. Koostöölepe allkirjastamine on heaks eelduseks sujuvama liitumiseks saavutamiseks tulevikus, kuna suure tõenäosusega muutub liitumine Eesti arenguid silmas pidades vältimatuks.

Kaisma valla jäätmekava 2005-2009 koostamise eesmärgiks oli määratleda seadusandlusest tulenevad valla kohustused ja eesmärgid ning välja töötada Kaisma valla jäätmehooldusalased eesmärgid ja tegevuskava. Jäätmekava koostamise aluseks on Riiklik Jäätmekava ja Pärnumaa Jäätmekava ning koostatud Kaisma valla jäätmekava on üheks osaks suuremat piirkonda hõlmavast MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse üldisest jäätmekavast.

Jäätmekava tegevuskavas märgitud tegevusi pole jõutud teostada piisavalt kiiresti. Hetkel on läbi viidud konkurss jäätmekäitlusettevõtte leidmiseks ning selgunud ka võitja. Reaalne jäätmekogumine hajaasustuses algab tõenäoliselt 2008 alguses. Paigaldatud on 2 paberi ja papi kogumiseks mõeldud konteinerit, 1 pakendikogumiskonteiner ja 3 taarakonteinerit. Paigaldada ei ole veel jõutud olmejäätmete konteinereid hajaasustusse.

6. Üldplaneeringuga kavandatavate tegevuste kirjeldus

6.1. Üldplaneeringu üldised põhimõtted ning maakasutusstrateegia

Kaisma valla üldplaneering on aluseks detailplaneeringute koostamisele, maakorralduslike tööde ja projekteerimistööde tegemisele.

Kaisma valla ruumilise arengu eesmärgid:

- ⇒ tagada roheline võrgustiku ja väärtuslike maastike ning väärtuslike põllumaade säilimine ja sihtotstarbeline kasutamine;
- ⇒ olemasolevate keskuste (Kergu ja Kaisma) arendamine ning säilitamine kompaktse asustusega aladena;
- ⇒ valla territooriumil säilitada hajaasustus ning vältida korrusmajade ehitamist;
- ⇒ tagada majandus- ja ettevõtluskeskkonna jätkusuutlikkus olemasolevate ja täiendavate tootmismaade baasil;
- ⇒ tagada kultuuriväärtuste säilimine;
- ⇒ kasvatada turismipotentsiaali ning arendada välja puhke- ja virgestusalade võrgustik.

Üldplaneeringuga kavandatakse kaitstavate loodusobjektide ja parkide, miljööväärtuslike alade ning matkaradade säilitamine ja väljaarendamine tõhusaks puhkemajanduseks.

Tootmispiirkondade osas kavandatakse säilitada vanad alad ning lisaks laiendada olemasolevaid ning reserveerida mõned täiendavad piirkonnad. Tootmise iseloom peab olema kooskõlas Kaisma valla väärtuste ja ruumilise arengu eesmärkidega. Samuti säilitatakse kaevanduspiirkonnad ning äri- ja teeninduspiirkonnad.

Elukeskkonna parendamise huvides arendatakse välja külakeskused, spordiplatsid, supluskohad, puhke- ja virgestusalad ning vaatamisväärsused. Lisaks viiakse mitmed teed mustkatte alla ning arendatakse välja kergliiklusteed ning tänavavalgustus ja rajatakse tuletõrje veevõtukohad.

Suuremad muutused toimuvad uute elamupiirkondade väljaarendamisega, mille juurde kuuluvad uued teed ja kommunikatsioonid. Elamupiirkondade arendamisel järgitakse ruumilise arengu põhimõtteid ning arvestatakse võimalike keskkonnamõjudega ja säästva arengu põhimõtetega.

6.2. Maa- ja veealade üldised kasutamise-, arendamis- ja ehitamistingimused

Üldplaneeringu elluviimisjärgselt ei toimu kohest katastriüksuste sihtotstarbe muutmist, vaid maad reserveeritakse soovitud otstarvetel, arvestades tulevikus tekkivaid vajadusi erinevate maakasutusviiside järele. Maakasutuse sihtotstarvet ei muudeta koheselt, kinnistu omaniku saab maad kasutada praegusel sihtotstarbel ja funktsioonil, kuni ta seda soovib. Reaalset ehitus- ja arendustegevust suunatakse detailplaneeringu kohustusega aladel ja juhtudel detailplaneeringutega ning hajaasustusega aladel projekteerimistingimuste kaudu..

Detailplaneeringu koostamise käigus tuleb määrata krundile vähemalt 60% ulatuses peamine sihtotstarve, ülejäänud osas võib põhjendatud vajadusel määrata krundile kuni 2 sihtotstarvet, mis täpsustatakse katastriüksuse moodustamise käigus.

Kõikidele maa-aladele ehitamisel tuleb hoone esinduslik külg planeerida avaliku tee ja/või veekogu poole. Olemasolevatel kompaktsetel hoonestusaladel või kompaktsetel hoonestatavatel aladel tuleb arvestada olemasolevate hoonete suuruste ja kõrgustega, et tagada olemasoleva asustusstruktuuri säilimine. Tänavate ühtlase rütmi tagamiseks tuleb vajadusel kasutada kohustusliku ehitusjoone nõuet. Hooned ja rajatised peavad moodustama ruumilise terviku (suuruse ja asukohaga), see tähendab, et uute hoonete rajamisel tuleb arvestada olemasolevate hoonete kõrguste ja mahtudega.

Detailplaneeringute koostamisel tuleb lisaks maksimaalsele hoonetuskõrgusele ja ehitusalusele pinnale määrata ka minimaalne lubatud hoone kõrgus ja ehitusalune pind. Lisaks ei tohi hoonestamisega tekkida nn. tühja vahekrundi efekti, mille tekitab väikese hoone rajamine suure krundi serval (vaatlejale võib jääda mulje, nagu oleks üks maja vahele jäänud).

6.3. Üldplaneeringuga kavandatud tegevused maakasutuse juhtfunktsioonide kaupa

Väikeelamumaa

Üldplaneeringus on mõeldud väikeelamumaa all ühepereelamute ning ridaelamute (mitmepereelamute) maad. Alale võivad jääda ka elamuid teenindavad ehitised ja rajatised (teed ja tehnovõrgud).

Üldplaneeringuga säilitatakse kõik olemasolevad väikeelamumaad ning lisaks on kavandatud järgnevate perspektiivsete väikeelamumaade reserveerimine: „**Veneküla**”, **Mäe**, **Linnamaa**, **Rukki ja Kulli**. Lisaks on kavandatud elamualad hooajaliste elamute rajamiseks: **Liina ja Järve**. Määratud on tingimused detailplaneeringute koostamiseks ning projekteerimistingimuste väljastamiseks.

Kaubandus-, teenindus- ja büroohoone maa

Maakasutuse juhtfunktsioon on kaubandus-, teenindus- ja büroohonemaa, mille all käesoleva üldplaneeringuga on mõeldud: kaubandus-, teenindus-, toitlustus-, majutushoonete- ja büroohonete maad.

Olemasolevate ja säilitamisele kuuluvate kaubandus- ja teenindusmaadena on fikseeritud **Kergu pood, Peebu pood ja endine mõis**. Üldplaneeringuga on kavandatud järgnevate perspektiivsete kaubandus-, teenindus- ja büroohonemaade reserveerimine: **meierei, mõisaait, mõisatall, endine tankla, Kaisma teenindusala, rabatee, Aleti, Kaasiku**.

Kaisma valla arengud on suunatud väikeettevõtjate toetamisele. Äri- ja teenindusmaade arendamisel tuleb rajada kõrghaljastus, lahendada parkimine ning järgida ümbruskonna arhitektuuri.

Tootmismaa

Tootmismaa all käsitletakse üldplaneeringuga tootmistegevuse ja ümbertöötlemise maa-alasid ja neid toetavat tehnilist infrastruktuuri (hooned ja rajatised). Tuleb arvestada mõjuga ümbritsevale keskkonnale.

Üldplaneeringuga on fikseeritud olemasolevad tootmismaad, mis kuuluvad säilitamisele: **Garaaži, Kaisma laut, Saeveski, Kärde suurfarm, Kiriku, Tootsi Turvas, Nõmelaut, Kõnnu laut** ning lisaks on kavandatud järgnevate perspektiivsete tootmismade reserveerimine: **vana silohoidla plats, mõisa tööstusala, Luige, Loidemaa**.

Määratud on tingimused detailplaneeringute koostamiseks ning projekteerimistingimuste väljastamiseks.

Üldkasutatava hoone maa

Üldplaneeringuga käsitletakse üldkasutatava hoone maana teadus-, haridus-, laste-, kultuuri-, tervishoiu-, hoolekandeesutuse maad ning üldkasutatavate objektide maad.

Üldkasutatava hoone maana on fikseeritud üldplaneeringus olemasolevad objektid: **kultuurimaja, koolimaja, vallamaja, Kergu Apostlik Õigeusu kirik** ning täiendavalt on üldplaneeringuga planeeritud üldkasutatava hoone maana **Peebu turismiinfo plats**.

Määratud on tingimused detailplaneeringute koostamiseks ning projekteerimistingimuste väljastamiseks.

Liiklusmaa ja liiklust korraldava ja teenindava ehitise maa

Üldplaneeringus käsitletakse liiklusmaa all maad, mis õigusaktidega kehtestatud korras on määratud tee koosseisus olevate rajatiste paigutamiseks, teehoiu korraldamiseks ning liikluse teenindamiseks. Liiklusmaa hulka kuuluvad ka liiklust teenindavad rajatised.

Kõigi avalikult kasutatavate eraldi katastriüksustena moodustatud teede aluse maa sihtotstarbeks tuleb määrata liiklusmaa.

Üldplaneeringuga on täiendavalt reserveeritud liiklust teenindava ehitise või rajatise maana: **koolimaja parkla**. Kergliiklusmaana on täiendavalt reserveeritud uued kergliikluskoridorid: **Kergu-Kaisma ja Kaisma Suurjärve äärne**.

Mustkatte on planeeritud viia järgnevad teed: „**Veneküla**” teed, **Vallamaja tee, Järvetee, Mändide tee, Rabatee, Kergu-Pärnu-Jaagupi tee, Lelle-Kõnnu, Tööstusküla tee**. Määratud on tingimused liiklusmaa arendamiseks.

Jäätmekäitluse maa

Üldplaneeringu mõistetakse jäätmekäitluse maa all jäätmekäitlusega seotud ala ning sellega seotud hooneid ja rajatiseid.

Jäätmekäitlusmaana käsitletakse üldplaneeringus järgnevaid alasid: **Kergu jäätmekeskus, AS Tootsi Turvas settebasseinid, AS Tootsi Turvas tuha settebasseinid**.

Lisaks fikseeritud jäätmekäitlusmaale asuvad Kaisma vallas endised olmejäätmeprügilad, mis praeguseks on suletud: isetekkeline prügila Kergu külas ja endine olmejäätmeprügila Krahvi karjääris Kaisma külas. Pärnumaa jäätmekava tegemisel läbiviidud uuringu kohaselt on 2002. aastal suletud Kaisma prügila suure reostusohuga. Mõlemad prügilad on suletud ning nad ei ole fikseeritud jäätmekäitlusmaana.

Jäätmekäitluse korraldamine toimub vastavalt Kaisma valla jäätmekavale (2005-2009) ja jäätmehoolduseeskirjale. Jäätmekäitluse maa-alade kavandamisel ei tohi jäätmekäitlusega seotud piirangud ulatuda naaberkruntidele ilma maaomanike nõusolekuta.

Kalmistu maa

Üldplaneeringuga käsitletakse kalmistu maana igasugust matmispaika. Kalmistute planeerimisel tuleb arvestada külgnevate aladega, kuna võib esineda keskkonnamõjutusi.

Kalmistu maana fikseeritakse üldplaneeringus: **Õigeusu ja Lutheri kalmistud**. Kalmistu ala planeerimisel ja projekteerimisel tuleb arvestada sotsiaalministri 28. detsembri 2001. aasta määrusega nr. 156 (Tervisekaitsenõuded surnu hoidmisele, vedamisele, matmisele ja ümbermatmisele) kehtestatud nõudeid ning määrata nõutud sanitaarkaitseala.

Põllumajandusmaa

Üldplaneeringuga käsitletakse põllumajandusmaana põllunduse, aianduse, talunduse, karjakasvatuse ning aretustegevusega seotud maad.

Põllumajandusmaana (maatulundusmaa) on määratletud suur osa Kaisma valla territooriumist. Täiendavate elamumaade reserveerimisel on arvestatud väärtuslike põllumaade säilimisega. Põllumajandusmaa osas saab vald tegeleda peamiselt teavitustööga ning soodustada põllumajandustoetuste taotlemist, et vältida võsastumist ning toimuks põllumajandusmaade sihtotstarbeline kasutamine. Määratud on arendamistingimused.

Metsamajandusmaa

Üldplaneeringuga käsitletakse metsamajandusmaana metsakasvatuse ja selle teenindamisega seotud maad. Metsade majandamine toimub vastavalt metsamajanduskavadele.

Kaisma valla territooriumist on metsadega kaetud üle 50% ning metsad on valla peamiseks väärtuseks ja loodusvaraks. Peamised metsavarud asuvad **Rahkama, Metsavere, Kõnnu ja Metsaküla** piirkondades. Metsade majandamine ja hooldamine toimub metsamajanduskavade alusel, mida koostavad metsaomanikud koostöös vastavate ametiasutustega ning ehitamine on aladele üldjuhul keelatud.

Mäetööstusmaa

Üldplaneeringus käsitletakse mäetööstusmaana kaevanduste, karjäärade ning turbatootmise alasid.

Üldplaneeringus on mäetööstusmaana käsitletud järgimisi alasid: **Krahvi maardla** (kruus), **Loiduma maardla** (kruus), **Kergu maardla** (kruus), **Kaisma**

maardla (dolomiit), **Pööravere maardla** (turvas) **põhja ja lõuna** kaevandused. Aktiivne kaevandamine toimub vaid **Pööravere põhja ja lõuna karjäärides**, ülejäänud on arvel maavara varudena. Määratud on alade kasutamise- ja arendamistingimused.

Tingimused elamuehituseks olemasoleval metsa- ja põllumaal (maatulundusmaal)

Maatulundusmaal elamuehituseks detailplaneeringut koostades või projekteerimistingimusi väljastades tuleb järgida pere- ja ridaelamumaale esitatud tingimusi, kuid krundi suurus peab reeglina olema vähemalt 2 hektarit. Uue elamu ehitamisel peab kaugus lähimast hoonetekompleksist olema vähemalt 150 meetrit ning tee või maapealne tehnovõrguliin ei tohi liigendada väärtuslikku maastikku ega väärtuslikku põllumaad. Projekteerimistingimuste alusel on lubatud taastada vanu talukohti.

Kui maatulundusmaale uushoonestuse planeerimisel kattub vastav katastriüksus täielikult või osaliselt säilitamisele kuuluvate väärtuslike maastike, väärtuslike põllumaade või rohelise võrgustikuga, tuleb hoonestusele parima asukoha ja ehitustingimuste leidmiseks koostada detailplaneering. Kirjeldatud juhul piisab ainult projekteerimistingimuste väljastamisest vaid neil juhtudel, kui planeeritakse uushoonestust ehitada olemasolevale talukohale ning lähima hoonetekompleksini jääb vähemalt 300 meetrit, või planeeritakse ühele katastriüksusele üksikelamu ehitamist ning lähima hoonetekompleksini jääb vähemalt 300 meetrit.

Miljööväärtuslikud hoonestusalad

Üldplaneeringuga on määratud miljööväärtuslikeks hoonestusaladeks: **Kaisma mõisahoonete kompleks, Õigeusu kirik ja vana koolimaja, Kõnnu raudteejaam**. Ehitus- ja arendustegevus miljööväärtuslikel hoonestusaladel tuleb kooskõlastada vallavalitsusega. Aladel on lubatud vaid ehitiste renoveerimine ning aladel tuleb lahendada jäätmekäitlus ja paigaldada infotahvlid.

Väärtuslikud põllumaad

Vastavalt Pärnu maakonnaplaneeringu teemaplaneeringule loetakse Pärnu maakonnas väärtuslikeks põllumaid boniteedipunktiga 36-40 ning kõrge väärtusega põllumaadeks 41 ja rohkema hindepunktiga. Üldjuhul kuuluvad väärtuslikud põllumaad säilitamisele ning on mõeldud sihtotstarbeliseks kasutamiseks. Määratud on tingimused, mis tagavad väärtusliku põllumaa säilimise.

Väärtuslikud maastikud, pargid, haljasalad, maastiku üksikelemendid ning looduskooslused

Väärtuslike maastikena on Pärnumaa maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus määratletud kuhjunud väärtustega maastike piirkonnad, eriti silmapaistvalt kauni vaatega kohad. Väärtuslike maastike valikul on lähtutud eelkõige kultuurmaastikest, mida võib defineerida kui igasugust inimese poolt asustatud või mõtestatud maastikku. Kaisma vallas on olemas maakondliku tähtsusega väärtuslikud maastikud, mis kuuluvad säilitamises: Kaisma järvede maastik; Lavassaare - Tootsi kitsarööpmeline raudtee; Pärnu-Jaagupi-Mõisaküla-Kergu tee). Üldplaneeringuga on määratud ka kohaliku tähtsusega väärtuslikud maastikud: Rahkama tee, Linnamaa, Kaisma mõisapark, Kaisma ja Kergu männikud. Üldjuhul tuleb kohaliku tähtsusega väärtuslikul maastikul säilitada

looduslik pinnas, ala heakorrastada, vajadusel lahendada parkimine, paigaldada infotahvlid ja viidad ning korraldada jäätmekäitus

Täiendavate hoonete ja rajatiste püstitamine on keelatud.

Roheline võrgustik

Roheline võrgustik koosneb tugialadest ja koridoridest, mis on ühendatud ühtselt funktsioneerivaks tervikuks. Tugialad on ümbritseva keskkonna suhtes kõrgema väärtusega loodusalad, millele valdavalt toetub roheline võrgustiku funktsioneerimine. Käesolev planeering lähtub Pärnu maakonna rohelisest võrgustikust, millest Kaisma valla piiresse jäävad nii võrgustiku tugialad (T9, T8, T7), 250 m laiused rohelised koridorid (K9) kui ka 1000 m laiused rohelised koridorid (K8). Rohelise võrgustiku tugialad ja koridorid kuuluvad säilitamisele.

Kaitstavad loodusobjektid (looduskaitseseadus § 4)

Üldplaneeringus on välja toodud kaitsealused maa-alad, looduse üksikobjektid, vääriselupaigad. Üldplaneeringuga säilitatakse kõik kaitstavad loodusobjektid (looduskaitseseadus § 4) ning sellega seotud piirangud tulenevad seadustest ning kaitse-eeskirjadest.

Kinnismälestised

Üldplaneeringus on esitatud Kaisma vallas asuvate kinnismälestiste nimekiri. Piirangud tulenevad „Muinsuskaitseseadusest”.

Teede asukoht ning liikluskorralduse üldised põhimõtted

Üldplaneeringuga esitatakse olemasolevad teed ning teede kaitsetsoonid. Detailplaneeringu ja ehitusprojekti koostamise käigus tuleb vajadusel planeerida uued kogujateed nii olemasolevate kui uute hoonete teenindamiseks. Ärimaade ja parklate planeerimisel/projekteerimisel tuleb need liigendada vastavalt kehtivatele normidele.

Vastavalt Teeseadusele on kõikidel riigimaanteedel teekaitsevöönd, mis ulatub 50 meetrit mõlemale poole sõiduraja telge ja mille piires võib tee valdaja kitsendada maaomanike tegevust hoonete ja rajatiste püstitamisel jne. Teeseaduses sätestatud juhtudel tuleb tegevus kooskõlastada Pärnu Teedevalitsusega. Teekaitsevööndisse on lubatud paigaldada kommunikatsiooni (va. tee konstruktsioonidesse).

Lisaks teekaitsevööndile on riigimaanteedel sanitaarkaitsevöönd, mille ulatus oleneb konkreetse tee liiklussagedusest vastavalt tee projekteerimise normidele ja nõuetele. Sanitaarkaitsevööndis on keelatud elamuehitus, kuna sanitaarkaitsevööndisse rajatud elamute piirkonnas ületatakse lubatud müra normtasemeid, mis võib olla ohtlik inimese tervisele. Juhul kui analüüsi tulemusel selgub, et elamuehitus on siiski võimalik, võib seda ka lubada, kuid alternatiivsel juhul on tee sanitaarkaitsevööndis lubatud vaid tootmistegevus.

Kohalikke vallateid teid on Kaisma vallas 34,6 km. Kõik kohalikud teed ja tänavad peavad olema avalikult kasutatavad ning üldplaneeringuga kehtestatakse kohaliku tee kaitsevööndi laiuseks 30 meetrit tee teljest.

Erateed teenindavad üksikmajapidamisi ning planeeritavad erateed peavad olema ehitatud nõuetele vastavalt. Maa-alade kruntimisel võib kavandada eratee

kuni viie krundi teenindamiseks, vastasel juhul peab moodustama avalikult kasutatava tee. Hajaasustatud aladel maa-ala jagamisel kruntideks elamuehituse eesmärgil ning detailplaneeringu kohustusega alal tuleb moodustada eraldi liiklusmaa krunt. Tagatud peab olema juurdepääs kallasrajale, vastavalt teeseadusele sõlmitakse selleks eratee omanikuga leping eratee avalikuks kasutamiseks.

Tehnovõrkude ja trasside paigaldamise üldpõhimõtted

Üldplaneeringuga on fikseeritud peamiste tehnovõrkude asukohad. Detailplaneeringu kohustusega aladel ja juhtudel tuleb tehnovõrgud planeerida maa-alustena, üldjuhul avaliku tee/tänav maa-alale. Detailplaneeringu koostamisel tuleb arvestada, et oleks võimaldatud tehnovõrkude laiendamine naaberkrundile, luua võimalus naaberala tehnovõrkude ühendamiseks planeeritava maa-ala tehnovõrkudega.

Elektrivõrk

Kaisma valla territooriumil 35, 110 ning 330 KV kõrgepingeliinid puuduvad. Vallas asuvad 10 KV kõrgepingeliinid, mis on kajastatud teede ja tehnovõrkude kaardil. Elektrivarustus toimub peamiselt läbi jaotusvõrgu madalpingeliinide, mis on suures osas amortiseerunud. Elektrienergiaga on varustatud kõik majapidamised ning uute elektriliinide paigaldamise vajadus tekib uute elamu-, tootmis-, ning äri- ja teenindusmaade kasutuselevõtuga.

Tänavavalgustus

Tänavavalgustus on hetkel olemas Kergu ja Kaisma külas. Üldplaneeringuga planeeritakse uue tänavavalgustuse rajamine Kergu ja Kaisma külade vahele rajatava kergliiklustee äärde. Määratud on tingimused tänavavalgustuse rajamiseks.

Kanaliseerimise- ja veevõrk

Kaisma valla territooriumil on toimiv ühiskanalisatsioon Kergu küla korterelamutes (32 korteris) ja Kaisma küla ridaelamus (8 korterit). Ülejäänud valla territooriumil kasutatakse lokaalsete kogumiskaevudega heitvee eemalejuhtimissüsteeme. Ühisveevärk on Kergu küla korterelamutes (32 korterit) ja lähedal asuvates eramutes ning Kaisma külas Mõisa ja Põllu teel. Majapidamiste juures on valdav olmevee pumpamine salv- ja puurkaevudest

Teadaolevate puurkaevude asukohad on kantud üldplaneeringu teede ja tehnovõrkude kaardile. Paralleelselt üldplaneeringu koostamisega on käimas Kaisma valla ühisveevärgi ja –kanaliseerimise arengukava koostamine. Reovee kogumisalad määratakse ühisveevärgi ja –kanaliseerimise arengukavaga.

Tuletõrje veevõtukohtad

Üldplaneeringuga on määratud tuletõrje veevõtukohtad ning nende asukohad on näidatud üldplaneeringu kaartidel.

Puhke- ja virgestusalad

Puhke- ja virgestusmaana käsitletakse üldplaneeringus heakorrastatud haljas- ja metsaala koos teenindavate ehitistega (spordi-, puhke-, kogunemisehitised, külaplatsid jne). Alade eesmärk on soodustada värskes õhus viibimist ning võimaldada vabaõhuürituste korraldamist, sportimist ja lõõgastumist.

Üldplaneeringuga fikseeritakse puhke- ja virgestusmaana järgnevad alad: **Sülla, kooli staadion, Lipuplats, jahimeeste ala ja seiklusrada, Kõnnu külaplats, Kaisma Suurjärve puhkeala**. Lisaks fikseeritakse avalikult kasutatavad matkarajad: **Suurjärve matkarada, Terviserada, Taarikõnnu matkarada, Küladevaheline matkarada**.

Puhke- ja virgestusalade hulka määratakse ka **supluskohad** (kaardil tingmäärgiga) **Kaisma Suurjärve ääres** ning vaatamisväärsused (kaardil tingmärkidega): **mõisapark** (Kaisma), **piirikivid** (Rahkama), **kirik ja kalmistud** (Kergu), **lubjaahjud** (Metsaküla), **metsavendade punker** (Kõnnu). Määratud on tingimused detailplaneeringute koostamiseks ning projekteerimistingimuste väljastamiseks.

Ranna ja kalda piiranguvööndi ning ehituskeeluvööndi täpsustamine

Üldplaneeringuga ei muudeta kalda piirangu- ja ehituskeeluvööndi ulatust. Avaliku veekogu, nii voolu- kui seisuveekogu, äärde kalda maa-alale planeerimisel tuleb vähemalt 20% planeeritava ala pindalast kavandada avalikuks üldmaaks, millele on juurdepääs avalikult teelt.

Are jõge (Kaisma valla osas) on lubatud Tootsi Suursoo osas rekonstrueerida. Ilma Are jõe korrastamiseta pole võimalik Tootsi Suursoo ammendatud turbaväljadel metsa kasvatada ja Metsaküla laskevälja nõuetekohaselt välja arendada.

Üldiste riigikaitsealuste vajaduste tagamine

Üldplaneeringuga käsitletakse riigikaitsemaana riigikaitse eesmärgil kasutatavat maad ning sinna juurde kuuluvate hoonete ja rajatiste maad.

Üldplaneeringuga on kavandatud täiendava riigikaitsemaana reserveerida Metsaküla laskeala. Ala on reserveeritud eesmärgiga harrastada käsitulirelvadest ja jahirelvadest laskmist. Detailplaneeringu koostamisel kaaluda keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimise vajadust.

7. Alternatiivsete planeeringulahenduste kirjeldus ja võrdlemine

7.1 alternatiivide kirjeldamine

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimisel kasutatakse järgnevaid alternatiive:

Alternatiiv I: Kaisma vallale koostatakse üldplaneering, millega võetakse suund looduskeskkonna säilimisele ja majandustegevuse tasakaalustatud arengule. Säilitatakse kõik olemasolevad looduslikult ja ajaloolis-kultuuriliselt väärtuslikud alad ning puhke- ja turismialade arendamisega tagatakse alade parem eksponeerimine. Olemasolevates keskustes, väljakujunenud kompaktse hoonestusega aladel ja nende ümbruses lubatakse laiendada ehitustegevust ning luua uusi elamu- ja ettevõtlusalasid, mis võimaldaksid parendada valla sotsiaal-majanduslikku olukorda.

Alternatiiv II: Kaisma vallale koostatakse üldplaneering, mis suunab põhirõhu olemasoleva looduskeskkonna säilitamisele. Oluliselt laiendatakse roheline võrgustiku tugialasid ja koridore ning seatakse rangemad piirangud ehitustegevusele, eriti olemasoleval metsa- ja põllumaal. Keelustatakse elamu- ja tootmisalade senisest ulatuslikum laiendamine ning minimaalset ehitustegevust lubatakse olemasolevates keskustes. Samuti piiratakse teede ja kommunikatsioonide arendamist seni puutumata aladel.

Null-alternatiiv: Kaisma vallale ei koostata ega kehtestata üldplaneeringut. Vallal puuduvad ruumilise arengu eesmärgid ning maakasutuse üldpõhimõtted. Puuduvad täpsemad maakasutus- ja ehitustingimused ning määratud pole maakasutusfunktsioonid. Ehitustegevus toimub detailplaneeringute alusel, mille lähtetingimused väljastab vallavolikogu maakonnaplaneeringu alusel. Arengut suunavad erinevad teemaplaneeringud, arengukavad ning õigusaktid.

7.2 Alternatiivide võrdlemine ning alternatiividega kaasnevad keskkonnamõjud

Kaisma valla üldplaneeringu arengualternatiive hinnatakse püstitatud keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärkide suhtes ning arvestatakse kõiki keskkonnamõju strateegilise hindamise programmis toodud keskkonnaelemente. Mõju olulisust hinnatakse järgneva hindamisskaala alusel:

- „+ 2” – tugev positiivne mõju;
- „+1” – nõrk positiivne mõju;
- „0” – mõju puudub;
- „-1” – nõrk negatiivne mõju;
- „- 2” – tugev negatiivne mõju;
- „?” – mõju olulisust pole võimalik määrata.

Arengualternatiivide paremusjärjestus saadakse hindepunktide summeerimisel alternatiivide lõikes (tabel 2). Kõiki keskkonnamõju strateegilise hindamise programmis toodud keskkonnaelemente käsitletakse võrdse kaaluga.

Tabel 2. Alternatiivide võrdlemise maatriks.

Keskkonnamõju hindamise keskkonnaelement	strateegilise valdkond/	Alternatiiv I	Alternatiiv II	Null-alternatiiv
<u>Looduskeskkond:</u>				
Õhukvaliteet		-1	+1	-2
Pinnavesi		-1	+1	-2
Põhjaveelarud ja -kvaliteet		-1	+1	-2
Roheline võrgustik (kohalik maakonnatasand ning riiklik tasand)		+1	+2	-1
Looduslikud maastikud (metsad, sood ja rabad, Suurjärve maastikud)		+1	+1	-1
Bioloogiline mitmekesisus ja populatsioonid (taimestik ja loomastik)		0	+1	-1
Kaitsealuste liikide kasvukohad ning vääriselupaigad		0	+1	-1
Natura 2000 alad		0	+1	-1
Pärandmaastikud (sh. poollooduslikud kooslused, väärtuslikud põllumaad)		+1	+1	-1
Kaitsealused looduse üksikobjektid		0	+1	-1
Muld ja pinnased		-1	0	-2
Maardlate paiknemine ja kasutuselevõtt/kasutamine (kruus, turvas, dolomiit)		-1	0	-1
<u>Tehiskeskkond:</u>				
Maakasutus		+1	-1	-2
Liikumiskoridorid ja transport		+2	-2	-1
Infrastruktuur, infrastruktuurivõrgustike rekonstrueerimine ja rajamine		+1	-1	0
Asustusstruktuur		+2	+1	-2
Miljööväärtuslikud alad		+1	+1	-1
Jäätmemajandus		+2	+1	-2
<u>Sotsiaal-majanduslik keskkond:</u>				
Tootmine (sh. põllumajandus)		+2	0	+1
Teenused (sh. turismiteenused)		+2	+1	-1
Ettevõtluskeskkonna arengutingimused		+1	-1	0
Tööhõive		+2	-1	0
Inimeste tervis		+1	+1	0
Erinevate rahvastikugruppide sotsiaalsed vajadused, vara ja üldine heaolu		+2	-1	?
Kultuuripärandi säilimine		+2	+2	-2
Määramatute parameetrite hulk (?)		0	0	1
Summa		+19	+11	-26

Alternatiiv I rakendamise korral arendatakse tasakaalustatult majandust ning püütakse säilitada olemasolevat looduskeskkonda. Planeeringuga säilitatakse kõik looduslikult, põllumajanduslikult ning ajaloolis-kultuuriliselt väärtuslikud alad. Siiski avaldatakse planeeringu elluviimisega mõningast negatiivset mõju õhukvaliteedile, pinnaveele ning põhjaveele, mis on suures osas tingitud uute ettevõtlike ja elamualade kasutuselevõtust ning alade ekspluateerimisest (tolm, tahm, aur, lehk, suits, vibratsioon, reovesi, põhjavee tarbimise kasv ning võimalikud reostusohud tootmisteggevuses). Tugevat, kuid ruumiliselt üsna piiratud negatiivset mõju avaldatakse ehitusteggevuse käigus mullale ja pinnakattele, kuid olulisi negatiivseid mõjusid on võimalik vältida, kasutades arendusteggevuses madalama boniteediga põllumaad või looduslikult väheväärtuslikke alasid. Kontrollitud arendusteggevuse ja tootmisalade kaalutletud asukohavalikute abil on võimalik minimaliseerida kahjulik mõju inimese tervisele.

Kirjeldatud suunitlusega üldplaneeringu elluviimine omab positiivset mõju tehiskeskkonnale ja sotsiaal-majanduslikule keskkonnale. Planeeringuga fikseeritakse prioriteedid teede ja tehnovõrkude arendamisel, uuendamisel ja väljavahetamisel. Tagatakse miljööväärtuslike alade säilitamine ning seatakse tingimused ehitusteggevuseks, mille abil on võimalik vältida hoonestuse liigset tihenemist ning säilitada üldine esteetiline/visuaalne miljö. Negatiivset mõju võivad avaldada ehitised ja rajatised, mis on keskkonda sobimatud ning varjavad vaateid.

Planeerides sobivad ja atraktiivsed maa-alad äritegevuseks ning turismimajanduseks on võimalik elavdada ettevõtluskeskkonda ja kasvatada tööhõivet. Turismimajanduse arendades on võimalik kasvatada tulubaasi, ning roheliste puhkealade rajamine avaldab positiivset mõju inimese tervisele. Ühiskondliku maa olemasolul on võimalik parendada sotsiaalteenuste kättesaadavust ning kasvatada üldist heaolu.

Korraldatud jäätmemajandus avaldab positiivset mõju kõigile keskkondadele, aitab tagada kõrgetasemelise keskkonnakaitse ning väldib nn. omaloodud prügilate teket.

Alternatiiv II rakendamise puhul koostatakse vallale üldplaneering, millega võetakse suund looduskeskkonna puutumatuse tagamisele. Alternatiivi jõustumisel on oluline positiivne mõju looduskeskkonnale. Kuna suurendatakse rohelist võrgustiku pindala ning seatakse rangemad piirangud ehitusteggevusele, siis välditakse arendusteggevuste kahjuliku mõju looduslikele aladele ning tagatakse kaitstavate loodusobjektide säilimine, Natura 2000 võrgustiku puutumatus ning välditakse võimalikku õhu-, pinna- ja põhjaveereostust. Nõrka negatiivset mõju avaldatakse küll mullale ja pinnakattele, mis on tingitud mõningasest ehitusteggevusest looduslikult väheväärtuslikel aladel.

Kuna säilitatakse maksimaalselt olemasolevat looduskeskkonda, siis tagatakse ökoloogilise tasakaalu säilimine ning positiivne mõju inimese tervisele

Infrastruktuuri arendamise seisukohalt kaasnevad alternatiiviga tehiskeskkonnale negatiivsed mõjud, kuna teede ja tehnovõrkude arendamine on piirangute tõttu raskendatud. Eriti kannatavad selle all keskusest kaugemal asuvad piirkonnad. Teisalt säilivad olemasolevad üldised esteetilised väärtused

ning miljööväärtuslikud alad, mis omakorda tagab kultuuripärandi säilimise. Samuti välditakse hoonestuse tihenemist hajaasutusega aladel, kuna need alad säilitatakse muutumatuena ning minimaalne ehitustegevus on lubatud vaid olemasolevates keskustes.

Sotsiaal-majanduslikule keskkonnale avaldatakse üldiselt negatiivset mõju, kuna piirangute tõttu on raskendatud ettevõtluse, tootmistegevuse ning elamuehituse laiendamine. Uute inimeste piirkonda saabumine muutub raskendatuks, kuna on pärsitud ettevõtluse areng, mis omab omakorda mõjutab negatiivselt tööhõivet. Lisaks on piiratud elamuehitus ning samuti ei arene piisavalt teenused ja vaba aja veetmise võimalused. Tööhõive languse ja teenuste kättesaadavuse vähenemise tõttu langeb piirkonna atraktiivsus võrreldes ümbruskaudsete piirkondadega.

Null-alternatiiv: Kirjeldab eeldatavat keskkonnamõju ning võimalikke keskkonnaprobleeme juhul, kui strateegilist planeerimisdokumenti ellu ei viida. Sellisel juhul on valla edasist arengut raske prognoosida. Üks võimalik stsenaarium on valla arengu pidurdumine, arendustegevuse lakkamine, mis toob kaasa valla muutumise välistele investoritele ebahuvitavaks. Noored valla elanikud lahkuvad vallast ning asuvad elama atraktiivsematesse piirkondadesse. Teine äärmus on tormiline areng (ehkki see on vähe tõenäoline), kus arendajad võivad ehitada nii uusi tootmishooneid kui ka elamuid sobivast turusituatsioonist lähtuvalt, arvestamata keskkonnakaalutlustega. Kui puudub kehtiv valla üldplaneering, siis toimub arendamine detailplaneeringutega, mille koostamise aluseks on maakonnaplaneering, mis on leebe ja liiga üldine. Võimalikud on ka kõik nende kahe stsenaariumi vahele jäävad arendusvõimalused, kuid vallavalitsusel on võimatu ette näha erinevate arendustegevuste koosmõju.

Võimalikud keskkonnaprobleemid null-alternatiivi rakendamisel:

- ⇒ raskused kaitstavate loodusobjektide (looduskaitseseadus § 4) kaitse tagamisel;
- ⇒ ehitustegevuse oluline laienemine roheline võrgustiku aladele ning rohealade tervikliku funktsioneerimise häirimine;
- ⇒ valla ökoloogilise jalajälje kasvamine üle keskkonna taluvuspiiri;
- ⇒ väärtuslike põllumaade hävinemine (ehitustegevus, võsastumine, huvi puudus jne);
- ⇒ väärtuslike ja avalikuks kasutuseks mõeldud maastike ajaloolise olemuse kadumine;
- ⇒ väljakujunenud asustusstruktuuri ja arhitektuurilise visuaalse miljö muutumine, seoses uute ulatuslike elamu- ja ettevõtlusalade kasutuselevõttuga;
- ⇒ vähene ettevõtluse keskkonnariskidega arvestamine ning tootmisest tuleneva saaste (müra, tolm, vibratsioon, tahm, lehk, aur jne) kandumine rohealadele, elamualadele ning ühiskondlikele aladele;
- ⇒ erinevate maakasutustüüpide vaheliste konfliktitsoonide tekkimine seoses puhveralade puudumisega;
- ⇒ juurdepääsude mittetagamine (kallasrajad, vaatamisväärsused, ühiskondlikud objektid, looduslikud objektid);
- ⇒ raskendatud kommunikatsioonide planeerimine ja rajamine, kuna puudub strateegia uute alade määratlemiseks;

⇒ rahvaarvu langedes (juhul, kui ei kujundata kõrgekvaliteedilist elukeskkonda) piirkonna mahajäämuse kasv, kinnisvarahindade langus, visuaalse miljöö muutused (hoonete amortisatsioon).

Null-alternatiivi elluviimise puhul suureneb surve looduskeskkonnale. Ülemäärase arendamise tulemusel saavad kahjustatud nii looduslikud kui poollooduslikud maastikud, kaovad väärtuslikud rohealad ning kannatavad ökosüsteemid.

Mõju sotsiaal-majandus keskkonnale ning tehiskeskkonnale on negatiivne, kuna puudub ühtne dokument, mille alusel arendamine toimub. Kadumisohtu satuvad miljööväärtuslikud piirkonnad. Võib langeda arendajate/investorite huvi valla vastu.

7.3 Parim alternatiiv

Võimalike arengualternatiivide võrdlemise tulemusel on hädavajalik üldplaneeringu koostamine ja kehtestamine. Parimaks osutus alternatiiv I, mille elluviimine avaldab nõrka negatiivset mõju looduskeskkonnale, kuid tõstab oluliselt elukvaliteeti ning loob võimalused majandusarenguks.

8. Üldplaneeringuga kavandatavate tegevustega kaasnevad keskkonnamõjud ning leevendusmeetmed

Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimisel analüüsitakse võimalikku mõju loodus-, tehis- ja sotsiaal-majanduslikule keskkonnale. Valla territooriumi spetsiifikat arvestades koostati eeldatavalt mõjutatavate keskkonnaelementide nimekiri, mis on kinnitatud Pärnumaa Keskkonnateenistuse poolt keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmisega 5. juuni 2007 korraldusega nr 38-3-1/26544-2.

Keskkonnaelementide lõikes püstitati keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärgid (pt. 2.2.), mille suhtes hinnatakse üldplaneeringuga kavandatud tegevuste mõju valla territooriumile. Keskkonnamõju hinnatakse lühi- ja pikaajalises perspektiivis järgneva hindamisskaala alusel:

- „+ 2” – tugev positiivne mõju;
- „+1” – nõrk positiivne mõju;
- „0” – mõju puudub;
- „-1” – nõrk negatiivne mõju;
- „- 2” – tugev negatiivne mõju;
- „?” – mõju olulisust pole võimalik määrata.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus hinnatakse üldplaneeringuga kavandatavate tegevuste mõju keskkonnale, arvestamata käesolevas aruandes väljapakutud leevendusmeetmeid. Mõjude hindamisel arvestatakse keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärkide täitmist.

8.1 Kavandatava tegevusega kaasnevad keskkonnamõjud

8.1.1 Väikeelamumaa

Mõju: Olemasolevate elamumaade säilitamine täiendavaid olulisi negatiivseid keskkonnamõjusid looduskeskkonnale ei tekita, säilib vaid jäätmete ja mõningane õhusaaste, mis on tingitud lokaalsetest küttelahendustest. Uute elamupiirkondade rajamine põhjustab aga mõningaid negatiivseid lühiajalisi ehitustegevusest tingitud mõjutusi õhukvaliteedile (tolm, müra, vibratsioon, aur, tahm), loodusmaastikele ja väärtuslikule põllumaale (Kulli) ning mullale ja pinnakattele. Uuselamute rajamisel tekivad hoonete ehitamise käigus ehitusjäätmeid ning on oht sellest tuleneva võimaliku reostuse tekkeks, mida aga aitab preventiivselt vältida jäätmekava olemasolu. Enamuse uute elamualade planeerimisel on arvestatud väärtuslike metsa- ja põllumaade säilimisega. Erandiks on planeeritav Kulli elamupiirkond, mis kavatakse rajada väärtuslikule põllumaale. Valdavas osas elamuala alla jääva põllumaa boniteediks on hinnatud üle 50 hindepunkti. Lisaks lõikab Kulli elamuala läbi kahte rohevõrgustiku tugiala ühendava väikese maakondliku tähtsusega koridori. Seetõttu on soovitatav antud planeeritavast alast loobuda.

Pikaajalisel ehitiste ekspluatatsioonil tekivad järgnevad kahjulikud mõjud: looduslike alade vähenemine, olmejäätmete teke, liikluskoormuse kasv teedel ning õhukvaliteedi halvenemine (kütmine). Olulisemad negatiivsed mõjud on minimaliseeritud, kuna enamuse uuest aladest planeeritakse olemasolevate keskuste lähedale (Kaisma küla ja Kergu küla). Erandiks on Liina ja Järve elamualad, mis on planeeritud Kaisma suurjärve äärde hooajaliste elamute

rajamiseks. Nende elamualade rajamisel ja ekspluateerimisel tuleb arvestada lähedalasuva Natura 2000 alaga, vältimaks selle kahjustumist. Aladel on plaanis säilitada maksimaalselt olemasolev kõrghaljastus. Siiski tekib vajadus ehitustegevuse käigus puude langetamiseks. Liina ja Järve elamualadel on tõsisemaks probleemiks reoveekäitluse lahendamine, et oleks välditud võimalik reoainete sattumine Kaisma Suurjärve.

Kompaktsete elamualade planeerimine olemasolevate keskuste lähedusse ja äärealadele säilitab maastikupildi vaheldusrikkuse, kus kompaktsed hoonestusalad vahelduvad looduslike alade ning põllu- ja metsamassiividega. Kompaktsete elamualade tekitatud negatiivsed keskkonnamõjud on tervikuna väiksemad kui hajaasutusse üksikute elamute planeerimine ning mõjusid on võimalik paremini leevendada. Samuti suudetakse kompaksetele elamualadele rajada kommunikatsioonid (elekter, ühisveevärk ja –kanalisatsioon, sideteenused, tänavavalgustus jne), tagada ligipääs ning ohutusnõuded (ligipääs tuletõrjele, kiirabile, korrakaitsele) ja varustatus avalike teenustega, mis hajaasutustes on raskendatud.

Tehiskeskkonnale on üldiselt mõju positiivne, kuna olemasoleva hoonestuse säilitamine mõjub positiivselt maakasutuse ja asustusstruktuuri säilimisele. Uute väikeelamumaade planeerimine toimub loogiliselt, senist asutusmustrit jätkates ning ühtlasi arendatakse välja ka tehnilised infrastruktuurid ja liikumiskoridorid ning seeläbi tõuseb elanikkonna elukvaliteet.

Sotsiaal-majandusliku keskkonna seisukohalt on positiivne elukvaliteedi tõus, mis on tingitud elamualade ja infrastruktuuri arendamisest. Samuti mõjub uute atraktiivsete elamualade loomine positiivselt ettevõtluskeskkonnale, kuna luuakse head võimalused ettevõtjatele kohapeal elamiseks ning piirkonda jäämiseks. Uutel inimestele on võimalus valda elama asuda või soetada suvekodu ning samuti avaneb kohalikel elanikel võimalus vahetada elukohta, mis loob eelduse üldise heaolu kasvuks.

8.1.2 Kaubandus-, teenindus- ja büroohoone maa

Mõju: ärialaade arendamisel on arvestatud asjaoluga, et säiliks senine puhas looduslik keskkond ning toimiv rohevõrgustik. Olemasolevate ärimaade kasutamine ei avalda mõju looduskeskkonnale.

Perspektiivsete ärimaade rajamine omab mõningast negatiivset mõju looduskeskkonnale. Lühiajaliselt avaldub negatiivne mõju pinnakattele ja mullastikule ning õhukvaliteedile, mida kahjustatakse ehitustegevuse käigus. Nii lühi kui pikaajalist mõju avaldatakse looduslikele maastikele, sest kaubandus-, teenindus- ja büroohoonete rajamisel uutesse piirkondadesse hävib sealne taimestik. Survet looduskeskkonnale suurendab ka alade pidev ekspluateerimine. Mõju looduskeskkonnale aitab minimaliseerida maade planeerimine peamiselt keskustesse (erandiks Kaasiku ja Aleti).

Olemasolevate ärimaade kasutamine omab nii lühi kui ka pikaajaliselt nõrka positiivset mõju tehiskeskkonnale, sest toetab olemasoleva asustusstruktuuri säilimist. Ka uute alade planeerimisel on arvestatud olemasoleva maakasutuse ja asustusstruktuuriga ning see avaldab positiivset mõju nii lühi- kui ka pikaajaliselt. Lisaks avaldavad uued ärimaad positiivset mõju infrastruktuurile ning liikumiskoridoridele ja transpordile, sest uute alade kasutuselevõtul

rajatakse juurdepääsuvõimalused ja tänapäevased kommunikatsioonilahendused.

Mõju sotsiaal-majanduslikule keskkonnale on üldiselt positiivse iseloomuga, kuna ärimaade arendamine soodustab ettevõtluskeskkonna arengut, laiendab pakutavate teenuste nimekirja ning tõstab tööhõivet. Tööhõive kasvatamise seisukohast on oluline seos uute äri- ning elamumaade vahel, kuna uute töökohtade teke eeldab uusi inimesi ning ka täiendavaid elamupindu. Teenuste kättesaadavuse parandamine ja majanduse areng loob eeldused tulubaasi kasvatamiseks ning üldise heaolu ja elukvaliteedi tõstmiseks. Samuti tõstab üldplaneeringu olemasolu kinnisvara väärtust ning suunab arendajate tegevust.

8.1.3 Tootmismaa

Mõju: olemasolevate tootmismaade kasutamine ning uute alade kasutuselevõtt on nii lühi- kui ka pikaajaliselt mõduka negatiivse mõjuga õhukvaliteedile (suureneb heitgaaside emissioon) ja pinnaveele. Pikaajaliselt formeerub mõningane oht ka põhjaveele, sest Kaisma vallas on põhjavesi kaitsmata või nõrgalt kaitstud ja pinnasesse sattunud reoained infiltreeruvad kiiresti põhjavette. Uute tootmisalade arendamisel avaldatakse negatiivset mõju mullale, mida kahjustatakse ehitustegevuse käigus. Lisaks mõjutatakse negatiivselt looduslikke maastike (taimkatte eemaldamine ja pinnasetööd).

Probleemseim ala uutest tootmisaladest on Loidema tööstusala, mis asub Kõnnu pargi (looduskaitseala) lähisel ja piirneb roheline võrgustiku koridoriga. Kuna pole teada võimaliku tootmise täpne iseloom siis on võimalik hinnata tootmisest tulenevaid täpseid mõjusid alles detailplaneeringu koostamise käigus.

Tootmisalade laiendamine ning uute kasutuselevõtt on positiivse mõjuga tehiskeskkonnale, kuna säilitatakse olemasolevat maakasutust ja asustusstruktuuri, planeerides uued alad olemasolevate alade lähedale, peamiselt valla keskusesse (Kergu ja Kaisma küla). Uute tootmisalade alade arendamisel parandatakse teede ja infrastruktuuri kvaliteeti, rajatakse täiendavad tehnovõrkude lahendused ning parendatakse olemasolevaid.

Sotsiaal-majanduslikule keskkonnale on ettevõtlusalade arendamine ja laiendamine positiivse mõjuga, kuna luuakse täiendavad võimalused majandusarenguks ja tööhõive kasvatamiseks. Elujõulise majanduskeskkonna loomine motiveerib inimesi valda jääma ning meelitab uusi elanikke. Ettevõtete lisandumine ning käibe suurenemine kasvatab valla tulubaasi ning võimaldab lisavahendite abil korradada ühiskondlikke objekte ning parandada sotsiaalsete teenuste kättesaadavust.

8.1.4 Üldkasutatava hoone maa

Mõju: üldkasutatava hoone maana on fikseeritud käesolevas üldplaneeringus juba olemas olevate objektidega (kultuurimaja, koolimaja, vallamaja, Kergu Apostlik Õigeusu kirik) seotud alad. Olemasolevate hoonete kasutamine olulisi negatiivseid keskkonnamõjusid looduskeskkonnale ei tekita.

Täiendavalt reserveeritakse Peebu turismiinfo plats. Nimetatud ala on pindalalt väike ning vajalike rajatiste püstitamise käigus võidakse vaid minimaalselt kahjustada alal kasvavat taimestikku. Pikaajalisi mõjutusi võib vaadelda

kaudselt positiivsena, kuna ala hakkab toimina info saamise kohana (loodushariduslik info, mis puudutab kohalikke vaatamisväärsusi).

Üldkasutatavate hoonete olemasolu mõjutab positiivselt teenuste kättesaadavust ning tõstab üldist heaolu ja rahulolu elukeskkonnaga.

8.1.5 Liiklusmaa ja liiklust korraldava ja teenindava ehitise maa

Mõju: liiklusmaa arendamisega tekivad nõrgad negatiivsed lühiajalised mõjud õhukvaliteedile (heitgaasid ja tolm teede renoveerimisel ja mustkatte alla viimisel) ja pinnakattele (pinnakatte kahjustused kergliiklusteede rajamise ja teede mustkatte alla viimise käigus ja võimalik reostus).

Tehiskeskkonnale on liiklusmaa arendamine positiivse mõjuga, kuna korraldatakse tehnilist infrastruktuuri ning parandatakse liikumiskoridore (teede mustkatte alla viimine ja uute kergliiklusteede rajamine). Lühiajaliselt on arendustegevuse mõju negatiivne, kuna võimalikud teesulud ja ümbersõidud raskendavad liiklemist, kuid pikaajaliselt on mõjud tugevalt positiivsed. Samuti on arendustegevus oluline maakasutuse seisukohast, kuna paraneb piirkondadevaheline ühendus.

Liiklusmaa arendamine toetab tootmistegevust (juurdepääsud) ning kergliikluse arendamine on positiivne teenuste kättesaadavuse parandamisele. Samuti tõuseb ühenduste paranedes üldine elukvaliteet. Kergliiklusteede rajamine omab positiivset mõju inimese tervisele (võimalus liikuda jalgsi, jalgrattaga, rulluisukodega vms) ning vähendab auto kasutamise vajadust lähiliikumisteks.

8.1.6 Jäätmekäitluse maa

Mõju: jäätmekäitluse maa määramisega täiendavaid negatiivseid keskkonnamõjusid ei tekitata. Korraldatud olmejäätmevedu ja ning ohtlike jäätmete süstematiseeritud kogumine aitavad vähendada keskkonnariske ning kaudselt on mõju positiivne mitmetele looduskeskkonna elementidele.

Mõju sotsiaal-majanduslikule keskkonnale on positiivse iseloomuga, kuna korraldatud jäätmekäitlus on toeks tootmistegevuse ja ettevõtluse arendamisele ning tõstab üldist elukvaliteeti. Samuti on mõju positiivne inimese tervisele, kuna korraldatud jäätmekäitlus aitab vältida nn. omaloodud prügilate teket ning võimalikku reostust.

Üldplaneeringuga ei ole määratud jäätmekäitlusmaana endised prügilad Kaisma ja Kergu külates. Kaisma prügila hinnati Pärnumaa jäätmekava koostamise käigus läbiviidud uuringu kohaselt suure keskkonnariskiga objektiks ning Kergu prügila mõõduka keskkonnariskiga objektiks. Hindamisel võeti arvesse prügila suurust, ladustatud jäätmete iseloomu, hapniku juurdepääsu prügile (aeroobne või anaeroobne keskkond), põhjavee kaitstust ja prügila kaugust reostustundlikest objektidest.

8.1.7 Kalmistu maa

Mõju: olemasolevate kalmistute kasutamine looduskeskkonnale täiendavaid negatiivseid keskkonnamõjutusi kaasa ei too.

Kalmistu ala planeerimisel ja projekteerimisel tuleb arvestada sotsiaalministri 28. detsembri 2001. aasta määrusega nr. 156 Tervisekaitsenõuded surnu

hoidmisele, vedamisele, matmisele ja ümbermatmisele kehtestatud nõudeid ning määrata nõutud sanitaarkaitseala.

8.1.8 Põllumajandusmaa

Mõju: olemasolevate põllumaade säilitamine ning põllumajandusliku tootmise edendamine ja toetamine loob eeldused väärtuslike põllumaade ja pärandmaastike (sh. niidukooslused) säilimiseks. Põllumajanduslik tootmine (loomakasvatus, laudad, väetamine, põllumajandusmasinad) avaldab pikaajalises perspektiivis mõningast negatiivset mõju õhukvaliteedile (hais, masinatest tingitud müra, heitgaasid), pinnaveele (väetiste kandumine veekogudesse, eutrofeerumine), põhjaveele (võimalike reoainete sattumine põhjavette, kuna Kaisma valla osas on põhjavesi osaliselt kaitsmata ja osaliselt nõrgalt kaitstud) ja mullastikule (mulla kurnamine). Vajalik on niita ja hooldada aktiivsest kasutusest väljas olevaid põllupeenraid, et vältida alade võsastumist ning väärtuslike põllumajandusmaade vähenemist.

Põllumajanduse edendamine aitab säilitada senist talumaastikku ja visuaalset miljööd. Tootmistegevus mõjub positiivselt tööhõivele ja ettevõtluskeskkonna arengutingimustele.

8.1.9 Metsamajandusmaa

Mõju: Kaisma valla territooriumist on metsadega kaetud üle 50% ning metsad on valla peamiseks väärtuseks ja loodusvaraks. Metsaalade säilitamine ja hooldamine omab positiivset mõju suurele osale looduskeskkonna elementidele, toetab kaitstavate loodusobjektide säilimist, kaitseb bioloogilist mitmekesisust ja toetab loodusvarade ning metsaressursi säilimist. Pikaajalises perspektiivis omab positiivset rohevõrgustikule, looduslikele maastikele, mullale ja pinnasele, Natura 2000 aladele ning on oluline õhusaaste vähendaja.

Metsaalade säilitamine toetab piirkonnale omase miljöö ja väärtuslike maastike säilimist ning väldib ehitustegevuse laienemist looduslikele metsaaladele (positiivne maakasutuse mõjutegur).

Metsade majandamine vastavalt metsamajanduskavadele omab positiivset efekti nii looduskeskkonnale, nagu mainitud eespool, kui ka majandusele, sest arukas metsamajandusega tegelemine võimaldab parandada ettevõtluskeskkonna kvaliteeti, ning on oluline tegur puidutööstuse arengul.

8.1.10 Mäetööstusmaa

Mõju: Aktiivne kaevandamine toimub vaid Pööravere põhja- ja lõunakarjääris (turbatootmine), ülejäänud maardlad (kruus ja dolomiit) on arvel maavara varudena.

Maavarade kaevandamine mõjub mõnevõrra negatiivselt maakasutusele, kuna kaevandustegevuse käigus muutub oluliselt senine maastikupilt (kaevandustegevuse alustamise korral eemaldatakse taimestik ja sugekiht ning rajatakse teed).

Suuremad mõjud ümbritsevale keskkonnale on tingitud turbakaevandamisest Pööravere karjääris. Suuremad keskkonna mõjutajad kaevandamise ajal on kasutatavad masinad (müra, vibratsioon, tolm) ja rajatud kuivendussüsteem..

8.1.11 Tingimused elamuehituseks olemasoleval metsa- ja põllumaa

Mõju: ehitustegevus maatulundusmaal olulisi negatiivseid mõjusid looduskeskkonnale ei tekita. Negatiivsed mõju on peamiselt lühiajalised ja tingitud ehitustegevusest (ehitusmasinad, taimestiku eemaldamine jne). Üldplaneeringuga on lubatud taastada vanu talukohti ning määratud piisavad tingimused. Vanade talukohtade taastamine säilitab senist asustusstruktuuri ning taastoodab ajaloolist miljööd.

8.1.12 Miljööväärtuslikud hoonestusalad

Mõju: miljööväärtuslike hoonestusalade säilitamine ja arendamine täiendavaid negatiivseid mõjusid looduskeskkonnale ei tekita, kuna lubatud on vaid ehitiste renoveerimine ning lahendada tuleb jäätmekäitlus.

Mõju tehiskeskkonnale on positiivne, kuna toetatakse senise maakasutuse, asustusstruktuuri ja arhitektuurilise miljöö säilimist.

Miljööväärtuslikud hoonestusalad on kõrge ühiskondliku ja kultuurilise tähtsusega ning aitavad säilitada kultuuripärandid ning samuti toetavad turismimajanduse arengut kui võimalikud vaatamisväärsused.

8.1.13 Väärtuslikud põllumaad

Mõju: väärtuslike põllumaade säilitamine omab nii lühi- kui pikaajalises perspektiivis positiivset mõju mullastikule ning pinnakattele. Pikaajalises plaanis võib mõju õhukvaliteedile vaadelda positiivsena, kuna säilitatakse looduslähedane maastik ja maakasutus, kuid pinna- ja põhjaveele negatiivsena (reostusohu väetamisel).

Väärtuslikel põllumaadel ebakorrektsel kasutamisel tekkivad olulised negatiivsed mõjud looduskeskkonnale. Probleemid võivad ilmneda kaevude virtsaga reostumisel, ebameeldiva lõhna kandumisel elamuvaladele, põhjavee võimalikul reostumisel ning eutrofeerumisest tingitud veekogude täiskasvamise kiirenemisel ja reostumisel tõvestavate mikroorganismidega. Kirjeldatud nähtused võivad kahjustada inimeste tervist, vee-elustikku taime- ja loomastikku.

Väärtuslike põllumaade säilitamise mõju tehiskeskkonnale on positiivne asustusstruktuuri säilitamise seisukohast. Väärtuslike ja tootlike põllumaade säilitamine omab tugevat positiivset mõju kohapealse põllumajandustootmise arendamisele ning samuti elavdab ettevõtlust ning võib mängida rolli tööhõive kasvatamisel.

8.1.14 Väärtuslikud maastikud ja kohaliku tähtsusega maastikuelemendid

Mõju: väärtuslike maastike ja kohalike tähtsusega maastikuelementide säilitamine ja kaitsmine omab positiivset mõju nii lühi- kui pikaajalises perspektiivis õhukvaliteedile (säilivad looduslikud alad, mis on õhukvaliteedi tagajad), pinnaveele (säilib Kaisma järvede maastik), pärandmaastikele, mullale ja pinnakattele, sest vastavalt Pärnu maakonnaplaneeringu teemaplaneeringule „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnaningimused” kuulub väärtuslike maastike hulka ka Kaisma järvede maastik, mis on pindalalt ulatuslik ning mida iseloomustavad madalamad metsad ja soised tasandikud ning Kaisma järved.

Väärtuslike maastike ja kohaliku tähtsusega maastikuelementide säilitamise mõju tehiskeskkonnale on tugevalt positiivne nii lühi- kui pikaajalises perspektiivis. Väärtuslike maastike säilitamine on positiivse mõjuga maakasutusele ja asustusstruktuurile. Selle tegevuse tulemusena säilivad looduslikult väärtuslikud alad (Kaisma järvede maastik), inimtekkelised vaatamisväärsused (Lavassaare - Tootsi kitsarööpmeline raudtee, Pärnu-Jaagupi – Möisaküla - Kergu tee) ning kohaliku tähtsusega maastikuelemendid (Rahkama tee, Linnamaa, Kaisma mõisapark, Kaisma ja Kergu männikud).

Sotsiaal-majandusliku keskkonna seisukohast on äärmiselt positiivne kultuuripärandi säilimine ning samuti on väärtuslike alade ja objektide säilitamisel positiivne mõju turismi arengule. Kuna Kaisma järvede maastik on olulise puhkeväärtusega ning selle olemasolu aitab propageerida värskes õhus viibimist, siis avaldub positiivne mõju ka inimese tervisele ja üldisele heaolule.

8.1.15 Roheline võrgustik

Mõju: rohelise võrgustiku terviklikkuse säilitamine ning ehitustegevuse reguleerimine rohevõrgustiku aladel omab tugevat positiivset mõju kõigile looduskeskkonna elementidele ning aitab saavutada püstitatud keskkonnaeesmärke. Rohelise võrgustiku säilitamisel on oluline positiivne mõju, kuna tagatakse kaitstavate loodusobjektide, looduslike maastike, bioloogilise mitmekesisuse, mullastiku ja pinnakatte ning metsaressursi säilimine. Rohevõrgustiku alad aitavad ka vähendada tööstusest ja liiklusest tulenevat õhusaastet.

Rohelise võrgustiku funktsioneerimist maakondlikul tasemel ja riiklikul tasemel kavandatava tegevuse elluviimisega ei kahjustata. Arvestades Kaisma valla ressursibaasi ja võimalikke arenguid tulevikuks on arvata, et vald säilitab oma looduslähedase maavalla maine ning suuremaid tööstusettevõtteid valda ei rajata, mistõttu on tekkiv keskkonnakoormus minimaalne.

Rohelise võrgustiku säilitamine ja puutumatus tagamine mõjub positiivselt loodusliku maakasutuse säilimisele ning võimaldab ehitustegevust korraldada nii, et üldjoontes säiliks senine hajaasutus.

Samuti omab roheline võrgustik mõõdukat positiivset mõju inimese tervisele, seda eriti pikaajalises plaanis, ning annab võimaluse tegeleda loodusturismiga. Lisaks on metsamassiivid ja looduslikud alad elamutele ja ühiskondlikele objektidele kõrgendatud müraallikatest (maanteed, tootmis- ja tööstusalad) lähtuva müra tõketeks.

8.1.16 Kaitstavad loodusobjektid (looduskaitseseadus § 4)

Mõju: kaitstavate loodusobjektide säilitamine omab tugevat positiivset mõju looduskeskkonna üldisele seisundile, eriti pikaajalises perspektiivis, kuna säilivad seda keskkonda rikastavad objektid. Oluline positiivne mõju avaldub õhukvaliteedile, pinnaveele (Kaisma järved ja sood), põhjaveele, rohelise võrgustiku tugialadele, looduslikele maastikele, pärandmaastikele (sh. poollooduslikud kooslused), mullastikule ja pinnakattele ning säilivad bioloogiline mitmekesisus ja metsaressurss.

Kaitstavate loodusobjektide kaitse tagamine ning piirangute seadmine säilitab senise loodusliku maakasutuse ning omab positiivset mõju maastikupildile ja

visuaalsele miljöle. Objektide arendamine loob eeldused loodusturismi arenguks, mis on positiivne piirkonna arengule, kuna turism on Kaisma vallale alternatiivseks tuluallikaks. Kaudselt tõstab tegevus (kaitstavate objektide säilitamine) kinnisvara väärtust, kuna säilitatakse looduslik ja elamisväärne (senine asustumuster) keskkond.

Kuna kaitstavate loodusobjektide hulka kuuluvad ka Kaisma järved ning muud rohealad (näiteks Kõnnu park), siis avaldub positiivne mõju ka inimese tervisele (võimalused värskes õhus viibimiseks) ja üldisele heaolule (toetatakse kultuuripärandi säilimist, kuna kaitstakse maastikuväärtusi).

Üldplaneeringuga kavandatud muudatused senises maakasutuses ei mõjuta negatiivselt vallas paiknevaid kaitstavaid loodusobjekte (looduskaitseseadus § 4). Erandina võib välja tuua Küladevahelise matkaraja, mis võib kahjustada Natura 2000 võrgustiku ala ja metsiste püsielupaiku (täpsemalt allpool).

8.1.17 Kinnismälestised

Mõju: kinnismälestiste säilitamine ning kaitse tagamine omab tugevat positiivset mõju ajaloo- ja kultuuripärandi säilimisele ning toetab rangemate piirangute tõttu säilitama maakasutust. Samuti säilib senine maakasutus ja maastikuline ilme objektide ümbruses. Ühtlasi toimivad mälestised kui vaatamisväärsused ning moodustavad osa turismimajandusest ning rikastavad elukeskkonda.

8.1.18 Teede asukoht ning liikluskorralduse üldised põhimõtted

Mõju: teede asukohtade ja liikluskorralduse põhimõtete määramine olulisi negatiivseid keskkonnamõjutusi looduskeskkonnale ei tekita. Pikaajaliselt võib vaadelda nõrka negatiivset mõju õhukvaliteedile, mis on tingitud liiklussaastest ning nõrka negatiivset mõju loomastikule, mis on tingitud metsloomadega juhtuvatest õnnetustest maanteedel.

Ligipääsude võimaldamine olemasolevatele ja uutele ehitusaladele aitab hoida toimivana senist asustumustrit. Uued arendusalad on planeeritud enamuses olemasolevate liikumiskoridoride äärde ning suuremahulisi muudatusi liikluskorralduses ei toimu.

Teede asukoha ning liikluskorralduse üldiste põhimõtete määramise mõju sotsiaal-majanduslike keskkonnale on positiivse iseloomuga, kuna selle kaudu on võimalik kaasa aidata tootmise, teenuste- ja turismimajanduse ning ettevõtluskeskkonna arendamisele, kuna liiklusmaa on oluline tegur majandusarengus. Lisaks tõstab liikluskorralduslike põhimõtete selge määratlemine üldist elukvaliteeti ja elanike rahulolu.

8.1.19 Elektrivõrk

Mõju: olulisi muudatusi Eesti Energia põhi- ja jaotusvõrgu liinides ei ole planeeritud, seega puuduvad ka negatiivsed keskkonnamõjud looduskeskkonnale. Hetkel on elektrienergiaga varustatud kõik asutused ja majapidamised. Seoses uute arendusalade kasutuselevõtuga tekib vajadus uute liinide paigaldamiseks, see põhjustab mõjusid pinnasele (maakaabeliinide paigaldusega seotud kaevetööd) ja võib liigendada maastikupilti (õhuliinid).

Tehiskeskkonnale ja sotsiaal-majanduslikule keskkonnale on toimiva elektrivarustuse tagamine positiivse mõjuga, see tõstab elukeskkonna kvaliteeti ning loob eeldused ettevõtluseks.

8.1.20 Tänavavalgustus

Mõju: tänavavalgustuse arendamine märkimisväärseid negatiivseid mõjusid looduskeskkonnale ei tekita. Nõrka negatiivset mõju tekitab valgusreostus (pimedal ajal) ning lisandub täiendav energiakulu.

Tehiskeskkonnale on mõju positiivne, kuna tõstetakse tehiskeskkonna esteetilist väärtust ning ühtlasi parandatakse selle kvaliteeti (parem nähtavus pimedas ning turvalisuse kasv).

Tänavavalgustuse rajamine tõstab elukvaliteeti ning muudab piirkonda atraktiivsemaks (turismimajandus ja kinnisvara) ning ühtlasi tõstab liiklemise turvalisust teedel (eelkõige Kaisma-Kergu kergliikluskoridori valgustamine, mis tõstab liiklusohutust).

8.1.21 Kanalisatsiooni- ja veevõrk

Mõju: ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamine (ehitustegevuse käigus) põhjustab negatiivseid keskkonnamõjusid mullastikule, pinnasele ning looduslikele kooslustele (kuna toimuvad kaevetööd ning eemaldatakse taimestik ja pinnas). Pikemas perspektiivis paraneb trasside olukord ning vähenevad veekaod ja langeb reostusohu.

Ühiskanalisatsiooni ja –veevarustuse arendamise parema korraldamise nimel toimub Kaisma valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukava koostamine.

Tehiskeskkonnale on mõju positiivne, kuna parandatakse tehnovõrkude kvaliteeti.

Sotsiaal-majanduslikule keskkonnale on mõju positiivne, kuna ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamisel paranevad olmetingimused ning tõuseb elukvaliteet.

8.1.22 Tuletõrje veevõtukohad

Mõju: tuletõrje veevõtukohtade rajamine omab kaudselt positiivset mõju looduskeskkonnale, kuna võimalike põlengute korral on tagatud vajalik veevõtt kustutustöödeks.

Mõju sotsiaal-majanduslikule keskkonnale on positiivne, kuna üldise heaolu tagamise nimel on ohutusnõuete täitmine ja veevõtukohtade rajamine hädavajalik. Oluline on siinkohal juurdepääsude võimaldamine veevõtukohtadele sõltumata aastaajast.

8.1.23 Puhke- ja virgestusalad

Mõju: looduslike ja avalikult kasutatavate puhke- ja matkaradade (Suurjärve matkarada, Terviserada, Taarikõnnu matkarada, Küladevaheline matkarada) rajamine, vaatamisväärsuste (mõisapark, piirikivid, kirik ja kalmistud, lubjaahjud, metsavendade punker) arendamine ning ürituste korraldamiseks mõeldud kohtade arendamine on olulise positiivse mõjuga inimese tervisele (vabas õhus viibimine, sportimine, lõõgastumine), kuid tänu ehitustegevusele ja inimeste liikumisele looduslikel aladel (tallamine) avaldatakse nõrka negatiivset

mõju looduslikele maastikele ja pinnaveele, kusjuures põhiliselt on sellest mõjutatud Kaisma Suurjärv.

Küladevahelise matkaraja rajamine ja eksploatimine hobumatkadeks ja eriti ATV'dega sõitmiseks avaldab negatiivset mõju Natura 2000 alale, kus rada suures osas paikneb. Lisaks Natura 2000 ala nimekirja kuulumisele on tegemist ka riikliku tähtsusega rohevõrgustiku tugialaga, mille funktsioneerimist planeeritav matkarada sellise kasutusrežiimi korral kindlasti häirib. Matkaraja ehitamise käigus ei rajata teid, vaid kasutatakse olemasolevaid metsasihte. Ka metsasihtide kasutamisel hävib sealne taimestik matkaraja intensiivsel kasutamisel. ATV'de poolt tekitatav müra häirib Natura aladel elavaid loomi ning pinnasetee koormamine ATV-liiklusega halvendab eriti vihmaperioodidel kiiresti selle seisundit. Eriti probleemseks osutub asjaolu, et matkarada läbib metsiste püsielupaika ning piirneb teise metsise püsielupaigaga. Vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu” kuulub metsis II kaitsekategooriasse. Otstarbekohane on piirata matkaraja kasutamist ainult jalgsi- ja hobumatkade läbiviimiseks ja mitte ATV'ga sõitmiseks.

Puhkealade mõju tehiskeskkonnale avaldub positiivne mõju maakasutuse rikastamise (avalikult kasutatavad spordi- ja ühiskondlike rajatistega alad) näol.

Sotsiaal-majanduslikule keskkonnale on üldiselt puhkealade mõju positiivne, kuna nii puhke- ja matkaradade, vaatamisväärsuste kui ka ürituste läbiviimise paikade arendamine loob eeldused turismimajanduse arenguks ning tõstab piirkonna mainet sisserändajate silmis. Ürituste korraldamine elavdab ettevõtluskeskkonda ning tõstab tööhõivet, kuna suureneb kohalike kaupmeeste ja teenusepakkujate käive. Vaatamisväärsuste arendamine aitab säilitada ja korrastada kultuuri- ja ajaloopärandit. Puhkealade arendamine tõstab elanike aktiivsust ning propageerib sportlikke eluviise. Kokkuvõttes puhke- ja virgestusmaade arendamine tõstab üldist elukvaliteeti ning elanike rahulolu elukeskkonnaga.

8.1.24 Ranna ja kalda piiranguvööndi ning ehituskeeluvööndi täpsustamine

Mõju: veekogude kallaste kaitse tagamine (piiranguvööndi ning ehituskeeluvööndi maksimaalne säilitamine) on looduskeskkonna seisukohast olulise positiivse mõjuga, kuna kaldaalad on olulised liikide liikumis- ja levikukoridorid. Samuti aidatakse vältida veekogude veekvaliteedi halvenemist ning toetatakse looduslike ja poollooduslike koosluste ja bioloogilise mitmekesisuse säilimist. Veekogude kallastel tagatakse loodusliku pinnase säilimine. Veekogu kallaste kaitse omab positiivset mõju rohelinele võrgustikule, looduslikele maastikele, bioloogilisele mitmekesisusele ja kaitstavatele loodusobjektidele (sh. Kaisma järved ja Natura 2000 alad).

Mõningast negatiivset mõju kallastele ja taimestikule avaldab tallamine, mis on tingitud vabast juurdepääsust kallasradadele ja kalda-ala planeerimisel kehtivast kohustusliku üldmaa nõudest ning supluskohtade arendamisest, kuid mõjud pole märkimisväärsed ja on lokaalse iseloomuga.

Mõningad negatiivsed mõjud (taimkatte muutused, pinnasetööd, jõe kallaste ümberkujundamine) tekivad sellest, et Are jõe (Kaisma valla osas) on lubatud

Tootsi Suursoo lõigul rekonstrueerida. Kuid ilma Are jõe korrastamiseta pole võimalik Tootsi Suursoo ammendatud turbaväljadel metsa kasvatada ja Metsaküla laskevälja nõuetekohaselt välja arendada.

8.1.25 Üldiste riigikaitseliste vajaduste tagamine

Mõju: üldplaneeringuga on kavandatud täiendava riigikaitsemaana reserveerida Metsaküla laskeala. Ala on reserveeritud eesmärgiga harrastada käsitulirelvadest ja jahirelvadest laskmist. Metsaküla laskeala väljaehitamine tekitab negatiivseid mõjusid lähedalasuvale looduskeskkonnale (sh. õhukvaliteedile): müra, rikošetist lendavate kuulide oht, laskemoona jäägid jne.

Laskeala võib põhjustada elanike vastuseisu. Kuna pole teada täpseid plaane ala arendamiseks (sh. laskeala kasutusintensiivsus), siis on hädavajalik koostada alale detailplaneering ning kaaluda keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimist.

8.2 Leevendavad meetmed

Keskkonnamõju strateegilise hindamise ülesandeks on nimetada leevendusmeetmed, mis on vajalikud võimalike negatiivsete keskkonnamõjude esilekerkimise vältimiseks või mõjude minimaliseerimiseks. Leevendusmeetmed peavad olema üheselt mõistetavad, majanduslikult teostavad ning keskkonnakaitselisi vajadusi arvestavad.

Üldplaneeringu elluviimisega tekkivate võimalike negatiivsete keskkonnamõjude vältimiseks pakutakse välja järgnevad leevendusmeetmed (tagavad kõrgetasemelise keskkonnakaitse ning säästva arengu edendamise):

- ⇒ tagada pidev metsade hooldamine vastavalt metsamajanduskavadele ning vältida metsaaluste prügi maha paneku kohtade tekkimist (nn. omaloodud prügilad);
- ⇒ uute elamu-, tootmis-, kaubandus-, teenindus ja ühiskondlike alade arendamisel ja planeerimisel taotleda puhta looduskeskkonna (olemasolev looduslik pinnas ja haljastus) maksimaalse võimaliku säilitamisega (sh. rohevõrgustiku puutumatuse tagamisega);
- ⇒ loobuda Kulli uuselamuala planeerimisest, kuna ala asub suures osas väärtuslikul põllumaal (boniteediga üle 50 hindepunkti – kõrge väärtusega);
- ⇒ Liina ja Järve hooajalise elamu maade planeerimisel korrektselt lahendada reoveekäitlus, et vältida võimalikku negatiivset mõju Kaisma Suurjärvele (Natura 2000);
- ⇒ Loidemaa tootmisala detailplaneering kooskõlastada Pärnumaa Keskkonnateenistusega, vältimaks lähedalasuva vääriselupaiga ja suure maakondliku tähtsusega rohevõrgustiku koridori kahjustamist;
- ⇒ suure keskkonnakoormusega ettevõtete rajamise puhul on vajalik rakendada reovee eelpuhastust (lokaalsed reoveepuhastuslahendid) enne reovee ühiskanalisatsiooni laskmist;
- ⇒ sõnnikukäitlemisel põllumajanduslikus tootmises tuleb tagada keskkonnakaitseliste nõuete täitmine ja vee, õhu vms reostuse tekkimise vältimine;
- ⇒ põllumaade (sh. väärtuslike põllumaade) sihtotstarbelisel kasutamisel vältida üleliigset väetiste kasutamist, mis võib põhjustada lähedalasuvate veekogude eutrofeerumist ning pinnase- ja põhjavee reostust;

- ⇒ Kaisma Suurjärve eutrofeerumise peatamise kava koostamine;
- ⇒ korrastatud maastikupildi ning visuaalse miljöö säilimise nimel tuleb niita põllupeenraid ning hetkel aktiivsest põllumajanduslikust kasutusest väljas olevaid alasid;
- ⇒ Metsaküla laskeala rajamisel on vajalik koostada detailplaneering ning kaaluda keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimise vajadust;
- ⇒ turismimajanduse arendamisel arvestada väärtuslike maastike ja looduslike vaatamisväärsuste koormustaluvusega, et ei ületataks objektide taluvuspiiri;
- ⇒ avalike supluskohtade, puhkealade, telkimis- ja lõkkeplatside juurde viivad teed peavad olema avaliku kasutusega ning lahendatud peab olema parkimine ning jäätmekäitlus.
- ⇒ Kaaluda küladevahelise matkaraja mitte rajamist ning küsida seisukohta Pärnumaa Keskkonnateenistusest ja Riikliku Looduskaitsekeskuse Pärnu-Viljandi regioonilt.

Tabel 3. Üldplaneeringu rakendamisega kaasnev mõju looduskeskkonnale 1/2 (L - lühiajaline, P - pikaajaline):

	Õhukvaliteet (sh. müra, tolm, vibratsioon)		Pinna - vesi		Põhjavee - varud ja kvaliteet		Roheline võrgustik		Looduslikud maastikud		Bioloogiline mitmekesisus ja populatsioonid		Kaitstavad loodusobjektid		Pärand-maastikud ja väärtuslik põllumaa		Muld ja pinnased		Natura 2000		Maardlate paiknemine, kasutuselevõtt ja kasutamine	
Tegevus	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P
Olemasoleva elamumaa kasutamine	0	-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uuselamualade arendamine	-1	-1	0	0	0	0	-1	-1	-1	0	0	0	0	0	-1	0	-1	0	0	0	0	0
Olemasoleva äri- ja teenindusmaa kasutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Planeeritava äri- ja teenindusmaa arendamine	-1	-1	0	0	0	0	0	0	-1	-1	0	0	0	0	0	0	-1	0	0	0	0	0
Olemasoleva tootmismaa kasutamine	-1	-1	-1	-1	0	-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uute tootmismaa arendamine	-1	-1	-1	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	0	0	0	0	0	0	-1	0	0	0	0	0
Üldkasutatava hoone maa kasutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kergliikluskoridoride rajamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1	0	0	0	0	0
Teede mustkatte alla viimine	-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1	0	0	0	0	0
Jäätmekäitluse korraldamine	0	0	0	+1	0	+1	0	+1	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	+1	0	0
Kalmistute kasutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Põllumajanduslik tootmine	0	-1	0	-1	0	-1	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	-1	0	0	0	0

Tabel 4. Üldplaneeringu rakendamisega kaasnev mõju looduskeskkonnale 2/2 (L - lühiajaline, P - pikaajaline):

	Õhukvali- teet (sh. müra, tolm, vibratsioon)		Pinna - vesi		Põhjavee - varud ja kvaliteet		Roheline võrgustik		Looduslikud maastikud		Bioloogiline mitmekesisus ja populatsioonid		Kaitstavad loodusobjektid		Pärand- maastikud ja väärtuslik põllumaa		Muld ja pinnased		Natura 2000		Maardlate paiknemine ja kasutuselevõtt ja kasutamine	
	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P
Väärtusliku põllumaa säilitamine	0	+1	0	-1	0	-1	0	0	0	0	0	0	0	0	+2	+2	+2	+2	0	0	0	0
Metsamajandus	+1	+2	0	0	0	0	+1	+1	0	+1	0	+1	0	+1	0	0	0	+1	0	+1	0	0
Maavarade kaevandamine (Pööravere)	-2	-2	0	-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1	0	0	-1	-1
Ehitustegevus maatulundusmaal	0	0	0	0	0	0	0	0	-1	0	0	0	0	0	0	0	-1	0	0	0	0	0
Miljööväärtuslike hoonestusalade säilitamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Väärtuslike maastike säilitamine	+1	+1	+2	+2	0	+1	+1	+1	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+1	+1	+1	+1	+2	+2	0	0
Rohelise võrgustiku säilitamine	+2	+2	+2	+2	0	+1	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+1	+1	+2	+2	0	0
Kaitstavate loodusobjektide kaitse tagamine	+2	+2	+2	+2	0	+1	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+1	+1	+2	+2	0	0
Kinnismälestiste säilitamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tehnovõrkude ja trasside uuendamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1	0	0	0	0	0
Puhke- ja virgestusalade kasutamine	0	0	0	-1	0	0	-1	0	0	-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1	0	0
Veekogude kallaste kaitse	0	0	+2	+2	0	0	+1	+1	+2	+2	+2	+2	+2	+2	0	0	0	0	+2	+2	0	0
Metsaküla laskeala arendamine ja kasutamine	0	-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 5. Üldplaneeringu rakendamisega kaasnev mõju sotsiaal-majanduslikule keskkonnale 1/2 (L - lühiajaline, P - pikaajaline):

Tegevus	Tootmine (sh. põllumajandus)		Teenused (sh. turismi teenused)		Ettevõtlus-keskkonna arengutingimused		Tööhõive		Inimeste tervis		Erinevate rahvastikugruppide sotsiaalsed vajadused, vara ja üldine heaolu		Kultuuri-pärandi säilimine	
	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P
Olemasoleva elumumaa kasutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uuselamualade arendamine	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	+1	+1	0	0
Olemasoleva äri- ja teenindusmaa kasutamine	0	0	+2	+2	+2	+2	+1	+1	0	0	+1	+1	0	0
Planeeritava äri- ja teenindusmaa arendamine	0	0	+2	+2	0	+2	+1	+1	0	0	+1	+1	0	0
Olemasoleva tootmismaa kasutamine	+2	+2	0	0	0	+2	+2	+2	0	0	+1	+1	0	0
Uute tootmismaa arendamine	0	+2	0	0	+2	+2	+1	+1	?	?	+1	+1	0	0
Üldkasutatava hoone maa kasutamine	0	0	+1	+1	0	0	0	0	+1	+1	+2	+2	0	0
Kergliikluskoridoride rajamine	0	0	+1	+1	0	0	0	0	+1	+1	+1	+1	0	0
Teede mustkatte alla viimine	0	+1	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0
Jäätmeäitluse korraldamine	+1	+1	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	+1	0	0
Kalmistute kasutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Põllumajanduslik tootmine	+1	+2	0	0	+1	+2	+2	+2	0	0	0	0	0	0

Tabel 6. Üldplaneeringu rakendamisega kaasnev mõju sotsiaal-majanduslikule keskkonnale 2/2 (L - lühiajaline, P - pikaajaline):

	Tootmine (sh. põllumajandus)		Teenused (sh. turismi teenused)		Ettevõtlus- keskkonna arengutingimused		Tööhõive		Inimeste tervis		Erinevate rahvastikugruppide sotsiaalsed vajadused, vara ja üldine heaolu		Kultuuri- pärandi säilimine	
	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P
Tegevus														
Väärtusliku põllumaa säilitamine	+2	+2	0	0	+1	+2	+2	+2	0	0	0	0	0	0
Metsamajandus	+1	+1	0	+1	0	+1	+1	+1	0	0	0	0	0	0
Maavarade kaevandamine (Pööravere)	+1	+1	0	0	0	+1	+1	+1	0	0	0	0	0	0
Ehitustegevus maatulundusmaal	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Miljööväärtuslike hoonestusalade säilitamine	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	0	0	+2	+2
Väärtuslike maastike säilitamine	0	0	0	+1	0	0	0	0	+1	+2	+1	+1	+2	+2
Rohelise võrgustiku säilitamine	0	0	0	+1	0	0	0	0	+1	+2	+1	+1	+1	+1
Kaitstavate loodusobjektide kaitse tagamine	0	0	0	+1	0	0	0	0	+1	+2	+1	+1	+1	+1
Kinnismälestiste säilitamine	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	+2	+2
Tehnovõrkude ja trasside uuendamine	+1	+1	0	0	0	+1	0	0	0	0	+1	+1	0	0
Puhke- ja virgestusalade kasutamine	0	0	+2	+2	0	0	0	0	+1	+2	+2	+2	0	0
Veekogude kallaste kaitse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Metsaküla laskeala arendamine ja kasutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 7. Üldplaneeringu rakendamisega kaasnev mõju tehiskeskkonnale 1/2 (L - lühiajaline, P - pikaajaline):

	Maakasutus		Infrastruktuur, infrastruktuurivõrgustike rekonstrueerimine ja rajamine		Liikumiskoridorid ja transport		Asustusstruktuur		Miljööväärtuslikud alad		Jäätme-majandus	
	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P
Tegevus												
Olemasoleva elumumaa kasutamine	+1	+1	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0
Uuselumualade arendamine	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	0	0
Olemasoleva äri- ja teenindusmaa kasutamine	+1	+1	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0
Planeeritava äri- ja teenindusmaa arendamine	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	0	0
Olemasoleva tootmismaa kasutamine	+1	+1	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0
Uute tootmismaade arendamine	?	?	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	0	0
Üldkasutatava hoone maa kasutamine	+1	+1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kergliikluskoridoride rajamine	+1	+1	+2	+2	+2	+2	0	0	0	0	0	0
Teede mustkatte alla viimine	+1	+1	+2	+2	+2	+2	0	0	0	0	0	0
Jäätmekäitluse korraldamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+2	+2
Kalmistute kasutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Põllumajanduslik tootmine	+2	+2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 8. Üldplaneeringu rakendamisega kaasnev mõju tehiskeskkonnale 2/2 (L - lühiajaline, P - pikaajaline):

	Maakasutus		Infrastruktuur, infrastruktuurivõrgustike rekonstrueerimine ja rajamine		Liikumiskoridorid ja transport		Asustusstruktuur		Miljööväärtuslikud alad		Jäätme-majandus	
	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P
Tegevus	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P	L	P
Väärtusliku põllumaa säilitamine	+2	+2	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0
Metsamajandus	+2	+2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maavarade kaevandamine (Pööravere)	0	-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ehitustegevus maatulundusmaal	?	?	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0
Miljööväärtuslike hoonestusalade säilitamine	+1	+1	0	0	0	0	+1	+2	+2	+2	0	0
Väärtuslike maastike säilitamine	+2	+2	0	0	0	0	+2	+2	0	0	0	0
Rohelise võrgustiku säilitamine	+2	+2	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0
Kaitstavate loodusobjektide kaitse tagamine	+2	+2	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0
Kinnismälestiste säilitamine	+1	+1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tehnovõrkude ja trasside uuendamine	0	0	+2	+2	0	0	0	0	0	0	+1	+1
Puhke- ja virgestusalade kasutamine	+1	+1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Veekogude kallaste kaitse	+1	+1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Metsaküla laskeala arendamine ja kasutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

8.3 Erinevate mõjude omavahelised seosed ning võimalik piiriülene keskkonnamõju

Üldplaneeringu elluviimisega kaasnevad erinevat tüüpi keskkonnamõjud. Uute alade kasutuselevõtuga ning uute hoonete ja rajatiste ehitamise ning olemasolevate hoonete olulise renoveerimisega kaasnevad vahetud ja lühiajalised negatiivsed keskkonnamõjud, mis on tingitud ehitustegevusest ja võimalikust tekkivast reostusohust pinnasele, mullastikule, pinna- ja põhjaveele, õhukvaliteedile ning inimeste tervisele ja elustikule. Pikajalised ja kaudsed mõjud tekivad alade pidevast ekspluateerimisest ja kasutamisest ning võimalikud negatiivsed mõjud keskkonnale ja piirkonna terviklikule arengule avalduvad aja möödudes. Kavandatava tegevuse elluviimisel on oluline ennetada ja vältida pöördumatute protsesside esilekutsumist ökosüsteemide toimimises.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimisel pöörati tähelepanu ka kumulatiivsetele ja sünergilistele mõjudele, st. üksikute mõjude koostoimel tekkiva sünergia tulemusel tekib mõjude oluline võimendumine ehk kumulatiivne efekt.

Kumulatiivsete ja sünergiliste mõjude aspekt on oluline järgnevates üldplaneeringuga käsitletavates valdkondades:

Mõju looduskeskkonnale – uute arendusalade määramine ja olemasolevate alade laiendamine toimub valdavalt loodusliku maastiku arvelt, mis vähendab loodusliku pinnase ja haljastuse osakaalu ning tingib kohatise vajaduse puude mahavõtmiseks, võsalõikuseks, maaparanduseks, kuivendamiseks. Üldplaneeringu elluviimisel on vajalik arvestada ka ümberkaudsete valdade planeerimistegevusega ning suuremat keskkonnoahtu tekitavate projektidega. Arendustegevusest võivad saada mõjutatud järgnevad keskkonnoaelemendid: välisõhk, pinna- ja põhjavesi, elustik (loomastik ja taimestik), muld, pinnased, kaitstavad loodusobjektid, roheline võrgustik ja metsad. Erinevate arendustegevuste negatiivsete mõjude summeerumisel võivad tekkida kahjustused looduskeskkonna elementidele ning reostus võib kanduda erinevaid kanaleid pidi edasi ning põhjustada pöördumatuid kahjustusi.

Üldplaneeringus seatud kitsendused ja tingimused pööravad tähelepanu loodusliku keskkonna säilitamisele ja mõjude ohjamisele, kuid võimalike keskkonnaprobleemide vältimiseks on oluline üldplaneeringu koostamisel järgida käesolevas aruandes väljapakutud leevendusmeetmeid. Suuremate arendusprojektide teostamisel on tarvilik teavitada naaberomavalitsusi ning ennetada võimalike mõjude esilekerkimist.

Mõju majanduslikule keskkonnale – teenindus- ja tootmismaade laiendamine ja uute alade reserveerimine loob eeldused majanduse arenguks, ettevõtluse elavnemiseks, uute ettevõtete tekkimiseks, teenuste mitmekesistamiseks ning tööhõive kasvuks, mis omakorda võimaldab inimeste elukvaliteedi tõusu ning uute inimeste ja ettevõtjate piirkonda saabumist. Seoses uute inimeste saabumisega ning jõukuse kasvuga tekib vajadus täiendavate elamispindade järele. Ettevõtluse elavnemise tulemusel suureneb majanduslik aktiivsus ning kasvab valla tulubaas ning suudetakse olla konkurentsivõimeline ja tagada omavalitsemise jätkusuutlikkus.

Mõju sotsiaalsele keskkonnale ja inimese tervisele – inimese tervisele ja sotsiaalsete vajaduste rahuldamisele avaldavad positiivset mõju uute atraktiivsete elamualade reserveerimine, puhke- ja virgestusalade ning roheliste puhkealade planeerimine, matkaradade rajamine, ühiskondlike objektide korrastamine, looduslike haljasalade säilitamine ning infrastruktuuride ja kommunikatsioonide arendamine. Väljatoodud tegevuste kumulatiivse mõju efekt (alade võrgustik) on kõrgem kui üksikute tegevuste positiivne mõju eraldi. Nimetatud tegurite koosmõjul kujuneb elamisväärne ja kõrgekvaliteediline elukeskkond, kusjuures olulist rolli heaolu kasvu saavutamisel mängivad ka ökoloogiliselt puhas keskkond (puhas õhk ja vesi) ja toimiv majanduselu.

Võimalikku piiriülest keskkonnamõju Kaisma valla üldplaneeringu elluviimisega ei kaasne, kuna üldplaneeringu elluviimisega määratakse ära maakasutuse üldpõhimõtted ning seatakse tingimused ehitus- ja arendustegevuseks, mis hoiavad võimalikud ulatuslikud mõjud ohjes. Samuti pole Kaisma valda planeeritud ulatuslikku tööstust ning tootmistegevust, mis võiks piiriülest mõju tekitada.

9. Ülevaade raskustest, mis ilmnesid aruande koostamisel

Suuremaid raskusi keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamisel ei esinenud. Võimalikud erimeelsused lahendati koostöös vallavalitsusega.

Üheks nõrkuseks võib pidada kohalike elanike vähest huvi planeeringuprotsessi vastu (eelkõige avalikel aruteludel osalemine).

10. Strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneva keskkonnamõju seireks kavandatud meetmed ja indikaatorid

Kaisma valla üldplaneeringu elluviimisega kaasneva keskkonnamõju seiret teostab Kaisma vallavalitsus. Seire on vajalik, et olla kindel leevendusmeetmete efektiivsuses ning võimalike mõjude esilekerkimisel olla valmis nende likvideerimiseks, vältides olulisi negatiivseid mõjusid.

Valla suurust ja tulubaasi arvestades ei ole igaaastaste ja majanduslikult kulukate uuringute läbiviimine vallavalitsusele jõukohane ega hädavajalik. Vallavalitsus kohaliku võimu kandjana peab olema kursis vallas toimuvaga ja omama teavet sellest, kuidas on kohalikud elanikud rahul elukvaliteediga. Üheks oluliseks indikaatoriks on vallaelanike asjakohased pöördumised, arvamused, seisukohad, ettepanekud ja kaebused. Tõsiselt saab võtta ainult adekvaatseid, mitte emotsionaalseid ja põhjendatud ning kirjalikult esitatud märkusi.

Olulisim on hilisem järelevalve detailplaneeringute koostamise üle (sh. leevendusmeetmete rakendamine). Võimalike arendusprojektide koostamisel tuleb täita õigusaktidega sätestatud nõudeid ning viia läbi ehituslikku järelevalvet. Samuti tuleb tagada maastikuhooldus ning metsamajanduskavade täitmise järelevalve.

Vallavalitsusel on oluline suhelda teiste asutuste, organisatsioonidega ja naaberomavalitsustega (sh. Keskkonnaministeerium ja allasutused, maavalitsus, Muinsuskaitseamet, Tervisekaitsetalitus jne.) ning hoida end kursis nende poolt teostatavate uuringute ja analüüsidega valla territooriumil ja selle lähiümbruses, mis võivad viidata võimalikele hälvetele ning ohtudele negatiivse keskkonnamõju tekkeks.

Tabel 9. Väljapakutavad indikaatorid keskkonnaseire korraldamiseks, mida on võimalusel soovitatav kasutada.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise valdkond ja keskkonnaelemendid	Võimalik keskkonnamõju	Indikaatorid
1) Looduskeskkond		
Õhukvaliteet	Saasteainete emissiooni kasv ning õhukvaliteedi halvenemine.	Välisõhu saastelubade arv.
		Liikluskoormuste muutused teedel.
		Majapidamiste arv (küttekolded).
Pinnavesi	Veekogude veekvaliteedi halvenemine.	Analüüsid loodusesse juhitava heitvee kvaliteedinõuetele vastavusest.
		Ühiskanalisatsiooniga ühendatud majapidamiste arv.
		Reoveepuhastitesse kogutav reovee osakaal ja üldhulk.
Põhjaveevarud ja – kvaliteet	Põhjavee kvaliteedi halvenemine ja	Joogivee analüüsid puurkaevudest.

	ületarbimine.	Veevõtu maht.
		Vee erikasutuslubade arv.
Roheline võrgustik (kohalik maakonnatasand ning riiklik tasand)	Rohelise võrgustiku pindala vähenemine.	Rohelise võrgustiku pindala.
Looduslikud maastikud (metsad, sood ja rabad, Suurjärve maastikud)	Looduslike maastike hävinemine seoses ehitustegevusega.	Looduslike maastike pindala.
		Looduslike maastike püsiv liigiline koosseis.
Bioloogiline mitmekesisus ja populatsioonid (taimestik ja loomastik)	Mitmekesisuse vähenemine ja elupaikade kadumine seoses arendustegevusega.	Loodusliku pinnase osakaal inimtegevusest mõjutatud aladel.
		Vääriselupaikade arv.
		Liigirikkuse muutused.
Natura 2000 alad	Reostuse levik Natura 2000 aladele.	Natura 2000 alade pindala.
		Liikide arvukus.
Kaitsealuste liikide kasvukohad ning vääriselupaigad	Vääriselupaikade kahjustumine.	Vääriselupaikade pindala.
Kaitsealused looduse üksikobjektid	Üksikobjektide kahjustumine.	Üksikobjektide arv.
		Objektide hinnanguline seisukord.
Pärandmaastikud (sh. poollooduslikud kooslused, väärtuslikud põllumaad)	Poollooduslike maastike ja väärtuslike põllumaade pindala vähenemine.	Poollooduslike koosluste pindala.
		Väärtuslike põllumaade pindala.
		Muutused põllumaade boniteedipunktides.
Muld ja pinnased	Pinnasereostus ning mullaviljakuse langus.	Loodusliku pinnase osakaal inimtegevusest mõjutatud aladel.
Maardlate paiknemine ja kasutuselevõtt/kasutamine (kruus, turvas, dolomiit)	Maavarade ammendumine ja ületarbimine.	Kaevandamise mahud.
		Maavarade ladestute mahud.

KSH valdkond ja keskkonnaelemendid	Võimalik keskkonnamõju	Indikaatorid
2) Sotsiaal-majanduslik keskkond		
Tootmine (sh. põllumajandus)	Muutused tootmisintensiivsuses ning põllumajandustootmise rolli vähenemine.	Toodangu maht.
		Tootmises töötavate inimeste arv.
		Tööhõive maht põllumajanduses.
Teenused (sh. turismiteenused)	Teenuste kättesaadavuse halvenemine, turismiteenuste kvaliteedi langus.	Teenusepakkujate arv.
		Turismiteenusepakkujate arv.
		Vallaelanike rahulolu.
		Valda külastavate turistide arv.
Ettevõtluskeskkonna	Ettevõtete arvu ja majandusnäitajate	Maksulaekumise muutused.
		Ettevõtete arv.

arengutingimused	muutused.	Ettevõtlustoetuste maht.
Tööhõive	Muutused tööhõive tasemes.	Töötajate hulk.
		Tööealise elanikkonna hulk.
		Töötute hulk.
		Erinevates sektorites töötavate tööliste osakaalud.
Inimeste tervis	Elanikkonna tervisliku seisundi halvenemine.	Elanikkonna rahulolu keskkonnaseisundiga.
		Haigusjuhtumite arv.
		Elamute ja ühiskasutusega hoonete kaugus maanteest ja teistest müra allikatest.
Erinevate rahvastikugruppide sotsiaalsed vajadused, vara ja üldine heaolu	Elukvaliteedi langus (sh. kinnivara väärtuse langus) ning avalike teenuste kättesaadavuse halvenemine.	Elanikkonna rahulolu elukvaliteediga.
		Sotsiaalsete tugiteenuste nimekiri.
		Kuritegude arv.
		Kinnisvara tehingute keskmine maht.
Kultuuripärandi säilimine	Väärtuslike maastike ja kultuuripärandi kahjustumine.	Elanikkonna hinnangud kultuuripärandi säilitamisele.
		Kaitsealuste väärtuslike maastike säilimine.
		Kultuuri- ja ajaloo väärtusega objektide korrastamise maht.

KSH valdkond ja keskkonnamõju	Võimalik keskkonnamõju	Indikaatorid
3) Tehiskeskond		
Maakasutus (erinevate maakasutustüüpide ruumiline paiknemine, võimalike tiheasustusalade planeerimine ning Pärnu ja Vändra kui oluliste keskuste mõju)	Olulised keskkonda kahjustavad muutused maakasutuses.	Looduslike alade pindala.
		Inimtegevusest mõjutatud alade pindala.
		Muudatused maakatastris sihtotstarvete osas.
Infrastruktuur, infrastruktuurivõrgustike rekonstrueerimine ja rajamine (kergliikluskoridoride rajamine ning teede laiendamine ja asfalteerimine)	Infrastruktuuride olukorra halvenemine.	Tehnovõrkude ja trasside uuendamise ja renoveerimise maht.
		Uute kommunikatsioonide rajamise maht.
		Kergliiklusteede pikkus.
		Teede mustkatte alla viimise maht.
Liikumiskoridorid ja transport	Teede kvaliteedi langus ja ligipääsetavuse halvenemine.	Teede (sh. kergliiklus) kogupikkus.
		Mustkattega teede osakaal.
		Teede renoveerimise maht.
		Uute teede rajamise maht.

Asustusstruktuur	Asustusstruktuuri muutused ja keskkonda mittesobivate objektide rahamine.	Hoonete arvu muutused ning elanikepoolne tagasiside.
Miljööväärtuslikud alad	Alade kadumine ning väärtuse langus.	Miljööalade pindala ja renoveerimise maht.
Jäätmemajandus	Omalooodud prügilate ja jääkreostuse tekkimine.	Ladustatud jäätmete maht.
		Jääkreostusobjektide arv.
		Omalooodud prügilate arv.

Valla arengu sihipäraseks korraldamiseks ja pidevalt muutuste ja arenguvajadustega kursisolemiseks on oluline järjepidev ja korrastatud seireinformatsiooni kogumine. Vallavalitsus peaks infot koguma perioodiliselt ning salvestama süstemaatiliselt, et oleks võimalik andmeid aastate lõikes võrrelda. Oluliste seirenäitajate kõikumiste korral või kahtluste tekkimisel tuleb teostada täiendav kontroll ning rakendada vajalikud leevendusmeetmed negatiivsete keskkonnamõjude vältimiseks.

Lisa 1 – Keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine

KAISMA VALLAVOLIKOGU

ÄRAKIRI

OTSUS

Kaisma

Üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju
strateegilise hindamise algatamine

17. oktoober 2006 nr 21

Juhindudes Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse paragrahv 22 lõige 1 punktist 31, Planeerimisseaduse paragrahv 10 lõikest 4 ja „Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse paragrahv 35 lõikest 1 ning Kaisma Vallavolikogu 16.08.2005.a. määrusest nr 11 „Kaisma valla 2006.aasta eelarve koostamise prioriteetide kinnitamine”

Kaisma Vallavolikogu o t s u s t a b:

1. Algatada Kaisma valla üldplaneeringu koostamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine.
2. Anda vallavanem Andres Metsojale volitused üldplaneeringu koostamiseks ja keskkonnamõju strateegiliseks hindamise korraldamiseks vajalike lepingute sõlmimiseks.
3. Otsus jõustub teatavastegemisest.

Selma Ustav
Volikogu esimees

Lisa 2 – Keskkonnamõju strateegilise hindamise programm

Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programm

EELNÕU

Töö teostaja:

Miracon Grupp OÜ
Leegi 9, 50109 Tartu
Tel. +372 53 446 215
info@miracongrupp.ee
www.miracongrupp.ee

Kaisma 2007

1. Keskkonnamõju strateegilise hindamise objekt ja ulatus

Kaisma valla üldplaneering (strateegiline planeerimisdokument), mis koostatakse Kaisma valla haldusterritooriumile, määratleb Kaisma valla arengusuundade ruumilised lahendused. Kaisma valla üldplaneering koostatakse Kaisma Vallavalitsuse koostöös A&L Management Eesti AS ja Miracon Grupp OÜ konsultantidega.

Kaisma vald asub Pärnumaa põhjaosas 184 km² maa-alal. Valla keskus asub 60 km kaugusel maakonnakeskusest Pärnust ning 12 km kaugusel Järvakandist. Vallas elab 2007. aasta alguse seisuga 572 inimest.

Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise korraldaja on Kaisma Vallavalitsus.

Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH) algatati Kaisma vallavolikogu otsusega nr. 21 (17. oktoober 2006). Otsus kehtestati juhindudes „Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse” § 22 lõige 1 punktist 31, „Planeerimiseaduse” § 10 lõikest 4 ja „Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse” § 35 lõikest 1 ning Kaisma Vallavolikogu 16. 08. 2005. a. määrusest nr. 11 „Kaisma valla 2006. aasta eelarve koostamise prioriteetide kinnitamine”.

Keskkonnamõju strateegiline hindamine koostatakse üldplaneeringuga määratletud alale ehk Kaisma valla haldusterritooriumile.

2. Strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju, sealhulgas mõju inimese tervisele, piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkus ja võimalik mõju Natura 2000 võrgustiku alale.

Kaisma valla üldplaneering koostatakse vastavalt „Planeerimiseaduse” § 8 lõikele 3, mis määratleb üldplaneeringu eesmärgid. KSH käigus vaadeldakse mõjusid keskkonnale (looduskeskkonnale, sotsiaal-majanduslikule keskkonnale, tehiskeskkonnale), et tagada üldplaneeringust tulenevate võimalike mõjude arvestamine üldplaneeringu koostamisel. Tulenevalt üldplaneeringuga haaratud territooriumi spetsiifikast on vajalik järgmiste keskkonnaelementide käsitlemine:

1. Mõju looduskeskkonnale tuleb analüüsida järgmiste elementide kaupa:

- ⇒ Õhukvaliteet
- ⇒ Pinnavesi
- ⇒ Põhjaveevarud ja -kvaliteet
- ⇒ Roheline võrgustik (kohalik maakonnatasand ning riiklik tasand)
- ⇒ Looduslikud maastikud (metsad, sood ja rabad, Suurjärve maastikud)
- ⇒ Bioloogiline mitmekesisus ja populatsioonid (taimestik ja loomastik)
- ⇒ Natura 2000 alad
- ⇒ Kaitsealuste liikide kasvukohad ning vääriselupaigad
- ⇒ Kaitsealused looduse üksikobjektid

- ⇒ Pärandmaastikud (sh. poollooduslikud kooslused, väärtuslikud põllumaad)
- ⇒ Muld ja pinnased
- ⇒ Maardlate paiknemine ja kasutuselevõtt/kasutamine (kruus, turvas, dolomiit)

2. Mõju tehiskeskkonnale analüüsitakse järgmiste elementide kaupa:

- ⇒ Maakasutus (erinevate maakasutustüüpide ruumiline paiknemine, võimalike tiheasustusalade planeerimine ning Pärnu ja Vändra kui oluliste keskuste mõju)
- ⇒ Infrastruktuur, infrastruktuurivõrgustike rekonstrueerimine ja rajamine (kergliikluskoridoride rajamine ning teede laiendamine ja asfalteerimine)
- ⇒ Liikumiskoridorid ja transport
- ⇒ Asustusstruktuur
- ⇒ Miljööväärtuslikud alad
- ⇒ Jäätmemajandus

3. Mõju sotsiaal-majanduslikule keskkonnale analüüsitakse järgmiste elementide kaupa:

- ⇒ Tootmine (sh. põllumajandus)
- ⇒ Teenused (sh. turismiteenused)
- ⇒ Ettevõtluskeskkonna arengutingimused
- ⇒ Tööhõive
- ⇒ Inimeste tervis
- ⇒ Erinevate rahvastikugruppide sotsiaalsed vajadused, vara ja üldine heaolu
- ⇒ Kultuuripärandi säilimine

Riigipiiriülest keskkonnamõju Kaisma valla üldplaneeringu koostamise ja kehtestamisega ei kaasne. Valla- ning maakonnapiire ületava keskkonnamõju võimalikkust arvestatakse Kaisma valla üldplaneeringu ning KSH koostamisel. „Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusega” määratletud olulise keskkonnamõjuga tegevusi planeeringu elluviimisega ei kaasne.

Kaisma valla üldplaneeringuga on võetud suund Kaisma valla meeldivaks ja looduslähedaseks elamispiirkonnaks kujundamisele, kus elamuehituses võetakse suund ühepereelamutele. KSH käigus analüüsitakse reserveeritud elamumaade paiknemist. KSH käigus hinnatakse uute elamumaade ja võimalike uute inimeste piirkonda saabumisega kaasnevaid mõjusid ülalnimetatud kolme keskkonna võtmes ning pakutakse välja sobivad leevendusmeetmed mõjude ohjamiseks ning hilisemate seiremeetmete rakendamiseks.

Teiseks oluliseks teemaks Kaisma valla üldplaneeringu koostamisel on uute tööstus- ja teenindusalade kasutuselevõttuga kaasnevad mõjud. Uute alade kasutuselevõtt põhjustab eeldatavalt töökohtade arvu mõõduka kasvu, mis mõjutab valla elanike tööhõivet ning sissetulekuid ning põhjustab uute inimeste piirkonda saabumist.

Kolmandaks peamiseks teemaks on valla üldplaneeringuga reserveeritavate turismi- ja puhkemajanduse tarbeks reserveeritud maade (sh. suuremat potentsiaali omavad järveäärsed alad) kasutamise kaasnevad mõjud.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimisel:

- ⇒ kirjeldatakse üldplaneeringuga kavandatavaid tegevusi ja võrreldakse võimalikke alternatiivseid lahendusi;
- ⇒ hinnatakse üldplaneeringuga kavandatavate tegevustega kaasnevaid võimalikke keskkonnamõjusid ülalnimetatud keskkondade ja elementide võtmes ning määratletakse mõju ulatus;
- ⇒ vaadeldakse piirkonna hetkeolukorra maakasutusest tulenevaid probleeme;
- ⇒ analüüsitakse üldplaneeringuga kavandatavate tegevuste vastavust kõrgema arendusdokumentatsiooniga ning õigusaktidega;
- ⇒ pakutakse välja leevendusmeetmeid võimalike mõjude ohjamiseks ning hilisemate seiremeetmete rakendamiseks.

3. Keskkonnamõju strateegilise hindamise metoodika

KSH läbiviimisel arvestatakse Euroopa Liidu poolt välja antud ruumilise arendusdokumentatsiooniga: Euroopa Ruumilise Arengu Perspektiiv (European Spatial Development Perspective), "Visioonid ja Strateegiad Läänemere regioonis 2010" ("Visions and Strategies around the Baltic 2010/ VASAB 2010"), Natura 2000 võrgustikku reguleerivad direktiivid (linnudirektiivil, direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta; loodusdirektiivil (direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ja loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta).

Lisaks võetakse arvesse Eesti Vabariigis kehtivaid planeeringuid ning arengudokumente: Üleriigiline planeering „Eesti 2010”; „Säästev Eesti 21”; Pärnu maakonnaplaneering, Pärnumaa maakonnaplaneeringu teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” (sh. „Pärnumaa väärtuslikud maastikud” ja Pärnumaa roheline võrgustik”), Matsalu alamvesikonna veemajanduskava, Pärnu alamvesikonna veemajanduskava, Pärnu maakonna jäätmekava ja Kaisma valla arengukava 2007-2010.

KSH protsessi läbiviimist korraldatakse vastavalt Eesti Vabariigi õigusaktidele.

KSH käigus püstitatakse KSH eesmärgid, prognoositakse ja hinnatakse Kaisma valla üldplaneeringu kehtestamisega kaasnevad keskkonnamõjud, selgitatakse välja alternatiivsed planeeringulahendused, kirjeldatakse, hinnatakse ning võrreldakse alternatiive ning koostatakse KSH aruanne vastavalt „Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele”.

Alternatiivide võrdlemist ning võimalike keskkonnamõjude hindamist korraldatakse ekspertrühma koostöös, kus ekspertrühma koondhinnang selgitatakse välja hindamismaatriksite analüüsi kaudu. Keskkonnamõjude olulisust hinnatakse järgneva hindamisskaala alusel:

- „+ 2” – tugev positiivne mõju
- „+1” – nõrk positiivne mõju
- „0” – mõju puudub
- „-1” – nõrk negatiivne mõju
- „- 2” – tugev negatiivne mõju
- „?” – mõju olulisust pole võimalik määrata

4. Isikud ja asutused, keda strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatud tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle strateegilise planeerimisdokumendi vastu

Isikud ja asutused, keda strateegiline planeerimisdokumendi alusel kavandatud tegevus võib mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi planeerimisdokumendi vastu on välja toodud alljärgnevas tabelis.

ISIK VÕI ASUTUS	HUVI JA MÕJU
Kaisma Vallavalitsus	Kohalike avalike huvide kaitsja ning üldplaneeringu koostamise korraldaja.
Kaisma Vallavolikogu	KSH algataja, otsustaja ja üldplaneeringu kehtestaja.
Valla elanikud, maaomanikud ja ettevõtjad	On huvitatud kõrgekvaliteedilisest elukeskkonnast.
Laiem avalikkus	Erinevad võimalikud huvid ja mõjud.
Pärnu Maavalitsus	Üldplaneeringu järelevalvaja.
Pärnumaa Keskkonnateenistus	KSH järelevalvaja.
Riikliku Looduskaitsekeskuse Pärnu-Viljandi regioon	Looduskaitse praktiline korraldaja ja looduskaitset puudutavate otsuste osas arvamuse andmine.
Sotsiaalministeerium (Pärnu Tervisekaitsetalitus)	Teostab riiklikku järelevalvet.
Kultuuriministeerium (Muinsuskaitseamet)	Muinsuskaitsetöö korraldamine ja järelevalve teostamine.
Riigimetsa Majandamise Keskus (Vändra ja Kärü metskonnad)	Metsamajanduslikud küsimused.
Maanteeamet (Pärnu Teedevalitsus)	Teede hoiu korraldamine ja järelevalve.
Maa-amet	Maakatastri pidamine.
Eesti Keskkonnaühenduste Koda	Laiema avalikkuse huvide kaitsja.

Huvitatud isikute ning asutuste teavitamine KSH programmi osas toimub vastavalt „Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse” § 37 lg 1.

5. Keskkonnamõju strateegilise hindamise ja selle tulemuste avalikustamise ajakava, mis tuleneb strateegilise planeerimisdokumendi koostamise ajakavast

Keskkonnamõju strateegilise hindamise ja selle tulemuste avalikustamise prognoositav ajakava, mis tuleneb strateegilise planeerimisdokumendi koostamise ajakavast, on esitatud alljärgnevas tabelis.

KSH ETAPP	AEG
KSH algatamine	17. oktoober 2006
KSH programmi koostamine	aprill 2007
Seisukohtade küsimine KSH programmi kohta vastavatelt isikutelt ja asutustelt	mai 2007
KSH programmi avalik väljapanek ja avalik	Avalik väljapanek 31. mai – 13. juuni

arutelu	2007, avalik arutelu 15. juuni 2007
KSH programmi heakskiitmine Pärnumaa Keskkonnateenistuse poolt	18. juuni – 01. juuli 2007
KSH aruande koostamine	juuli-august 2007
KSH aruande avalik väljapanek ja avalik arutelu	september 2007 (21 päeva)
KSH aruande heakskiitmine Pärnumaa Keskkonnateenistuse poolt	oktoober 2007 (kuni 30 päeva)

Koostatud ajakava võib muutuda ettenägematute takistuste ilmnemisel.

6. Programmi koostanud eksperdi ja strateegilise planeerimisdokumendi koostaja andmed

Strateegilise planeerimisdokumendi koostaja: Kaisma valla üldplaneeringut koostab Kaisma Vallavalitsus koostöös Kaisma valla elanikega ja A&L Management Eesti AS ning Miracon Grupp OÜ konsultantidega.

Üldplaneeringu koostamisega tegeles töögrupp koosseisus:

Andres Metsoja – Kaisma vallavanem

Margus Pikkor – Abivallavanem

Selma Ustav – Kaisma Vallavolikogu esimees

Ülo Kannelmäe – A&L Management Eesti AS juhataja

Sven Aadla – A&L Management Eesti AS vanemkonsultant

Mihkel Meidla – Miracon Grupp OÜ konsultant

Raido Roop – Miracon Grupp OÜ konsultant

Kontaktid:

Kaisma Vallavalitsus, Kaisma vald, Pärnumaa, 87401 Telefon: 44 93 449 Faks: 44 93 449 E-mail: info@kaisma.ee Koduleht: www.kaisma.ee	A&L Management Eesti AS , Laki 11 E, 12915 Tallinn Telefon: (372) 6 562 330 E-mail: alm@almanagement.ee Koduleht: www.almanagement.ee
---	--

Üldplaneeringu kehtestaja: Üldplaneeringu kehtestab Kaisma Vallavolikogu.

KSH programmi koostaja ja KSH teostaja: KSH viib läbi Miracon Grupp OÜ.

KSH töörühma koosseis on järgmine:

Mihkel Meidla – KSH töörühma juht

Aivar Roop – Miracon Grupp OÜ keskkonnaspetsialist

Raido Roop – Miracon Grupp OÜ keskkonnaspetsialist

KSH töörühma juht Mihkel Meidla omab KSH läbiviimise õigust (vastavalt „Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus” §34 lg 3) kuna:

- ⇒ On omandanud kõrghariduse geograafias Tartu Ülikooli Geograafia Instituudis ning läbinud järgnevad ainekursused: keskkonna- ja sotsiaalse mõju hindamine (80 h), planeerimise alused (80 h), kohaliku ja

regionaalse arengu planeerimine (80 h), arengustrateegia koostamise praktikum (120 h).

- ⇒ Omab kaheaastast juhtimiskogemust ning on osalenud mitmetes ruumilise planeerimise alastes projektides (sh. Oru, Järvakandi valdade üldplaneeringute KSH).
- ⇒ KSH ekspert tunneb keskkonnamõju strateegilise hindamise põhimõtteid, protseduuri ning hindamisega seotud õigusakte.

Kontakt:

Miracon Grupp OÜ

Leegi 9, 50109, Tartu

Telefon: +372 53 446 215

E-mail: info@miracongrupp.ee

www.miracongrupp.ee

7. Projektiga seotud olevate pädevate asutuste seisukohad

Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi koostamisel peab programmi sisu osas seisukohta küsima olenevalt strateegilise planeerimisdokumendi iseloomust vähemalt Sotsiaalministeeriumilt, Kultuuriministeeriumilt, Keskkonnaministeeriumilt, keskkonnateenistusel või kohaliku omavalitsuse organilt vastavalt „Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus” § 36.

Käesoleva KSH raames küsitakse seisukohad Pärnumaa Keskkonnateenistuselt, Pärnu Maavalitsuselt, Riiklikult Looduskaitsekeskuselt (Pärnu-Viljandi regioon), Sotsiaalministeeriumi Pärnu Tervisekaitsetalitsuselt, Kultuuriministeeriumi Muinsuskaitseametilt, Riigimetsa Majandamise Keskuse Vändra ja Kärü metskondadelt, Maanteeameti Pärnu Teedevalitsuselt ning Maa-ametilt.

Seisukohad lisatakse programmi lisadesse ning ettepanekute alusel täiendatakse KSH programmi.

KSH programmi avalikustamise alguseks (30.05.07) esitas oma seisukoha KSH programmi kohta Riikliku Looduskaitsekeskuse Pärnu-Viljandi regioon. LKK Pärnu-Viljandi regioon tegi järgnevad ettepanekud:

- ⇒ lisada looduskeskkonna analüüsivate mõjuvaldkondade hulka rohevõrgustik nii kohalikul maakonnatasandil (koostöös naaberomavalitsustega) kui ka riiklikul tasandil;
- ⇒ lisada looduskeskkonna analüüsivate mõjuvaldkondade hulka pärandmaastikud, sh. poollooduslikud kooslused, väärtuslikud põllumaad jms.

Nimetatud ettepanekutega on KSH programmi koostamisel arvestatud ning muudatused programmi sisse viidud (pt. 2).

Pärnumaa Keskkonnateenistus (05.06.2007), vaadanud läbi KSH programmi eelnõu, esitas järgnevad ettepanekud ja seisukohad:

- ⇒ pt. 3 (keskkonnamõju strateegilise hindamise meetodika) – lisaks nimetatud kavadele tuleks KSH koostamisel arvesse võtta Matsalu alamvesikonna veemajanduskava, Pärnu alamvesikonna

veemajanduskava, Pärnu maakonnaplaneeringut ja Pärnu maakonna jäätmekava;

- ⇒ pt. 4 (isikud ja asutused, keda kavandatud tegevus võib eeldatavalt mõjutada) – lisada nimekirja juurde Sotsiaalministeerium (Pärnu Tervisekaitsetalitus), Kultuuriministeerium (Muinsuskaitseamet), Riigimetsa Majandamise Keskus (Vändra metskond), Maanteeamet (Pärnu Teedevalitsus) ning Maa-amet.

Nimetatud ettepanekutega on KSH programmi koostamisel arvestatud ning muudatused programmi sisse viidud (pt. 3 ja pt. 4).

RMK Vändra metskond (08.06.2007) KSH programmi osas ettepanekuid ei teinud, kuid esitas omapoolsed muudatusettepanekud Kaisma valla üldplaneeringu eskiislahendusele (ettepanekuid kaalutakse üldplaneeringu koostamisel).

KSH programmi koostasid:

Mihkel Meidla Miracon Grupp OÜ Leegi 9, 50109, Tartu Telefon: +372 53 446 215 E-mail: mihkel@miracongrupp.ee	Raido Roop Miracon Grupp OÜ Leegi 9, 50109, Tartu Telefon: +372 53 300 228 E-mail: raido@miracongrupp.ee
--	--

**Riiklik
Looduskaitsekeskus**

PÄRNU-VILJANDI REGIOON

Hr. Margus Pikkor
Kaisma Vallavalitsus
Kaisma vald
87401
Pärnumaa

Teie: 10.05.2007.a/ 7-1.1/575
Meie: 24.05.2007.a./ PV 5.7-1/280-2

LKK Pärnu-Viljandi regiooni arvamus Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta

Teeme ettepaneku lisada analüüsitava looduskeskkonna mõjuvaldkondade hulka ka:

- rohevõrgustik nii kohalikul maakonnatasandil (koostöös naaberomavalitsustega) kui ka riiklikul tasandil;
- pärandmaastikud, sh poollooduslikud kooslused, väärtuslikud põllumaad jms.

Ülejäänud osas peame keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi asjakohaseks ja otstarbekaks.

Lisaks teavitame, et SA KIK projekti "Taarikõnnu ja Kaisma soode haudelinnustiku inventeerimine" käigus kaardistati projekti nimes nimetatud kaitsealade linnustik, inventeerimise lõpparuanne on koostamisel ning inventuuride käigus kogutud andmeid saab kasutada üldplaneeringu koostamisel ja selle mõjude strateegilisel hindamisel.

Agu Leivits
LKK Pärnu-Viljandi regiooni
Direktori asetäitja

Info: Murel Merivee, 4451764

RIIKLIK LOODUSKAITSEKESKUS

Narva mnt 7a, 15172 Tallinn reg kood 70007848 | Tel: 627 2193 | Faks: 627 2182 | info@lk.ee | www.lk.ee
Pärnu-Viljandi regioon Vana-Järve, Tali side, 86107 PÄRNUMAA | Tel: 445 1760 | Faks: 445 1761 | parnu-viljandi@lk.ee

KESKKONNAMINISTEERIUM
Pärnumaa Keskkonnateenistus

Hr Margus Pikkor
Kaisma Vallavalitsus
Kaisma küla
87401 KAISMA VALD

Teie 10.05.2007 nr. 7-1.1/575

Meie 05.06.2007 nr. 38-3-1/26544-2

Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programm

Vaadanud läbi Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) programmi eelnõu, esitab Pärnumaa keskkonnateenistus järgmised ettepanekud ja seisukohad programmi kohta:

Ptk 3 (keskkonnamõju strateegilise hindamise metoodika) - lisaks nimetatud kavadele tuleks KSH koostamisel arvesse võtta Matsalu alamvesikonna veemajanduskava, Pärnu alamvesikonna veemajanduskava, Pärnu maakonnaplaneeringut ja Pärnu maakonna jäätmekava.

Ptk 4 (isikud ja asutused, keda kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada) – lisada nimekirja juurde Sotsiaalministeerium (Pärnu Tervisekaitsetalitus), Kultuuriministeerium (Muinsuskaitseamet), Riigimetsa Majandamise Keskus (Vändra metskond), Maanteeamet (Pärnu Teedevalitsus) ning Maa-Amet.

Lugupidamisega

Toomas Kalda
Keskkonnakorralduse spetsialist juhataja ülesannetes

Narva mnt 7a
15172 Tallinn
Reg nr 70001231

telefon 447 7388
faks 447 7399
kkt@parnu.envir.ee

Postiaadress:
Paul Kerese 4
80010 PÄRNU

RMK Vändra metskond
Registrikood 70004459

Allikõnnu küla
Vändra vald
87604 Pärnu maakond

Tel 676 7255
Faks 676 7254
vandra@rmk.ee
www.rmk.ee

Kaisma Vallavalitsus
Kaisma küla
Kaisma vald
87401 Pärnumaa

Teie: 07.06.2007 nr 7-1.1/772
Meie: 08.06.2007 nr 3-1.1/34

RMK Vändra metskonna poolsed täiendused "Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmile"

1. 3.1.1 Detailplaneeringu kohustusega alad, kus detailplaneeringu koostamine Planeerimisseaduse § 3 lg 2 nimetatud juhtudel on kohustuslik: on Tootsi turbatootmiskompleks - Võiks sõnastada Tootsi turbatootmishoonete kompleks. Turbatootmiskompleks haarab endasse ka turbatootmisvälju.

2. 3.1.2 Detailplaneeringu kohustusega juhud
..... uute teede rajamisel
Uute metsateede rajamine võiks olla määratud valla poolt projekteerimise lähteülesandega (Pean silmas tulevast Tootsi Suursoo metsaparanduse objekti).

3. 3.2.3 Roheline võrgustik, looduse kaitsealad ja looduse hoiualad
Kaisma vallas olevad Natura 2000 alad on järgmised:
Ämmamägi Tootsi Suursoos.

4. 5.14 Riigikaitsemaa (RR) Metsaküla
Laskeala - Tootsi Suursoos asuv laskeala peaks arvestama peale riigikaitsealadele huvidele ka teiste laskurite huve. Eelkõige Pärnumaa Jahimeeste Liidu huve. Laskevälja tuleks välja ehitada komplekselt kaasates Pärnumaa Maavalitsuse, kui maakonna huvide eest seisja. Nimetatud ala on ainuke ala Pärnumaal, kus on tulevikus võimalik harrastada käsituli relvadest laskmist.

5. 5.11 Vee-ala (V)
Are jõgi - Selgesõnaliselt tuleks välja üelda, et Are jõge (Kaisma valla osas tegelikult magistraalkraav - maaparanduse eelvool) on lubatud Tootsi Suursoo osas rekonstrueerida. Ilma Are jõe (magistraalkraavi) korrastamiseta pole võimalik Tootsi Suursoo ammendatud turbaväljadel metsa kasvatada ja Metsaküla Laskevälja nõuetekohaselt välja arendada.

Lugupidamisega

Jaak Kägu
Metsaülem

Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalik arutelu.

Toimumise koht: Kaisma Kultuurimaja
Toimumise aeg: 15.juuni 2007 Algas kell 16:00
Arutelul osalejad: osalejate nimekiri lisatud
Protokollis: Margus Pikkor

PÄEVAKORD:

1. Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalik arutelu.

Päevakorrapunkt 1.

Programmi koostanud o/ü Miracon Grupp'i esindaja Mihkel Meidla tutvustas keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi.

Toimub arutelu koostatud programmi üle.

Arutelu käigus ei esitata täiendavaid ettepanekuid ja parandusi programmi muutmiseks.

Koosolek lõppes kell 16.50

Protokollija:

Margus Pikkor

Kaisma valla üldplaneeringu
keskkonnamõju strateegilise hindamise
programmi avalik arutelu.

15. juuni 2007, 16:00
Kaisma Kultuurimaja

Nimi	amet	allkiri
Raido Rõõp	Miracon Grupp OÜ	
Selma Mustar	Kaismas valla valikogu	S. Mustar
Mihkel Heidla	M6 OÜ	
Yorgus Pikkor	Kaisma V	
Andres Kõrre	Kaisma Vallavanem	
Sille Lehtmaa	Kaisma Kultuurimaja	
Rut Tüchler	Kaisma vallavalitsus	R. Tüchler
Reena Rimmel	Kaisma V	
Kairi Lihve	Kaisma	K. Lihve

15. juuni 2007.

Lisa 3 – Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmise korraldus

KESKKONNAMINISTEERIUM
Pärnumaa Keskkonnateenistus

Hr Margus Pikkor
Kaisma Vallavalitsus
Kaisma küla
87401 Pärnumaa

Teie 18.06.2007 nr 7-1.1/830

Meie 21.06.2007 nr 38-12-1/31957 Z

Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programm.

Saadame Teile Pärnumaa keskkonnateenistuse korralduse nr 38-1-3/1313

Lugupidamisega

Toomas Kalda
Keskkonnakorralduse spetsialist juhataja ülesannetes

Narva mnt 7a
15172 Tallinn
Reg nr 70001231

telefon 447 7388
faks 447 7395
kkk@parau.evviree

Postiaadress:
Paul Kerse 4
80010 PÄRNU

KORRALDUS

Pärnu

KESKKONNAMINISTEERIUM
Pärnumaa Keskkonnateenistuse
juhataja

24.06.2007 nr 31-4-3/1393

Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmine

Läbi vaadanud Miracon Grupp OÜ poolt koostatud Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi, arvestades asjaolu, et keskkonnamõju strateegiline hindamine viidi läbi nõuetekohaselt, tuginedes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele (RT I 2005, 15, 87) § 39 lg 1 ja lg 2, arvestades Kaisma kultuurimajas 15. juunil 2007. a. toimunud keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avaliku arutelu tulemusi:

1. Kiita heaks Miracon Grupp OÜ poolt koostatud Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programm.
2. Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitumise otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul otsuse teatavaks tegemisest, esitades kaebuse haldusmenetluse seadustikus sätestatud korras või vaide Pärnumaa keskkonnateenistusse haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.
3. Korraldus jõustub teatavastegemisest.

Toomas Kalda
Keskkonnakorralduse spetsialist juhataja ülesannetes

Koopia õiguseleht
24.06.2007
Kariit Karm
keskkonnateenist
Pärnu

Lisa 4 – Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avaliku arutelu protokoll ja osalejate nimekiri

Pärnu Postimees
Rüütli 14
80010 Pärnu

18.12.2007.a. nr.7-1.1/1685

Kuulutuse avaldamine

Kaisma Vallavalitsus soovib avaldada neljapäevases (20.12.2007) Pärnu Postimehes järgmise sisulise teate.

Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamise teade.

1) Planeerimisdokumendi nimetus ja eesmärk:

Kaisma valla üldplaneeringu eesmärgiks on määratleda valla arengusuundade ruumilised lahendused ning määrata maakasutus- ja ehitustingimused valla territooriumil. Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärgiks on hinnata võimalikke mõjusid keskkonnale, mis võivad kaasneda koostatava üldplaneeringuga kavandatavate tegevustega.

2) Strateegilise planeerimisdokumendi koostamise algataja, koostamise korraldaja, koostaja ja kehtestaja:

Kaisma Vallavalitsus ja Kaisma Vallavolikogu, Kaisma vald, Pärnu maakond, 87401, Tel. 44 93 440, Faks 44 93 449, info@kaisma.ee, www.kaisma.ee.

3) Strateegilise planeerimisdokumendi lähteülesande või eelnõuga tutvumise aeg ja viis:

Kaisma valla üldplaneeringu eelnõuga on võimalik tutvuda Kaisma Vallavalitsuse hoones (Pärnumaa, Kaisma Vald, Kaisma 87401), materjalid on olemas paberkandjal. Informatsiooni võib küsida lisaks Kaisma vallavalitsuse telefonil 44 93 440.

4) Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega tutvumise aeg ja koht:

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega on võimalik tutvuda Kaisma Vallavalitsuses 21. detsember 2007. a. – 18. jaanuar (tööpäevadel) 2008. a. kell 8:00-17:00 ning Kaisma valla veebilehel <http://www.kaisma.ee/>.

5) Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande kohta ettepanekute, vastuväidete ja küsimuste esitamise tähtaeg ja viis:

Ettepanekute, vastuväidete ja küsimuste esitamise tähtaeg on 18.01.2008 ning ettepanekud, vastuväited ja küsimused tuleb esitada kirjalikult Kaisma vallavalitsusele,

elektroonselt või lihtkirjaga.

6) Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avaliku arutelu toimumise aeg ja koht:

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik arutelu toimub Kaisma kultuurimajas 23.01.2008 kell 16:00.

7) Piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkus:

Kaisma valla üldplaneeringu elluviimisega piiriülest keskkonnamõju ei teki.

Kaisma Vallavalitsus garanteerib teate avaldamise kulude eest tasumise vastavalt esitatud arvele.

Lugupidamisega
Margus Pikkor
Abivallavanem

Pärnumaa Keskkonnateenistus
P. Kerese 4
80010 Pärnu

Meie: 19.12.2007 nr.7-1.1/1695

Kaisma valla üldplaneeringu strateegilise keskkonnamõju
hindamise aruande avalikustamise teade

Valminud on Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu. Seoses sellega kuulutab Kaisma Vallavalitsus välja aruande eelnõu avalikustamise avaldades vastavasisuslise teate.

1) Planeerimisdokumendi nimetus ja eesmärk:

Kaisma valla üldplaneeringu eesmärgiks on määratleda valla arengusuundade ruumilised lahendused ning määrata maakasutus- ja ehitustingimused valla territooriumil. Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärgiks on hinnata võimalikke mõjusid keskkonnale, mis võivad kaasneda koostatava üldplaneeringuga kavandatavate tegevustega.

2) Strateegilise planeerimisdokumendi koostamise algataja, koostamise korraldaja, koostaja ja kehtestaja:

Kaisma Vallavalitsus ja Kaisma Vallavolikogu, Kaisma vald, Pärnu maakond, 87401, Tel. 44 93 440, Faks 44 93 449, info@kaisma.ee, www.kaisma.ee.

3) Strateegilise planeerimisdokumendi lähteülesande või eelnõuga tutvumise aeg ja viis:

Kaisma valla üldplaneeringu eelnõuga on võimalik tutvuda Kaisma Vallavalitsuse hoones (Pärnumaa, Kaisma Vald, Kaisma 87401), materjalid on olemas paberkandjal. Informatsiooni võib küsida lisaks Kaisma vallavalitsuse telefonil 44 93 440.

4) Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega tutvumise aeg ja koht:

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega on võimalik tutvuda Kaisma Vallavalitsuses 21. detsember 2007. a. – 18. jaanuar (tööpäevadel) 2008. a. kell 8:00-17:00 ning Kaisma valla veebilehel <http://www.kaisma.ee/index.php?p=87>

5) Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande kohta ettepanekute, vastuväidete ja küsimuste esitamise tähtaeg ja viis:

Ettepanekute, vastuväidete ja küsimuste esitamise tähtaeg on 18.01.2008 ning ettepanekud, vastuväited ja küsimused tuleb esitada kirjalikult Kaisma vallavalitsusele, elektroonselt või lihtkirjaga.

6) Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avaliku arutelu toimumise aeg ja koht:

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik arutelu toimub Kaisma kultuurimajas 23.01.2008 kell 16:00.

7) Piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkus:

Kaisma valla üldplaneeringu elluviimisega piiriülest keskkonnamõju ei teki.

Lugupidamisega

Margus Pikkor

Abivallavanem

Tel: 449 3440; 529 3749

Margus@kaisma.ee

Kiri saadetakse: **Pärnu Tervisekaitsetalitusele; Muinsuskaitseametile, Riigimetsa majandamise Keskuse Vändra ja Käru metskonnale, Pärnu Teedevalitsusele, Maa-ametile, Eesti Keskkonnaühenduste Kojale, Pärnu Maavalitsusele ning LKK Pärnu-Viljandi regioonile**

Ametlikud teadaanded - Internet Explorer provided by Dell

http://www.ametlikudteadaanded.ee/index.php?act=1

File Edit View Favorites Tools Help

Contribute Edit in Contribute Post to Blog

Ametlikud teadaanded

10141919 - STRONGLER OÜ - Tornimäe 2 - 10145 Tallinn - 108508 - Palk - kuu - 18. kuupäev - Ootame Teit aruannet veebruar, mai, augusti ja novembri kohta - 128508 - Vabad ametikohad - kvartal - 20.09.2008 - 130408 - Tööjõu liikumine ja vabad ametikohad - kvartal - *22.02.2008; 22.05.2008; 22.08.2008; 22.11.2008*.

10141954 - ANA OÜ - Hommiku 37 - 10922 Tallinn - 108508 - Palk - kuu - 18. kuupäev - Ootame Teit aruannet märtsi, juuni, septembri ja detsembri kohta - 128508 - Vabad ametikohad - kvartal - 20.09.2008 - 130408 - Tööjõu liikumine ja vabad ametikohad - kvartal - *22.02.2008; 22.05.2008; 22.08.2008; 22.11.2008*.

28.12.2007 **Keskkonnamõju hindamise teated** [Printi](#)

Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamise teade.

1) Planeerimisdokumendi nimetus ja eesmärk:
Kaisma valla üldplaneeringu eesmärgiks on määratleda valla arengusuundade ruumilised lahendused ning määrata maakasutus- ja ehitustingimused valla territooriumil. Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärgiks on hinnata võimalikke mõjusid keskkonnale, mis võivad kaasneda koostatava üldplaneeringuga kavandatavate tegevustega.

2) Strateegilise planeerimisdokumendi koostamise algataja, koostamise korraldaja, koostaja ja kehtestaja:
Kaisma Vallavalitsus ja **Kaisma** Vallavolikogu, **Kaisma** vald, Pärnu maakond 87401, tel 449 3440, faks 4493 449, info@kaisma.ee, www.kaisma.ee.

3) Strateegilise planeerimisdokumendi lähtelesande või eelnõuga tutvumise aeg ja viis:
Kaisma valla üldplaneeringu eelnõuga on võimalik tutvuda **Kaisma** Vallavalitsuse hoones (Pärnumaa, **Kaisma** Vald, **Kaisma** 87401), materjalid on olemas paber kandjal. Informatsiooni võib küsida lisaks **Kaisma** vallavalitsuse tel 449 3440.

4) Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega tutvumise aeg ja koht:
Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega on võimalik tutvuda **Kaisma** Vallavalitsuses 21. detsember 2007 - 18. jaanuar (tööpäevadel) 2008. a kl 08:00-17:00 ning **Kaisma** valla veebilehel, www.kaisma.ee.

5) Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande kohta ettepanekute, vastuväidete ja küsimuste esitamise tähtaeg ja viis:
Ettepanekute, vastuväidete ja küsimuste esitamise tähtaeg on 18.01.2008 ning ettepanekud, vastuväited ja küsimused tuleb esitada kirjalikult **Kaisma** vallavalitsusele, elektroonselt või lühikirjaga.

6) Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avaliku arutelu toimumise aeg ja koht:
Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik arutelu toimub **Kaisma** kultuurimajas 23.01.2008 kl 16:00.

7) Piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkus:
Kaisma valla üldplaneeringu elluviimisega piiriülest keskkonnamõju ei teki.

www.ametlikudteadaanded.ee

Done

Internet | Protected Mode: On

100%

Start Gmail - Postkast - m.pikko... Ametlikud teadaande...

11:52

Müüa kuivi küttekütse (kask, pakitud 40 l võrkkotti, kohalevedu). Info ja tellimine tel 5663 7001.

Müüa pörand- ja voodrilaudu. Kojuvedu tasuta. Tel 505 5654.

INFRAPUNASAUN - 1-, 2-, 3kohaline. CD-raadio. SUUR JÕULUSOODUSTUS! Mexin Baltic OÜ, Lao 12, boks 5, 443 1518, www.mexinbaltic.com

Valis- ja siseuksed korterile ja majale. SUUR JÕULUSOODUSTUS! Mexin Baltic OÜ, Lao 12, boks 5, tel 443 1518, www.mexinbaltic.com

Müüa Pärnus kõik Respo haagiste mudelid, suur kogus kohapeal. Hooldus, varuosad tel 522 5119 ja rent tel 5333 3469. OÜ All-Round.

Müüa pörand-, voodri- ja ehituslaudu. Erinevad laiused, Vedu tasuta. Tel 506 4851.

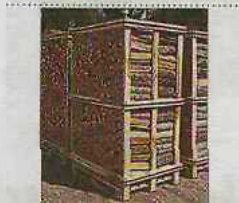

Köögid, eritellimismööbel, lastetoad, elutoad, vaibad, valamud ja saunad. Chic Interior. Tel 443 1508. www.interior24.ee

SOOJUSPUMBAD. Konsultatsioonid, müük, paigaldus. OÜ Pärnu Soojuspumbad, Kevade 1a. Tel 5648 7575, 443 6032.

Müüa ja testimine. Sekk Autokaubad. Riia mnt 129a. Tel 443 9456, 503 0342.

Jäme pind - 0,5 m, 3 m. 520 2859.

Küttepuud alusel (2 rm), lepp (45 cm) 1350 kr; kask (30 cm) 1600 kr; võrkkottid 40 l - lepp 40 kr, kask 45 kr + vedu. Kodupuu OÜ, 505 4496.

VAIBAD, hind alates 559 kr. PARIM + SUURIM VALIK! E-R 9-18, L 9-15, tel 443 6566. AB SISUSTUS, Lao 12, boks 4.

Kütte- ja kaminapuud. 5646 3054.

Kasutatud Telerite müük Riia mnt 39, tel 518 2122, 442 5060.

KENT Kodumasinad. Tel 443 2552.

Nisujahu (pehme - sõre, täistera); odrakruup, manna, rukkijahu, hernes. Tel 516 3294, öht 447 4830.

soovib kõikidele klientidele häid pühil. Külastage meid: Papiiniidu 9, Pärnu (Levadja maja). Tel 445 1777. E-R 8.30-17.

Kuused 3-4 m. 5554 3185.

Müüa kunstkuused hulgihindadega. Tel 501 1074.

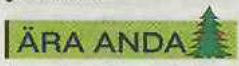
Osta jõuluhami Reinu talust. Linnas kojutoomisega. 501 2589.

Müüa arvutikomplekt koos laua- ga, 7500 kr. Tel 5667 1032.

JÕULUKUUSED MAI TURUL.

23. detsembril 11 JÕULUJUMALATEENISTUS Uduvere apostliku õigeusu kirikus.

Ära anda hästikasvatatud kassipojad. 5665 6317.

vaabandust ajutise elamugavuse pärast. Info tel 445 5650.

Häädemeeste valla üldplaneeringu ja Häädemeeste valla rannaalade osatükkide avalik väljapanek toimub 2.01.2008 kuni 31.01.2008 Häädemeeste vallamajas, Kabli raamatukogus, Treimani raamatukogus ja valla kodulehel aadressil <http://www.haademeeste.ee> ning avalik arutelu toimub 15.02.2008 kl 14 Kabli seltsimajas. Üldplaneeringuga ja rannaalade osatükkide planeeringuga (käsitleb maa- ala Häädemeeste aleviku lõunaosast kuni Ikani ja Tallinn-Pärnu-Ida maantee) määratakse valla ruumilise arengu põhimõtted Häädemeeste valla territooriumil.

Häädemeeste valla üldplaneeringu ja Häädemeeste valla rannaalade osatükkide planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne avalik väljapanek toimub 2.01.2008 kuni 31.01.2008 Häädemeeste vallamajas, Kabli raamatukogus, Treimani raamatukogus ja valla kodulehel aadressil <http://www.haademeeste.ee> ning avalik arutelu toimub 15.02.2008 kl 14.00 Kabli seltsimajas. Keskkonnamõju strateegiline hindamine algatati "Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse" § 35 lõike 2 alusel. Keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise eesmärk on arvestada keskkonnakaalutusi Häädemeeste valla üldplaneeringu ja Häädemeeste valla rannaalade osatükkide planeeringu koostamisel ja kehtestamisel ning tagada keskkonnakaitse ja säästva arengu meetmete rakendamine valla ruumilise arengu põhimõtete kujundamisel.

Häädemeeste valla rannaala ehitusmääruse eelnõu avalik väljapanek toimub ajavahemikul 2. jaanuarist 2008 kuni 31. jaanuarini 2008 Häädemeeste vallamajas, Kabli raamatukogus ja Treimani raamatukogus ja valla kodulehel aadressil <http://www.haademeeste.ee>

Häädemeeste valla üldplaneeringu, Häädemeeste valla rannaalade osatükkide planeeringu, Häädemeeste valla üldplaneeringu ja Häädemeeste valla rannaalade osatükkide planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega ning Häädemeeste valla rannaala ehitusmääruse eelnõuga on võimalik tutvuda 2.01.2008 kuni 31.01.2008 asutuste lahtiolekuaegade Häädemeeste Vallavalitsuses (Pärnu mnt 13, Häädemeeste alevik, 86001 Pärnu maakond, tel 446 4175, info@haademeeste.ee), Kabli raamatukogus (Kabli küla, 86002 Pärnu maakond, tel 449 8433) ja Treimani raamatukogus (Treimani küla, 86003 Pärnu maakond, tel 449 8533), samas on võimalik keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta esitada ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi.

Planeeringute ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algataja ja kehtestaja on Häädemeeste Vallavalitsus, keskkonnamõju strateegilist hindamist koostas Arhitektibüroo Koot & Koot OÜ (Voolu 37, 10918 Tallinn, tel 670 0190, info@kootlaan.ee

teeninduspiirkonnas (vaja arvatud alad, kus eelvooluna kasutatakse Sindi-Pärnu heitvee survekollektori) - 24 kr m² (hind koos käibemaksuga);

3) tasu reovee äräjuhtimise eest teeninduspiirkonnas, kus eelvooluna kasutatakse Sindi-Pärnu heitvee survekollektori - 31,10 kr m² (hind koos käibemaksuga); - hind kehtib alates kliendi ja vee-ettevõtte ja Aktsiaseltsi Sauga Varahaldus vahel lepingu sõlmimisest.

Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamise teade.

1) Planeerimisdokumendi nimetus ja eesmärk:

Kaisma valla üldplaneeringu eesmärgiks on määratleda valla arengusuundade ruumilised lahendused ning määrata maakasutuse ja ehitustingimused valla territooriumil. Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärgiks on hinnata võimalikke mõjusid keskkonnale, mis võivad kaasneeda koostatava üldplaneeringuga kavandatavate tegevustega.

2) Strateegilise planeerimisdokumendi koostamise algataja, koostamise korraldaja, koostaja ja kehtestaja:

Kaisma Vallavalitsus ja Kaisma Vallavolikogu, Kaisma vald, 87401 Pärnu maakond. Tel 449 3440, faks 449 3449, info@kaisma.ee, www.kaisma.ee.

3) Strateegilise planeerimisdokumendi lähteülesande või eelnõuga tutvumise aeg ja viis:

Kaisma valla üldplaneeringu eelnõuga on võimalik tutvuda Kaisma Vallavalitsuse hoones (Pärnumaa, Kaisma vald, 87401 Kaisma), materjalid on olemas paberkandjal. Informatsiooni võib küsida lisaks Kaisma Vallavalitsuse telefoni 449 3440.

4) Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega tutvumise aeg ja viis:

keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega on võimalik tutvuda Kaisma Vallavalitsuses 21. detsembrist 2007 kuni 18. jaanuarini 2008 kl 8-17 (tööpäevadel) ning Kaisma valla veebilehel www.kaisma.ee.

5) Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande kohta ettepanekute, vastuväidete ja küsimuste esitamise tähtaeg ja viis: ettepanekute, vastuväidete ja küsimuste esitamise tähtaeg on 18.01.2008 ning ettepanekud, vastuväited ja küsimused tuleb esitada kirjalikult Kaisma Vallavalitsusele, elektroonselt või lihtkirjaga.

6) Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avaliku arutelu toimumise aeg ja viis: keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik arutelu toimub Kaisma kultuurimajas 23.01.2008 kell 16.

7) Piiritlese keskkonnamõju esinemise võimalikkus: Kaisma valla üldplaneeringu elluviimisega piiritlese keskkonnamõju ei teki.

Teatame kurbusega, et lahkus meie kallisa isa ja vanaisa
Jüri SAARELI

Teatame sügava kurbusega, et lahkus meie kallisa tütar, õde, armsam ja klassiõde
Mareli EHA

Valikus ja rahu on Sinuga, mälestused jäävad meiega.
Lahkus meie kallisa
Saima VIIRMAA

Valge päeva on varjanud mure kätke sein. Tõde valus on uskuda, raske kaotuse tein.
Edgar ANTON

Kaisma valla üldplaneeringu
keskkonnamõju strateegilise hindamise
aruande avalik arutelu.

Osalejad:

Nimi	Asutus	Allkiri
KAIETOOBAL	Vallavalitsus	
LAURI JOOSU	Miracon Grupp OÜ	
Raido Reep	Miracon Grupp OÜ	
Imbo Tõnisson	Raamatukogu	
Margus Pikkor	Kaisma Vallaval. tr.	
Indel Nudla	Indel Miracon Grupp OÜ	
Hariko Kuu	Volikogu liige	

Kaisma kultuurimajas, 23. jaanuar 2008a.
 kell 16⁰⁰.

Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise
aruande avalik arutelu.

Toimumise koht: Kaisma Kultuurimaja
Toimumise aeg: 23. jaanuar 2008 Algas kell 16:00
Arutelul osalejad: osalejate nimekiri lisatud
Protokollis: Raido Roop

PÄEVAKORD:

1. Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise
aruande avalik arutelu.

Päevakorrapunkt 1.

Aruande koostanud OÜ Miracon Grupp'i esindaja Mihkel Meidla tutvustas
keskkonnamõju strateegilise hindamise aruannet.

Toimub arutelu koostatud aruande ja üldplaneeringu planeeringulahenduse üle.

**Arutelu käigus ei esitata täiendavaid ettepanekuid ja parandusi aruande
muutmiseks.**

Koosolek lõppes kell 16.40

Protokollija:

Raido Roop

Lisa 5 – Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmise otsus

KESKKONNAMIINISTEERIUM

Pärnumaa Keskkonnateenistus

Hr Margus Pikkor
Kaisma Vallavalitsus
Kaisma küla
87401 KAISMA

Teie 15.04.2008 nr 7-1.1/359

Meie 13.06.2008 nr 38-11-1/21869-7

Kaisma valla üldplaneering ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne

Vaadanud läbi Kaisma valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegiline hindamise aruande eelnõu ning konsulteerinud Riikliku Looduskaitsekesuse Pärnu-Viljandi regiooniga, esitab Pärnumaa keskkonnateenistus järgmised seisukohad planeeringumaterjalide kohta:

- Planeeringu seletuskirja, lk 19 tuleb lisada, et kuni Kaisma looduskaitseala moodustamiseni kehtib Kaisma hoiualal looduskaitseadusest tulenev kaitsereežiim, pärast looduskaitseala moodustamist aga kaitse-eeskiri;
- Seletuskirjas, lk 22 tuleb korrigeerida Kaisma vallas asuvate kaitsealade nimekirja. On eksitav eristada Kaisma hoiuala ja Kaisma loodusala. Korrektne ametlik nimi on Kaisma hoiuala, mis on moodustatud Kaisma loodusala väärtuste kaitseks. Linnu- ja loodusala on Eestis moodustatud kohaliku tähtsusega kaitsealade rahvusvaheline staatus. Nõlvasoo hoiuala ei asu Kaisma vallas, küll asub siin Nõlvasoo hoiuala külge moodustatud Nõlvasoo püsielupaik;
- Lk 25 (puhke- ja virgestusalad), arvestades Taarikõnnu looduskaitseala häirivustundliku elustikuga ei ole külastusega kaasnevaid negatiivseid mõjusid arvestades lubatav uue puhkeala rajamine nimetatud kaitsealale. Taarikõnnu kaitsealale on planeeringujoonise järgi määratud avalikud teelõigud metsakonna teedel, mis asuvad häirimistundliku elustikuga Põrguraba sihtkaitsevööndi piiril. Nimetatud teelõigu kasutamine avaliku matkarajana saab toimuda ainult läbimõeldud viidastuse ja tundlikest väärtustest eemale suunamisega.
- Nõustume Kaisma valla üldplaneeringu juurde koostatud keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande põhijärelduste ning väljapakutud leevendavate meetmetega. Peame vajalikuks eraldi ära märkida KSH aruande ptk 8.1.23 sisu. Küladevahelise matkaraja kavandamine ja ekspluateerimine ATV-sõiduks avaldab ka keskkonnateenistuse hinnangul negatiivset mõju Natura aladele ning metsise püsielupaikadele, mistõttu on

Narva mnt 7e
15172 Tallinn
Reg nr 70001231

telefon 447 7388
faks 447 7399
klt@parnu.ehiviies

Posti aadress: PÄRNUMAA
KESKKONNATEENISTUS
ROHELINE 64 PÄRNU 80010

antud kohas võimalik kaaluda ainult jalgsi- ja hobumatkade läbiviimist. Matkaraja kasutuselevõtt ning selle tingimused tuleb eelnevalt kooskõlastada keskkonnateenistusega.

Lugupidamisega

Toomas Padjus
Juhataja

Toomas Kalda 447 7383
Toomas.Kalda@parnu.envir.ee

K O O P I A

KESKKONNAMINISTEERIUM
Pärnumaa Keskkonnateenistuse
juhataja

KORRALDUS

Pärnu

23.07.2008..... nr 38-1-1/1976

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine

Läbi vaadanud Miracon Grupp OÜ poolt koostatud Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande, arvestades asjaolu, et keskkonnamõju strateegiline hindamine viidi läbi nõuetekohaselt, tuginedes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele (RT I 2005, 15, 87) § 41 lg 1 ja § 42 lg 1 ja lg 2, arvestades Kaisma Vallavalitsuses 23. jaanuaril 2008. a. toimunud keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avaliku arutelu tulemusi:

1. Kiita heaks Miracon Grupp OÜ poolt koostatud Kaisma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne.
2. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmise otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul otsuse teatavaks tegemisest, esitades kaebuse haldusmenetluse seadustikus sätestatud korras või vaide Pärnumaa keskkonnateenistusse haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.
3. Korraldus jõustub teatavastegemisest.

Toomas Padjus

23.07.2008

KOOPIA OIGSUSE KINNITAN
ERIKA HOLTER-PADJUS
REFERENT
23.07.2008

